

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

UVELJAVLJANJE PRAVIC DELAVCEV V PRIMERU ODPOVEDI POGODBE O
ZAPOSLOTVI V PRIMERU INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA

Vita Vedenik

Ljubljana, 2016

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Vita Vedenik

Naslov naloge: Uveljavljanje pravic delavcev v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primeru insolventnosti delodajalca

Kraj: Ljubljana

Leto: 2016

Število strani: 129

Število tabel: 2

Število prilog: 4

Število bibliotečnih opomb: 0

Mentor: izr. prof. dr. Barbara Kresal

Deskriptorji: delavec, delodajalec, odpoved pogodbe o zaposlitvi, stečajni postopek, terjatve delavcev, ukrepi aktivne politike zaposlovanja, brezposelnost.

Povzetek: Tema diplomske naloge je vprašanje, kakšne pravice ima delavec pri prenehanju pogodbe o zaposlitvi v primeru insolventnosti delodajalca. V teoretičnem delu sem opisala načine in postopke uveljavljanja teh pravic, in sicer pravice do odpravnine, odpovednega roka, uveljavljanje pravice iz jamstvenega sklada in pravice za primer brezposelnosti. Opisala sem tudi izsledke raziskave, ki jo je opravil Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani in ki je pokazala poslabšanje telesnega in duševnega zdravja odpuščenih delavcev Mure. V diplomski nalogi sem opisala uveljavljanje teh pravic v konkretnem primeru, to je stečajnem postopku Mure, pri katerem je zaposlitev izgubilo veliko število delavcev, kar v pomurski regiji predstavlja velik socialni problem. V nadaljevanju sem v raziskovalnem delu na podlagi strukturiranega intervjuja na primeru delavk in delavcev Mure skušala odgovoriti na vprašanja o tem, kako so bili delavke in delavci Mure obveščeni o stečaju, o njihovih pravicah, ki jim pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca, kdo jim je pri tem ponudil ustrezno pomoč, kje so dobili podporo in kako so se ob tem počutili. Ugotavljala sem, kakšne so bile pomanjkljivosti oziroma slabosti te pomoči in kakšne pomoči so bili nekdani zaposleni deležni pri iskanju nove zaposlitve.

Title: The Enforcement of Employees' Rights in the Case of Termination of the Contract of Employment in the Event of the Employer Becoming Insolvent.

Descriptors: employee, employer, termination of the contract of employment, insolvency proceedings, employees' claims, active labour market policy measures, unemployment

Abstract: The theme of the diploma thesis is the question of which rights the employee has in the case of the termination of the contract of employment in the event of the employer becoming insolvent. The theoretical part describes the ways of and procedures for enforcing these rights, which are severance pay, notice period, enforcement of the right related to the guarantee fund and the right related to unemployment. Furthermore, the results from the study carried out by the Clinical Institute of Occupational Health, Traffic and Sports in Ljubljana are presented, which showed that the physical and mental health of redundant workers of the Mura Company deteriorated. The diploma thesis describes the enforcement of rights using a real example — that is the insolvency procedure of the Mura Company, where many employees lost their job; this is a great social problem for the Pomurje Region. In the practical part the thesis tries to answer the following questions based on a structured interview with employees of the Mura Company: how were the employees of the Mura Company informed about the insolvency, the rights to which they are entitled in the case of the termination of the contract of employment due to the employer's insolvency, who offered them appropriate help, where they found support and how they felt. The thesis establishes the weaknesses or deficiencies of this help and which help the redundant workers got in finding new employment.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

UVELJAVLJANJE PRAVIC DELAVCEV V PRIMERU ODPOVEDI POGODBE O
ZAPOSLOTVI V PRIMERU INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA

Mentorica: izr. prof. dr. Barbara Kresal

Vita Vedenik

Ljubljana, 2016

KAZALO

1. UVOD	4
2. POGODBA O ZAPOSLOTVI	6
2.1. Najpomembnejši pravni viri, ki urejajo pogodbo o zaposlitvi	6
2.1.1. Mednarodni viri	6
2.1.2. Konvencija MOD št. 158	7
2.1.3. Konvencija MOD št. 173	7
2.1.4. Evropska socialna listina (spremenjena)	8
2.1.5. Pravo Evropske unije	8
3. POLOŽAJ TERJATEV DELAVCEV V INSOLVENČNIH POSTOPKIH mirjam.tenveen@fsd.uni-lj.si.....	10
4. ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI V POSTOPKIH ZARADI INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA V REPUBLIKI SLOVENIJI	11
4.1. Stečaj	12
4.2. Prisilna poravnava	15
4.3. Prisilna likvidacija	17
5. PRAVICE DELAVCEV V PRIMERU ODPOVEDI POGODBE O ZAPOSLOTVI V PRIMERU INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA	18
5.1. Pravica do odpovednega roka	18
5.2. Odpravnina	19
5.3. Pravice iz Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije	20
5.4. Pravice delavcev za primer brezposelnosti	22
5.4.1. Denarno nadomestilo za primer brezposelnosti	22
5.4.2. Denarna socialna pomoč	24
6. SODNA PRAKSA V ZVEZI S PRENEHANJEM POGODBE O ZAPOSLOTVI ZARADI STEČAJA	26
7. ZGODOVINA TEKSTILNE TOVARNE MURA.....	27
7.1. Raziskava o zdravju prestrukturiranih delavcev Mure	28
8. METODOLOGIJA	32
8.1. Vrsta raziskave.....	32
8.2. Merski instrumenti in viri podatkov	32
8.3. Populacija in vzorčenje.....	32
8.4. Zbiranje podatkov	33
8.5. Obdelava in analiza podatkov	33
8.6. Definiranje pojmov	42

9. REZULTATI	49
9.1. Obveščenost delavcev	49
9.2. Pomoč delavcem pri uveljavljanju pravic	50
9.3. Pomanjkljivosti pri uveljavljanju pravic delavcev	51
9.4. Pomoč pri iskanju nove zaposlitve	52
10. RAZPRAVA IN SKLEPI	54
11. PREDLOGI	57
12. LITERATURA IN VIRI	59
13. PRILOGE	62
13.1. Smernice za intervju	62
13.2. Intervjuji	63
13.3. Vsebinsko kodiranje	92
13.4. Ureditev izjav po kodah in združevanje v kategorije	111
14. POVZETEK	128

1. UVOD

Delo je ena izmed temeljnih vrednot, ki človeku zagotavlja osnovne potrebe za preživetje. Ta namreč z delom vstopa v pravna razmerja, ki se vzpostavijo s pogodbo o zaposlitvi. Pogodba in njeno prenehanje sta urejena v delovni zakonodaji.

Prenehanje pogodb o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca se je z začetkom gospodarske krize v letu 2008 močno povečalo, posledice pa je čutiti na trgu dela, saj je število brezposelnih izjemno naraslo; po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (<http://www.ess.gov.si/>februar 2016) je februarja 2016 v Republiki Sloveniji bilo registriranih 116.039 brezposelnih oseb.

Pomurska regija se sooča z eno izmed najvišjih stopenj brezposelnosti, k čemur so bistveno prispevali stečajni postopki Mure, Pomurke in številnih manjših podjetij. V teh stečajnih postopkih je delo izgubilo več tisoč ljudi, kar za pomursko regijo predstavlja hud socialni problem.

Diplomska naloga obravnava pravice delavcev pri prenehanju pogodbe o zaposlitvi v primeru insolventnosti delodajalca. Opisala sem vrste, načine in postopke uveljavljanja teh pravic, kot so pravica do odpovednega roka, uveljavljanje pravic iz jamstvenega sklada, pravica do odpravnine, pravice za primer brezposelnosti, kot je denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, denarne socialne pomoči in drugo.

V diplomski nalogi sem opisala tudi vzpon in propad Mure, nekoč paradnega konja slovenske tekstilne industrije, saj je v stečajnih postopkih Mure in njenih hčerinskih družb delo izgubilo več kot 2000 ljudi. Izguba zaposlitve tako velikega števila ljudi naenkrat predstavlja tudi močno obremenitev in pritisk na delo zavoda za zaposlovanje, centrov za socialno delo in ne nazadnje tudi na zdravstvene službe.

Izsledki raziskave, ki jo je v letih 2012 in 2013 opravil Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani, so namreč pokazali poslabšanje tako telesnega kot duševnega zdravja odpuščenih delavcev Mure.

Sama sem ves čas opazovala psihične in finančne stiske odpuščenih delavk in delavcev Mure. Ker so se vse te stiske in težave pri nekaterih vlekle več let, sem se prav zaradi njih odločila, da bom to problematiko obravnavala v svojem diplomskem delu.

Na podlagi kvalitativne raziskave s pomočjo strukturiranega intervjuja sem skušala odgovoriti na vprašanje, kakšna je bila obveščenost delavcev o stečaju, kdo jim je pomagal pri uveljavljanju pravic, ali so bili načini pomoči, ki so jih bili deležni delavci Mure, zanje zadostni, v čem oni vidijo pomanjkljivosti in kaj bi potrebovali ter kakšno pomoč so prejeli.

2. POGODBA O ZAPOSLOTVI

2.1. Najpomembnejši pravni viri, ki urejajo pogodbo o zaposlitvi

Najpomembnejši nacionalni vir, ki ureja pogodbo o zaposlitvi, je Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1, Uradni list RS, št. 21/2013 in nasl.). S pogodbo o zaposlitvi se sklene delovno razmerje, ki je v zakonu definirano kot razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo osebno in nepretrgoma opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca (prvi odstavek 4. člena ZDR-1).

Gre za dvostransko, trajajočo, odplačno pogodbo, pri kateri ima delavec obveznost osebnega opravljanja dela in je v razmerju do delodajalca v podrejenem položaju. Za pogodbo o zaposlitvi, ki je za delavca in delodajalca opredeljena v 4. členu ZDR-1, velja načelo prostovoljnosti. Za pogodbo o zaposlitvi je predpisana pisna oblika sklenitve, ki pa ne predstavlja konstitutivnega, obvezujočega elementa, tako da izostanek obličnosti ne vpliva na obstoj in veljavnost pogodbe o zaposlitvi. Pravne posledice sklenitve pogodbe o zaposlitvi torej nastopijo tudi, če ni sklenjena v pisni obliki (četrti odstavek 17. člena ZDR-1).

Jamstvo za terjatve delavcev iz delovnega razmerja, utemeljenega na pogodbi o zaposlitvi, ureja Zakon o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS, Uradni list RS, št. 25/1997 in nasl.).

Poleg notranjih virov so za obravnavano področje zelo pomembni tudi številni mednarodni pravni viri, ki so na kratko predstavljeni v nadaljevanju.

2.1.1. Mednarodni viri

V zvezi s prenehanjem zaposlitve so pomembni številni mednarodni dokumenti, med njimi zlasti Konvencije Mednarodne organizacije dela (MOD). Pomemben pravni vir pa je tudi

Evropska socialna listina (spremenjena), sprejeta v okviru Sveta Evrope, ki zavezuje Slovenijo, saj jo je ratificirala. Za Slovenijo so zavezujoče tudi direktive Evropske unije.

2.1.2. Konvencija MOD št. 158

Konvencija MOD št. 158 o prenehanju delovnega razmerja na pobudo delodajalca (Konvencija MOD št. 158, Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe št. 4/84) vsebuje zahtevo, da mora za vsako delodajalčevo odpoved obstajati utemeljen razlog. Obravnava odpravnine in druge oblike varstva dohodka delavca, ki mu je prenehalo delovno razmerje. Konvencija v 12. členu določa, da ima delavec, ki mu preneha delovno razmerje, v skladu z državno zakonodajo in prakso pravico do:

- odpravnine ali kakšnega drugega nadomestila, katerega znesek bo med drugim odvisen tudi od delovne dobe in višine plače, izplačuje jo neposredno delodajalec ali pa se izplačuje iz posebnega sklada ustanovljenega s prispevki delodajalcev;
- prejemkov iz zavarovanja za primer brezposelnosti ali pomoči brezposelnim ali do kakšnih drugih prejemkov iz socialnega zavarovanja, ki se dajejo v normalnih pogojih, pod katerimi se uveljavlja pravica do njih;
- kombinacije odpravnine in navedenih prejemkov.

2.1.3. Konvencija MOD št. 173

Konvencija MOD št. 173 o varstvu zahtevkov delavcev v primerih insolventnosti delodajalca (Uradni list RS, št. 11/2001, Mednarodne pogodbe št. 4/01) s spremljajočim istoimenskim Priporočilom št. 180 določa, da je treba v primeru insolventnosti delodajalca zahtevke delavcev, ki izvirajo iz zaposlitve, zavarovati s prednostno pravico poplačila in/ali zagotoviti poplačilo zahtevkov s posredovanjem jamstvene ustanove, če delodajalec poplačila ni zmožen.

2.1.4. Evropska socialna listina (spremenjena)

Evropska socialna listina (spremenjena) (Zakon o ratifikaciji Evropske socialne listine, spremenjene, MESL, Uradni list RS št. 21/1999) zagotavlja socialne in ekonomske človekove pravice. V 24. členu zavezuje podpisnice, da delavcem zagotovijo pravico, da njihova zaposlitev ne more prenehati brez veljavnih razlogov, povezanih z njihovimi sposobnostmi ali ravnanjem ali zaradi operativnih razlogov podjetja, ustanove ali službe. Določa pravico do odškodnine ali ustreznega nadomestila ter pravico do pritožbe.

Listina v 25. členu ureja pravice delavcev do varstva njihovih zahtevkov v primeru plačilne nesposobnosti, tj. insolventnosti delodajalca. Pogodbenice zavezuje, da bodo zagotovile, da bo za zahtevke delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitve ali zaposlitvenih razmerij, jamčila ustanova za jamstva ali druga učinkovita oblika varstva. Kolektivni odpust Listina ureja v 29. členu.

2.1.5. Pravo Evropske unije

Direktive so v okviru prava Evropske unije sekundarni pravni vir in so za vsako članico, na katero so naslovljene, zavezujoče glede ciljev, ki jih je treba doseči, državnim oblastem pa so prepuščene oblika in metode njihove realizacije (Bečan in drugi, 2005: 28)

Za področje prenehanja o zaposlitvi je pomembna Direktiva Sveta 98/59/ES z dne 20. julija 1998 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kolektivnimi odpusti – združena verzija. Direktiva zadeva obveznosti delodajalcev do obveščanja delavcev in posvetovanje z delavci oz. delavskimi predstavniki, če gre za kolektivno odpuščanje delavcev, ter obveznosti obveščanja pristojne javne oblasti. Določeni so tudi roki, v katerih ni mogoče dati odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcem. Združena verzija vsebuje besedilo osnovne Direktive iz leta 1975 in njene poznejše spremembe. Direktiva podrobno opredeljuje, kaj se šteje za kolektivno odpuščanje delavcev (Bečan in drugi, 2005: 28).

Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu dela plačilne nesposobnosti delodajalca (kodificirana različica) se uporablja za terjatve delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij do delodajalcev, ki so

plačilno nesposobni. Velja za vse kategorije delavcev in predvideva nekaj možnih izjem pod predpisanimi pogoji. Vsebuje predpise o jamstvenih ustanovah in določa, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da jamstvene ustanove jamčijo za plačilo neporavnanih terjatev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi, ki vključujejo, kadar to zahteva nacionalna zakonodaja, tudi odpravnino ob prenehanju delovnega razmerja. Določa tudi minimalno obdobje, za katero mora jamstvena ustanova kriti neporavnane terjatve, ki ne sme biti krajše od treh mesecev. Za terjatve delavcev pa v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca, ki opravlja dejavnost vsaj v dveh državah članicah, jamči ustanova v državi članici, na ozemlju katere delavci opravljajo delo ali ga običajno opravljajo ([http://eur-lex.europa.eu/legal-content7SL/ALL/?URE=CELX: 32008L0094](http://eur-lex.europa.eu/legal-content7SL/ALL/?URE=CELX:32008L0094)).

3. POLOŽAJ TERJATEV DELAVCEV V INSOLVENČNIH POSTOPKIH

Položaj terjatev delavcev v insolvenčnih postopkih je tako v pravnoekonomski teoriji kot tudi v primerjalnopravni praksi povezan z vprašanjem distribucije pravic med posameznimi insolvenčnimi upniki. Terjatve delavcev imajo namreč pri poplačilu že tradicionalno drugačen (prednostni) položaj od drugih terjatev. Različni pravni redi uporabljajo dve temeljni rešitvi. In sicer se terjatve delavcev obravnavajo kot prednostne, tj. imajo prednost pred poplačilom preostalih nezavarovanih upnikov, ali pa se terjatve poplačajo iz posebnih javnih skladov za poplačilo terjatev upnikov (Cepec 2014: 400).

Cepec (2014: 400–419) navaja, da imajo v prvem primeru terjatve delavcev vsaj delno ugodnejši položaj od nezavarovanih terjatev. Poplačajo se bodisi kot stroški postopka ali pa so uvrščene v posebni razred, razred prednostnih upnikov, ki imajo pravico, da se poplačajo z boljšim vrstnim redom. V drugem primeru pa gre za sistem varstva pravic delavcev s posebno obliko socialnih zavarovanj.

V insolvenčnem pravu, pri katerem gre za kolektivno poplačilo upnikov po načelu enakopravnosti in ob tem vsi upniki niso v enakopravnem položaju, se glede redistribucije pravic pravna teorija deli na dve šoli (ibid.).

Prva šola je šola procesualistov, druga pa šola tradicionalistov. Predstavniki prve trdijo, da insolvenčni postopki ne morejo biti sredstvo za redistribucijo predinsolvenčnih upravičenj upnikov. Interesi različni upnikov so lahko v insolvenčnih postopkih upoštevani samo do meje, kot bi bili njihovi interesi upoštevani zunaj insolvenčnih postopkov. Izjeme so dovoljene le v primeru, če bi bili upniki zaradi redistribucije bolje poplačani. Tradicionalisti pa menijo, da je redistribucija koristna in potrebna, saj omogoča reševanje širšega spektra težav, pri tem pa izpostavljajo predvsem težave zaposlenih pri insolventnem dolžniku in interese lokalnih skupnosti (ibid.).

Večina pravnih redov uvršča delavske terjatve med prednostne terjatve, ki se poplačajo bodisi kot strošek postopka ali so stroški postopka ali pa se poplačajo takoj za stroški stečajnega postopka (ibid.).

4. ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI V POSTOPKIH ZARADI INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Ureditev te tematike v ZDR-1 temelji na Evropski socialni listini (spremenjeni) in Konvenciji MOD št. 158 o prenehanju delovnega razmerja na pobudo delodajalca (Kraševac 2013: 484).

Odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca od leta 2003 dalje ureja delovna zakonodaja. Pred tem je to področje urejala stečajna zakonodaja. Ureditev v delovni zakonodaji v glavnem sledi mednarodnim zahtevam in je primerljiva s tujimi ureditvami (Bečan in drugi 2008: 489).

V nasprotju z ureditvijo pred letom 2003 začetek postopka insolventnosti ne povzroči avtomatičnega prenehanja pogodbe o zaposlitvi. V teh primerih gre za posebno obliko rednega prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Načeloma ti delavci uživajo enako delovnopravno varstvo kot drugi delavci, odpuščeni iz poslovnega razloga, razen v primeru posebnosti:

- krajših odpovednih rokov;
- ko namesto delodajalca vstopi upravitelj, razen v postopku prisilne poravnave in poenostavljene prisilne poravnave;
- pri prisilni poravnavi in poenostavljeni prisilni poravnavi lahko delavci v zvezi z odpravnino sklenejo tudi dogovor z delodajalcem, ki je lahko tudi manj ugoden;
- ko ni posebnega pravnega varstva pred odpovedjo varovanih kategorij delavcev v stečaju, medtem ko to posebno pravno varstvo ni izključeno pri postopkih prisilne poravnave,
- v zvezi z suspenzom, pripravištvom in poskusnim delom (ibid.: 491–492).

Postopke insolventnosti določa 5. člen Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP; Uradni list RS, št. 126/2007 in nasl.).

Postopki zaradi insolventnosti so:

- postopki prisilne poravnave,
- postopki poenostavljene prisilne poravnave in
- stečajni postopki.

Stečajni postopki so:

- stečajni postopek nad pravno osebo,
- postopek osebnega stečaja in
- stečaj zapuščine.

Postopka prisilnega prenehanja sta:

- izbris iz sodnega registra brez likvidacije in
- prisilna likvidacija.

Postopek redne likvidacije je urejen v Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS št. 42/2006 in nasl.). V njem so urejeni tudi nekateri drugi primeri prostovoljnega prenehanja delodajalcev.

Štirinajsti člen ZFPPIPP definira insolventnost, ki nastane, če dolžnik:

- v daljšem časovnem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju (trajnejša nelikvidnost), ali
- postane dolgoročno plačilno nesposoben.

4.1. Stečaj

Stečaj (lat. concursus) je z zakonom urejena oblika prenehanja gospodarskih subjektov. Ureja ga ZFPPIPP in se vodi zaradi uresničitve interesov upnikov, da dosežejo poplačilo svojih terjatev hkrati in v enakem deležu kot upniki, ki so v razmerju do stečajnega dolžnika v enakem položaju. Zaradi uresničitve tega interesa se v stečajnem postopku unovči vse premoženje stečajnega dolžnika in iz denarnega dobroimetja, doseženega z unovčenjem, poplačajo terjatve upnikov (Plavšak 2008: 165).

Z začetkom stečajnega postopka prenehajo pooblastila dolžnikov zastopnikov. Na njihovo mesto vstopi upravitelj, kar pomeni, da nanj preidejo tudi pravice, ki jih ima pravna oseba v stečaju na področju delovnih razmerij, in tako upravitelj postane tisti, ki je upravičen odpovedati pogodbo o zaposlitvi, jo skleniti ali predlagati njeno spremembo (Kogej Dmitrovič 2012: 153).

Začetek stečajnega postopka ne pomeni avtomatičnega prenehanja pogodb o zaposlitvi. V skladu s 104. členom ZDR-1 lahko upravitelj s 15-dnevnim odpovednim rokom odpove pogodbo o zaposlitvi zaposlenim delavcem, katerih delo je zaradi začetka stečajnega postopka pri delodajalcu postalo nepotrebno. Začetek stečajnega postopka torej ni razlog za odpoved delodajalca, obstajati mora utemeljen razlog, tj. poslovni razlog. Drugi odstavek 104. člena ureja kolektivne odpuste v stečaju, ko stečajni upravitelj odpove pogodbo o zaposlitvi večjemu številu delavcev. Upravitelj mora v tem primeru pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi izpolniti obveznosti iz prvega in tretjega odstavka 99. člena ZDR-1. Kar pomeni, da mora čim prej pisno obvestiti sindikate pri delodajalcu o določenih, z zakonom naštetih posebnih okoliščinah glede odpuščanja, in kopijo tega pisnega obvestila poslati Zavodu RS za zaposlovanje. Poleg tega se mora s sindikati posvetovati o možnih načinih za preprečitev in omejitev števila odpovedi in o možnih ukrepih za preprečitev in omilitev škodljivih posledic. Pisno obvestilo mora navajati:

- razloge za prenehanje,
- število in kategorije vseh zaposlenih delavcev,
- predvidene kategorije presežnih delavcev,
- predvideni rok, v katerem bo prenehala potreba po delu delavcev,
- predlagane kriterije za določitev presežnih delavcev (Bečan 2008: 492–497).

Po mnenju prof. Kresalove bi moral stečajni upravitelj upoštevati vse določbe ZDR-1 o kolektivnih odpustih iz členov 98–103 ZDR-1, ne le tiste, ki so izrecno navedeni v drugem odstavku 104. člena ZDR-1 (ibid.)

V stečajnih postopkih lahko pride do različnih situacij, ko se poslovanje nadaljuje, prodaja poslovna celota, zato je po njenem mnenju prav, da se preverijo različne možnosti nadaljnje zaposlitve, pripravi program razreševanja presežnih delavcev, pri izbiri odpuščenih delavcev pa upošteva kriterije izbire kot pri drugih odpustih iz poslovnih razlogov (ibid).

Meni tudi, da ni razlogov, da delavci pri ponovnem zaposlovanju v stečaju ne bi imeli prednostne pravice do zaposlitve, če stečajni upravitelj zaposluje v stečajnem postopku, kar bi vsekakor preprečilo zlorabe (ibid).

Pravi, da prav tako ni logično, da bi moral upravitelj sindikate obvestiti o predlaganih kriterijih za določitev presežnih delavcev (drugi odstavek 97. člena ZDR-1), če mu jih ni

treba uporabljati. Zakon bi moral izrecno naštet tiste določbe pri kolektivnih odpustih, ki se ne uporabljajo v stečajnih postopkih, če bi želel izključiti njihovo uporabo. V primeru dvoma ali nejasnosti je treba nejasna določila razreševati z uporabo temeljnega načela razlage v delovnem pravu, po katerem je v primeru nejasnih določb, ki dopuščajo več možnih razlag, uporabiti tisto, ki je za delavca ugodnejša (ibid).

ZFPPIPP terjatve delavcev obravnava kot prednostne. Pogoj za njihovo priznanje je prijava v stečajnem postopku v roku treh mesecev od objave oklica o začetku stečajnega postopka na spletnih straneh AJPES – Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (drugi odstavek 59. člena ZFPPIPP).

V postopku prisilne poravnave pa v roku enega meseca po objavi oklica o začetku postopka prisilne poravnave na spletnih straneh AJPES.

Prednostne terjatve delavcev, ki so določene v 21. členu ZFPPIPP v primerjavi z drugimi pravnimi ureditvami, so:

- plače in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom stečajnega postopka;
- odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku;
- poklicne bolezni;
- neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja, vendar največ v višini odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz delovnih razlogov;
- plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka;
- odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka ali med postopkom postalo nepotrebno;
- davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati iz prve, tretje, četrte in pete alineje tega odstavka;
- nadomestilo za neizrabljen letni dopust za tekoče koledarsko leto;

- terjatve iz naslova kreditov, danih na podlagi zakona, ki ureja pomoč za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah in poroštev, danih za te kredite.

V postopkih zaradi insolventnosti so prednostne terjatve tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

Prednostne terjatve so tiste, za katere zakon določa, da se poplačajo iz splošne stečajne mase pred drugimi terjatvami. V šestem odstavku 296. člena ZFPPIPP je določeno, da prednostnih terjatev, ki so nastale po začetku stečajnega postopka, ni treba prijavljati in da te terjatve veljajo za pravočasno prijavljene z dnem, ko so nastale.

Ena od pomembnih pravic, ki delavcem pripada ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primeru insolventnosti delodajalca, pa je odpravnina (106. člen ZDR-1), katere višino določa 108. člen ZDR-1.

4.2. Prisilna poravnava

Prisilna poravnava pomeni poskus sanacije – ekonomske ozdravitve gospodarskega subjekta, pri katerem so že podani razlogi za insolventnost (Prelič S., 1999). Cilj postopka prisilne poravnave je s finančnim prestrukturiranjem odprava insolventnosti in ohranitev gospodarskega subjekta. Petnajsti člen ZFPPIPP določa, da je finančno prestrukturiranje celota ukrepov, ki se izvedejo, da bi dolжник postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, in lahko vključujejo:

- zmanjšanje in odložitev zapadlosti obveznosti;
- pri kapitalski družbi izvedbo povečanja osnovnega kapitala z novimi stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do dolžnika, ali z novimi stvarnimi vložki;
- druge ukrepe, katerih izvedba v skladu s pravili poslovnofinančne stroke omogoča odpravo dolžnikove insolventnosti in zagotavlja, da dolжник postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben.

V primeru s sklepom sodišča potrjene prisilne poravnave lahko delodajalec s 30-dnevnim odpovednim rokom delavcem odpove pogodbo o zaposlitvi, če so odpovedi pogodb o

zaposlitvi delavcev predvidene v načrtu finančnega prestrukturiranja kot eden od posebnih ukrepov finančnega prestrukturiranja.

Delodajalec mora pred odpovedjo pogodb o zaposlitvi izpolniti vse obveznosti iz poglavja o odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnega razloga. V primeru potrjene prisilne poravnave pogodbo o zaposlitvi odpove delodajalec, in ne upravitelj kot v primeru stečaja. Prisilna poravnava mora biti potrjena, odpovedni rok je enoten in znaša 30 dni, ne glede na doseženo delovno dobo delavca. Nadaljnji pogoj za odpoved pa je tudi, da mora biti odpoved pogodbe o zaposlitvi predvidena v načrtu finančnega prestrukturiranja.

Za razliko od stečajnega postopka mora delodajalec pred odpovedjo o zaposlitvi izpolniti vse obveznosti iz poglavja o odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnega razloga, torej iz poglavja o kolektivnih odpustih (98.–103. člen ZDR-1).

Potrjena prisilna poravnava ne učinkuje na prednostne terjatve delavcev (2. točka prvega odstavka 213. člena ZFPIPP).

Tudi v primeru potrjene prisilne poravnave imajo odpuščeni delavci pravico do odpravnine iz 108. člena ZDR-1.

ZFPIPP je problematiko odpovedi pogodbe o zaposlitvi še dodatno zapletel, saj na nobenem mestu ne omenja problematike delavcev, niti v luči možnega ukrepa finančnega prestrukturiranja. To sicer ne pomeni, da zmanjšanje števila zaposlenih ne more biti ukrep finančnega prestrukturiranja, je pa ob veljavnem zakonskem besedilu mogoče podvomiti o obveznosti priprave programa prenehanja delovnih razmerij, ki po ZDR-1 še vedno predstavlja bistven dejavnik odpovedi o zaposlitvi v postopku prisilne poravnave. Izrazitost vsebine in systemske neusklajenosti zakonodaje pa povečuje še Pravilnik o načinu izvrševanja nalog ob uvedbi postopka prisilne poravnave, ki je bil sprejet na podlagi ZPPSL in velja, saj ga noben predpis ni razveljavil. Pravilnik določa in ureja vlogo zavoda za zaposlovanje v primerih, ko je s programom za prenehanje delovnih razmerij kot ena od metod finančne reorganizacije, predvideno tudi zmanjšanje števila zaposlenih delavcev (povzeto po 1. členu Pravilnika). Program o prenehanju delovnih razmerij torej nima bistvene vloge samo pri postopku odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, je celo dokument, ki narekuje pomemben del dejavnosti zavoda za zaposlovanje (Tičar 2009: 191–192).

Drago Dubrovski je v svojem članku *Insolvenčni postopki kot oblika uspešnega ali neuspešnega reševanja kriz v podjetjih*, objavljenem v reviji Podjetje in delo, že leta 2006 predlagal, da bi bilo pri spremembah insolvenčne zakonodaje smotrno povzeti novejšo nemško ureditev, po kateri se najprej odpre insolvenčni postopek (če obstaja masa za pokrivanje stroškov), šele po določenem obdobju pa se ta razvije v eno (sanacija) ali drugo smer (stečaj s prenehanjem). V prvi fazi je prednostna naloga sanacija podjetja (druga priložnost), če pa ta ne vodi v pravo smer, je prednostna naloga zaščita upnikov. Pri sestavi sanacijskih načrtov bi sodelovali upravitelji, upniki pa bi glasovali s tako imenovano večino (po obsegu terjatev in po številu upnikov), in sicer ločeno v vsakem razredu. Če dolжник ne bi izpolnil obveznosti iz sanacijskega programa, bi to vodilo v suspenz potrjene poravnave in začetek stečajnega postopka (Dubrovski 2006: 1827).

Nova insolvenčna zakonodaja temu modelu ni sledila, saj sta stečaj in prisilna poravnava dva ločena postopka. Prisilna poravnava v stečaju po novi zakonodaji ni več mogoča.

4.3. Prisilna likvidacija

ZFPIPP ureja le prisilno likvidacijo. Gre za postopek, ki ga sodišče izvede neodvisno od volje pravne osebe, če so izpolnjeni pogoji določeni z zakonom za prenehanje njegovega obstoja. Namen in rezultat postopka je enak kot pri stečajnem postopku.

Iz unovčenega premoženja se poplačajo upniki, preostanek premoženja pa razdeli ustanoviteljem. Bistvena razlika med prisilno likvidacijo in stečajnim postopkom pa je, da so pri prisilni likvidaciji vsi upniki v celoti poplačani. Če masa za poplačilo ne zadošča za poplačilo vseh upnikov, se postopek likvidacije ustavi in se začne stečajni postopek.

Prostovoljno likvidacijo ureja Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1).

5. PRAVICE DELAVCEV V PRIMERU ODPOVEDI POGODBE O ZAPOSLOITVI V PRIMERU INSOLVENTNOSTI DELODAJALCA

5.1. Pravica do odpovednega roka

Delavec ima tudi v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca pravico do odpovednega roka, vendar je v teh primerih odpovedni rok krajši. V primeru stečaja in prisilne likvidacije odpovedni rok znaša 15 dni (prvi odstavek 104. člena ZDR-1), v primeru potrjene prisilne poravnave pa 30 dni (prvi odstavek 105. člena ZDR-1).

Namen odpovednega roka je varstvo nasprotne pogodbene stranke pred nenadno spremembo njenega položaja zaradi prenehanja trajajočega pogodbenega razmerja po volji druge stranke (Bečan I. in drugi 2008: 449).

Delovno razmerje v času odpovednega roka še vedno traja. Tako delavec kot delodajalec imata v tem času načeloma še vse svoje pravice in obveznosti, ki izhajajo iz delovnega razmerja.

Odpovedni rok začne teči naslednji dan po vročitvi odpovedi ali pozneje, z dnem, ki ga je v skladu s programom reševanja presežnih delavcev v odpovedi o zaposlitvi določil delodajalec (95. člen ZDR-1).

V času odpovednega roka in v primeru odpovedi delodajalca ima delavec pravico do odsotnosti z dela zaradi iskanja nove zaposlitve v trajanju najmanj dve uri na teden (prvi odstavek 97. člena ZDR-1) oz. en dan na teden, če gre za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali razloga nesposobnosti in delavcu ni ponujena nova zaposlitev, za vključevanje v ukrepe na področju trga dela v skladu z predpisi o urejanju trga dela (drugi odstavek 97. člena ZDR-1). V tem času delavcu pripada nadomestilo v višini 70 % osnove, določene v sedmem odstavku 137. člena ZDR-1 (tretji odstavek 97. člena ZDR-1). Možen je tudi pisni dogovor o ustreznem denarnem povračilu namesto dela ali celotnega odpovednega roka (96. člen ZDR-1). V primeru stečaja je to prednostno poplačilo (21. člen ZFPPIPP).

5.2. Odpravnina

Zakon o delovnih razmerjih v 108. členu ureja odpravnino kot posebno obliko varstva dohodka v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Gre za staro pravico, ki jo pozna tudi Konvencija MOD št. 158 o prenehanju delavnega razmerja na pobudo delodajalca in jo je v svoj pravni red implementirala tudi Republika Slovenija (108. člen ZDR-1). V delovnopravni zakonodaji odpravnino srečujemo tudi ob upokojitvi.

Pri odpravnini ne gre za plačilo za opravljeno delo, ampak ta delavcu pomaga preživeti v obdobju, ko išče novo zaposlitev, torej ima tudi socialno plat. Odpravnino mora delodajalec izplačati v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov in zaradi nesposobnosti, če je pri delodajalcu zaposlen več kot eno leto.

Ker gre v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primeru insolventnosti delodajalca za poseben primer odpovedi pogodbe o zaposlitvi, odpravnina pripada odpuščenim delavcem tudi v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi stečaja, prisilne poravnave in prisilne likvidacije.

Osnova za izračun predstavlja zadnje tri povprečne plače delavca, ki jih je prejel ali bi jih moral prejeti, če bi delal pred odpovedjo.

Tako je drugem odstavku 108. člena ZDR-1 določeno, da delavcu pripada v višini:

- 1/5 osnove za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu več kot eno leto do deset let;
- 1/4 osnove za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu več kot deset let do dvajset let;
- 1/3 osnove za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu več kot dvajset let.

Višina odpravnine je torej odvisna od višine mesečne plače in delovne dobe, ki jo doseže delavec, v katero se šteje tudi delo pri pravnih prednikih. Zakon določa tudi maksimalno višino odpravnine, ki ne sme presegati 10-kratnika osnove, razen če je v kolektivni pogodbi na ravni dejavnosti določeno drugače (četrty odstavek 108. člena ZDR-1). Posebnost velja v primeru prisilne poravnave, pri kateri se lahko delavec in delodajalec pisno dogovorita o načinu, obliki ali zmanjšanju višine odpravnine, če bi bil zaradi

izplačila odpravnine ogrožen obstoj večjega števila delovnih mest pri delodajalcu (Bečan in drugi 2008: 505).

V primeru stečaja in prisilne poravnave je odpravnina prednostna terjatev (21. člen ZFPPIPP) in se poplača pred drugimi upniki (21. člen ZFPPIPP).

5.3. Pravice iz Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije

Delavci družb, ki so se znašle v stečaju, tudi po nekaj mesecev pred začetkom stečajnega postopka ne dobijo plač, zato je njihova finančna stiska dostikrat že takrat zelo velika. V stiskah oz. težavah jim pomagajo pravice, ki delavcem pripadajo po Zakonu o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS). Izplačila iz sklada jim vsaj delno omilijo včasih že zelo dolgo agonijo zaradi neizplačevanja plač pred stečajem.

Ta zakon v 1. členu ureja ustanovitev in poslovanje Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije, vrsto in obseg pravic, ki se pokrivajo iz sredstev sklada, ter roke in postopek za njihovo uveljavitev.

Sklad je pravna oseba javnega prava in ima sedež v Ljubljani (3. člen ZJSRS). Nad njim ni mogoče začeti stečajnega postopka. Če sklad ne more poravnati dospelih obveznosti, za njihovo plačilo odgovarja Republika Slovenija, solidarno s skladom (14. člen ZJSRS).

Sklad se financira iz proračuna Republike Slovenije, prispevkov delodajalcev in povračilo stroškov dolžnika. Pravice po ZJSRS ima delavec:

- ki mu je prenehalo delovno razmerje zaradi insolventnosti delodajalca in
- delavec, ki je delal na ozemlju Republike Slovenije, njegov delodajalec pa ima sedež v eni od drugih držav Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora.

Pridobi jih z dnem prenehanja delovnega razmerja, pravočasno prijavo terjatev delavcev v postopku insolventnosti, ki se vodi nad delodajalcem; stečaj, prisilna poravnava (18. člen ZJSRS).

Rok za vložitev zahteve je 90 dni od dneva prenehanja delovnega razmerja. Zahteva se vloži pri enoti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje po sedežu delodajalca oz. enoti, pristojni za delavca v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, če ima delodajalec sedež v eni držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora (24. člen ZJSRS).

Delavec ima v skladu z 19. členom ZJSRS pravico do naslednjih izplačil:

- neizplačanih plač za obdobje zadnjih treh mesecev pred datumom prenehanja delovnega razmerja;
- neizplačanih nadomestil plače za plačane odstotnosti z dela v obdobju treh mesecev pred datumom prenehanja delovnega razmerja;
- nadomestila plače za čas neizrabljenega letnega dopusta, do katerega je upravičen v tekočem koledarskem letu;
- odpravnine, v višini in pod pogoji, kot jih za presežne delavce določajo predpisi, ki jih urejajo delovna razmerja.

Te pravice so neodtujljive osebne materialne pravice in jih ni dopustno prenesti na drugega in ne dedovati (20. člen ZJSRS).

ZJSRS v 28. členu določa, da terjatve upravičenca proti delodajalcu oz. stečajnemu dolžniku preidejo do višine zagotovljenih izplačil po tem zakonu na sklad z dnem izvršitve odločbe o priznanju pravic po tem zakonu (subrogacija).

S prehodom terjatve na sklad vstopi sklad v razmerje do delodajalca oz. stečajnega dolžnika v položaj delavca kot upnika do višine sredstev, izplačanih na podlagi odločbe o priznanju pravic po tem zakonu. O vstopu sklada je treba obvestiti delodajalca oz. stečajnega upravitelja ali sodišče ter mu v dokaz predložiti ustrezne listine (ibid.).

Upravičenci so dolžni skladu na njegovo zahtevo podati ustrezno pisno izjavo o prehodu terjatve zaradi potreb posameznih postopkov. Sredstva, pridobljena z izplačilom terjatev so prihodek sklada (ibid.).

5.4. Pravice delavcev za primer brezposelnosti

5.4.1. Denarno nadomestilo za primer brezposelnosti

Ustava Republike Slovenije v svojem 50. členu določa, da ima vsak posameznik pravico do socialne varnosti (Uradni list RS, št. 33/91-I in nasl.).

Denarno nadomestilo je glavna denarna dajatev iz zavarovanja za brezposelnost. Z njim se zavarovancu, ki je postal brezposeln in izpolnjuje pogoje iz Zakona o urejanju trga dela (ZUTD, Uradni list RS, št. 80/2010 in nasl.), nadomešča v določenem odstotku izpadla plača. Njegovo trajanje je omejeno, po poteku časa preneha, tudi če brezposelnost traja še naprej.

Brezposelna oseba ima pravico do socialne varnosti, ki izhaja iz zavarovanja za primer brezposelnosti in je urejena v Zakonu o urejanju trga dela. Ta zakon pa določa zelo stroge pogoje za pridobitev in ohranitev posameznih pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti, ki so tudi časovno in po višini omejene.

58. člen ZUTD določa, da so pravice iz obveznega in prostovoljnega zavarovanja za primer brezposelnosti:

- pravica do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti;
- pravica do plačila prispevkov za obvezna socialna zavarovanja;
- pravica do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje eno leto pred izpolnitvijo minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Zakon določa tudi minimalno obdobje zavarovanja za pridobitev pravice in plačilo prispevkov, in sicer mora biti brezposelna oseba pred nastankom brezposelnosti zavarovana najmanj devet mesecev v zadnjih 24 mesecih (59. člen ZUTD).

Trajanje upravičenosti do denarnega nadomestila je odvisno od časa trajanja zavarovanja za primer brezposelnosti (60. člen ZUTD), in sicer:

- treh mesecev za zavarovalno dobo od devet mesecev do pet let,
- šestih mesecev za zavarovalno dobo od pet do 15 let,

- devetih mesecev za zavarovalno dobo od 15 do 25 let,
- 12 mesecev za zavarovance, starejše od 50 let, in zavarovalno dobo več kot 25 let,
- 19 mesecev za zavarovance, starejše od 50 let, in za zavarovalno dobo več kot 25 let,
- 25 mesecev za zavarovance, starejše od 55 let, in zavarovalno dobo več kot 25 let,
- dveh mesecev za zavarovance, ki so mlajši od 30 let, za zavarovalno dobo najmanj šest mesecev v zadnjih 24 mesecih.

Osnova za denarno nadomestilo je prejeta mesečna plača, ki jo je zavarovanec prejemal v zadnjih osmih mesecih pred mesecem nastanka brezposelnosti, oz. v zadnjem primeru v zadnjih petih mesecih pred mesecem nastanka brezposelnosti (prvi odstavek 61. člena ZUTD).

Višina nadomestila za prve tri mesece znaša 80 odstotkov osnove, v nadaljnjih devetih mesecih pa 60 odstotkov osnove. Po izteku tega obdobja se denarno nadomestilo izplačuje v višini 50 odstotkov od osnove. Najnižji znesek denarnega nadomestila ne sme biti nižji od 350 evrov. Najvišji znesek denarnega nadomestila ne sme biti višji od 892,50 evra (62. člen ZUTD).

Če je bil zavarovanec v zadnjih devetih mesecih več kot polovico časa zaposlen s krajšim delovnim časom od polnega, ki v povprečju ni presegel 15 ur na teden, ali je opravljal delo v tem obsegu na drugi pravni podlagi, se višina denarnega nadomestila odmeri sorazmerno času trajanja zaposlitve na mesec brez upoštevanja določb zakona o najnižjem denarnem nadomestilu (ibid.).

Zavarovancu pripada nadomestilo za tiste dneve, ki se ob upoštevanju 40-urnega delovnega časa kot polnega delovnega časa in petdnevnega delovnega tedna štejejo kot delovni dnevi, in za dela proste dneve, določene z zakonom (ibid.).

Denarno nadomestilo, odmerjeno po določbah tega člena, se usklajuje v skladu z zakonom, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (ibid.).

5.4.2. Denarna socialna pomoč

Denarna socialna pomoč je namenjena zadovoljevanju minimalnih življenjskih potreb, ki omogočajo preživetje. Določena je v drugem poglavju Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre, Uradni list RS, št. 61/2010 in nasl.). Uveljavi se lahko, če dohodek na osebo ne dosega meje dohodkov, ki je zakonsko predpisana, in so hkrati izpolnjeni tudi drugi z zakonom predpisani pogoji. Upravičenec do socialne pomoči mora biti:

- državljan Republike Slovenije,
- tujec z dovoljenjem za stalno bivanje v Republiki Sloveniji s stalim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- oseba, ki uveljavlja denarno socialno pomoč in varstveni dodatek na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Slovenijo,

in hkrati :

- nima dovolj sredstev za preživetje,
- nima premoženja in prihrankov,
- aktivno rešuje svojo socialno problematiko.

Višina denarne socialne pomoči je odvisna od višine dohodkov, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga.

Trajanje prejemanja denarne socialne pomoči je lahko različno, odvisno od okoliščin, ki so podlaga za dodelitev. Podeljuje se lahko za določen čas (tri mesece, šest mesecev, eno leto) ali trajno.

Od 1. 1. 2016 znaša osnovni znesek minimalnega dohodka 288,81 evra. Med prejemanjem je upravičenec dolžan sporočiti vse spremembe, ki vplivajo na prejemanje pomoči.

O pravici do dodelitve denarne socialne pomoči odloča center za socialno delo.

Ena od oblik je tudi izredna denarna socialna pomoč, ki je namenjena kritju izrednih stroškov, ki so vezani na preživljanje in jih z lastnim dohodkom in lastnim dohodkom družine ni mogoče pokriti. Dodeli se v obliki enkratnega zneska ali za obdobje od 3 do 6 mesecev. Od 1. 1. 2016 znaša največ 288,81 evra za samsko osebo in največ 863,54 evra

za družino. V koledarskem letu pa znaša največ 1.444,05 evra za samsko osebo in največ 4.317,71 evra za družinske člane.

6. SODNA PRAKSA V ZVEZI S PRENEHANJEM POGODBE O ZAPOSLOTVI ZARADI STEČAJA

Analiza novejših sodnih praks (v glavnem povzeta po Kogoj Dmitrovič 2012: 423–435) pokaže, da so bili v zadnjih letih pred slovenskimi sodišči sproženi številni delovnopravni spori. Spori so tekli o tem, kdo je dolžan delavcem, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi zaradi začetka stečajnega postopka, plačati terjatve iz delovnega razmerja, ko stečajna masa ne zadošča za njihovo poplačilo niti prednostnih terjatev. Gre za zahteve proti družbam materam za poplačilo dolgov, nastalih pri njihovih hčerah.

Slovenska sodišča so odločala v teh množičnih sporih, pri katerih je večinoma šlo za stečaje družb z omejeno odgovornostjo, na katere so bili preneseni delavci v skladu s 73. členom Zakona o delovnih razmerjih. Te družbe pa so ustanovile delniške družbe matere z minimalnim ustanovnim kapitalom.

V večini primerov gre za neuspele poskuse reševanja delov dejavnosti, in ne za neko špekulativno ravnanje. V teh postopkih ni nezakonitih ravnanj, zato instituta spregleda pravne osebnosti po 8. členu ZGD-1 ni mogoče uporabiti. Prav tako ni mogoče uporabiti določb insolvenčne zakonodaje v zvezi z odgovornostjo uprav in nadzornih svetov zaradi opustitve ukrepov na področju plačilne sposobnosti, nad katerimi so bili začetni stečajni postopki. Ta določila zavezujejo uprave in nadzorne svete stečajnega dolžnika, in ne lastnika stečajnega dolžnika. Tako so delavci tožbe na ugotovitev obstoja njihovih terjatev praviloma izgubili (sodba Pdp 847/2011 z dne 8. 12. 2011, sodba Pdp 852/2011 z dne 8. 12. 2011, sodba Pdp 1204/2011 z dne 27. 1. 2012).

Tako se zdi tedanja (v času stečaja Mure) ureditev položaja delavcev, ki so bili preneseni k delodajalcu prevzemniku, v primeru stečaja prevzemnika v kratkem času od prenosa nepravilna, še zlasti če gre za prenose, opravljene npr. v enem letu pred začetkom stečajnega postopka. Ta problem delno rešuje novi ZDR-1 v smeri subsidiarne odgovornosti prenosnika za terjatve delavcev iz 21. člena ZFPPIPP še eno leto po dnevu prenosa delavcev. S tem je položaj delavcev v primeru prenosa podjetja v kratkem času pred stečajem prevzemnika nekoliko bolj zavarovan.

7. ZGODOVINA TEKSTILNE TOVARNE MURA

Tovarna moške in ženske konfekcije v Murski Soboti je svoje ime po reki Muri dobila pred dobrimi 65 leti, čeprav začetki tovarne segajo še dlje v preteklost, ko je v soboški trgovini Janeza Cvetiča njegova žena Irma šivala perilo za nadaljnjo prodajo.

Leta 1925 so imeli že štiri pomočnice, ki so s stroji na nožni pogon šivale moško perilo za prodajo v lastni in drugih prodajalnah v mestu.

Z elektrifikacijo in nakupom čeških strojev leta 1926 je obrat doživel hiter razvoj, pri čemer je v desetih letih postal največja tovarna te vrste v tedanji Dravski banovini. Obrat je zaposloval 150 delavk in se uradno imenoval Janez Cvetkovič – industrija perila Murska Sobota. Povpraševanja ni manjkalo, prav tako ne poceni prekmurske delovne sile, ki so jo v 80 odstotkih sestavljala neizobražena dekleta s podeželja.

Tako se pišejo začetki podjetja Mura, ki je v osemdesetih letih zaposlovalo 6500 delavcev, po podatkih Pokrajinskega muzeja pa je bila posredno z njo povezana četrtina vsega pomurskega prebivalstva.

Mura je pomagala pri nakupih in gradnji stanovanj za delavce, počitniških objektov v Sloveniji in na Hrvaškem, dajala je štipendije, spodbudila razvoj avtobusnega prometa ipd. (<http://sobotainfo.com/novica/lokalno/brez-mure-ni-murske-sobote-pomurja-kot-ga-poznamo-danes/15665>).

Mura in njene hčerinske družbe Mura – Moška oblačila, Mura – Ženska oblačila in Muralist so 31. avgusta 2009 razglasile insolventnost in pristojnemu sodišču predlagale začetek stečajnih postopkov (ibid.)

Pri preostalih petih hčerinskih družbah, Mura – EHM, M – Energetika, Mura in partnerji, Mura – Unikat in M-AIKS, insolventnosti niso ugotovili in so tako nadaljevali proizvodnjo (ibid.)

Delo so nadaljevali v preostalih štirih hčerinskih podjetjih, kjer je ostalo le 650 delavcev. Največje med njimi je bilo podjetje Mura in partnerji, v katerem so skoncentrirali vso proizvodnjo. Največjo hčerinsko družbo Mura in partnerji, družbo Mura Zagreb, vključno z nepremičninami, premičninami ter blagovnima znamkama Mura in e.Mura, je v stečajnem postopku Mure, d. d., na javni dražbi leta 2011, vključno z nepremičninami,

premičninami ter blagovnima znamkama po izklicni ceni 9,654 milijona evrov kupila družba Aha Moda, d. o. o., iz Ljubljane iz Aha skupine. Lastnika Aha skupine sta Mojca Lukančič in Nigel Buxton, ki sta družbo preimenovala v AHA Mura, d. o. o. (www.delo.si/gospodarstvo/podjetja/muro-kupila-aha-moda.html), ki pa je v mesecu maju 2014 prav tako končala v stečajnem postopku.

Stečajni upravitelj je eno leto nadaljeval proizvodnjo v stečajnem postopku, potem pa v mesecu avgustu 2015 proizvodne zmogljivosti za obdobje enega leta oz. odprodaje oddal v najem družbi Arum, ki naj bi obdržala okoli 340 zaposlenih in posluje še danes (<http://svet24.si/clanek/novice/gospodarstvo/55bef3c0d734b/delavci-aha-mure-danes-med-brezposelne>).

Stečajne postopke Mure, d. d., in hčerinskih družb Mura – Ženska oblačila, d. o. o., Mura – Moška oblačila, d. o. o., ter invalidskega podjetja Muralist, d. o. o., je sodišče začelo 2. oktobra 2009. Stečajni upravitelji so odpovedali pogodbe o zaposlitvi 2635 delavkam in delavcem teh družb (okvirni podatki Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje).

Pri tem je šlo za institut kolektivnih odpustov. Pri odpuščanju so sodelovali predstavniki Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki je delavce vključil v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Nekateri delavci so prejeli denarno pomoč, ki jim jo je zagotovil center za socialno delo. Obveščen je bil tudi sindikat. Delavke in delavci so prejeli tudi denarno pomoč, ki so jim jo dodelile nekatere občine, v katerih so delavci prebivali.

7.1. Raziskava o zdravju prestrukturiranih delavcev Mure

Na kliničnem inštitutu za medicino dela, prometa in športa Ljubljana so v decembru 2012 in januarju 2013 izvedli raziskavo o zdravju delavcev podjetja Mura. Ti so bili izpostavljeni obširnemu prestrukturiranju podjetja s preoblikovanjem podjetja in ustanovitvijo hčerinskih družb, ohranilo pa se je zdravo jedro, ki je nadaljevalo delo.

Telefonsko anketiranje so izvedli anketarji centra za javno mnenje in množično komuniciranje pri Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Vprašalnik je vseboval 78 vprašanj o demografskih podatkih, ekonomskem položaju, zaposlenosti oziroma nezaposlenosti anketiranca. Vprašanja so se nanašala tudi na spremembe v

organizacijski klimi, družini in socialni opori, ki so je bili deležni. Poudarek je bil na sklopu o zdravju in dobrem počutju. Anketirane so vprašali tudi o samooceni splošnega zdravja in posameznih zdravstvenih simptomih, razmišljanju o samomoru in boleznih, ki jih imajo.

V raziskavi je sodelovalo 1046 anketirancev, od tega 86 % žensk. Polovica anketirancev je bila stara od 41 do 50 let, tretjina od 51 do 60 let. Mlajših od 30 let je bilo manj kot odstotek. Skoraj 80 % jih je končalo le osnovno ali poklicno šolo.

Samoocena zdravja, ki je bila kot pokazatelj splošnega zdravja preučevane populacije vključena v vprašalnik, je pokazala, da je 67,4 % anketirancev svoje zdravje ocenilo kot zadovoljivo ali slabo, 28,6 % kot dobro. Kot zelo dobro ali odlično pa 4 % anketirancev.

Vprašanje o počutju anketirancev v letu po stečaju je pokazalo, da se je 63,8 % anketirancev pogosto ali stalno počutilo zaskrbljenih, 61,6 % vprašanih se je pogosto in stalno počutilo potrlih in žalostnih, osamljenih 19,7 %, polnih energije 15,4 % in zadovoljnih 16,3 % anketirancev. Najpogosteje so se torej počutili zaskrbljene, potrte in žalostne, redki pa vitalne in zadovoljne.

Znano je, da stres in negotovost, s katero se zaposleni srečujejo med prestrukturiranjem in po njem, negativno vplivata na posameznikovo zdravje. Zato je bil v vprašalnik vključen tudi sklop vprašanj o različnih zdravstvenih simptomih, značilnih za depresijo in anksioznost. Tako se nemirnost in zaskrbljenost pojavljata pogosto ali stalno pri 39,9 % anketirancev, močno razbijanje srca pri 17,2 %, težave s spanjem se pogosto ali stalno pojavljajo pri 28,9 %, težko dihanje pri 10,5 %, vrtoglavica pri 9,4 %, pogoste ali stalne bolečine oziroma zbadanje v prsih navaja 10,1 % anketiranih, težave s spominom in koncentracijo 12,8 %, glavobol se pogosto ali stalno pojavlja pri 18,5 % vprašanih, bolečine, ki jim zdravnik in anketiranec sam ne najdeti vzroka, navaja 7,3 % vprašanih, apetit je izgubilo 3,2 %, prevelik apetit navaja 5,4 %, tresenje rok, ko poskušajo kaj narediti, pa navaja 5,5 % anketirancev. Najpogostejše težave ali motnje, ki jih navajajo, so torej nemirnost in zaskrbljenost, težave s spanjem in močno razbijanje srca, vse te pa lahko nakazujejo prisotnost duševnih motenj pri anketiranih s to simptomatiko.

Kar 143 posameznikov (13,9 %) je že kdaj pomislilo na samomor. Večina je krizo prebrodila s pogovorom z osebnim zdravnikom ali zdravstvenim delavcem v zdravstvenem

domu, partnerjem ali sorodnikom. Skrb vzbuja predvsem dejstvo, da 47 oseb tega ni zaupalo nikomur.

Rezultati po posameznih boleznih kažejo, da ima povišan krvni tlak več kot tretjina vprašanih (38,3 %). Dve tretjini (66,1 %) obolelih sta se med anketiranjem zdravili zaradi hipertenzije, pri 42,2 % tistih anketirancev, ki so jim diagnozo postavili pred letom 2009, pred prestrukturiranjem, pa se je bolezen po prestrukturiranju poslabšala. Povišan holesterol ima 22,7 % vprašanih, 50 % obolelih pa se je med anketiranjem zdravilo zaradi povišanega holesterola. Med prestrukturiranjem se je bolezen poslabšala 33 % obolelih, ki so jim diagnozo postavili pred letom 2009. Povišan krvni tlak in povišan holesterol predstavljata dejavnika tveganja za nastanek kardiovaskularne bolezni.

Sladkorno bolezen je navajalo 44,6 % vprašanih; 34,8 % obolelih se je zdravilo z dieto, 39,1 % s tabletami in 19,6 % z injekcijami insulina. Bolezensko stanje se je med prestrukturiranjem poslabšalo 54,2 % obolelih, pri katerih je bila bolezen odkrita pred letom 2009.

Podatki za rano na želodcu ali dvanajsterniku kažejo 10,4 % obolelih. Med anketiranjem se jih je 58,5 % zdravilo, bolezen se je med prestrukturiranjem poslabšala 45,8 % obolelih pred letom 2009.

Med anketiranjem se je za depresijo zdravilo 25,8 % anketirancev, 48 % vprašanih pa se je bolezen med prestrukturiranjem poslabšala.

Podatke o samoocenjenem zdravju in boleznih anketiranih delavcev Mure so primerjali s podatki raziskave, narejenimi v splošni (aktivni) populaciji. Čeprav ocenjevalni lestvici nista povsem skladni, je groba primerjava podatkov pokazala, da so anketiranci slabše ocenjevali svoje zdravje, saj sta kar dve tretjini ocenili svoje zdravje kot slabo ali zadovoljivo. Pogosteje so poročali o boleznih, ki jih lahko povežemo s posledicami stresa. Pogosto so navajali hipertenzijo, povišan holesterol, krvni sladkor, rano na želodcu in dvanajsterniku ter depresijo. Rezultati raziskav prav tako kažejo, da so se bolezenska stanja med prestrukturiranjem pogosto poslabšala, kar je v skladu z ugotovitvami tuje literature.

Razlike v zdravju med obema skupinama bi lahko bile vsaj deloma posledica dogajanj pred in med prestrukturiranjem ter po njem, deloma so verjetno pogojene z demografskimi značilnostmi anketirancev. Vzorec so namreč predstavljale pretežno nižje izobražene ženske, starejše od 41 let. Podatki tudi kažejo, da se samoocena zdravja slabša s starostjo,

nižje izobraženi pa tudi slabše ocenjujejo svoje zdravje kot višje in visoko izobraženi. Medtem druge splošne raziskave kažejo, da ženske slabše ocenjujejo svoje zdravje in so bolj pripravljene priznati bolezenska stanja kot moški.

Mogoče je tudi, da so razlike med rezultati obeh raziskav še večje zaradi t. i. učinka zdravega delavca. Gre za motečo spremenljivko, ki povzroča, da je umrljivost in obolevnost med delovno populacijo manjša kot pri splošni populaciji. Najlažje se ji izognemo tako, da podatke o zdravju in boleznih delavcev primerjamo s podatki o zdravju in boleznih delavcev v primerljivem podjetju ali panogi, ki med raziskavo niso bili na voljo.

Glede na primerjalne podatke še posebej izstopa depresija. Za to boleznijo se je kadarkoli že zdravila ena četrtna vprašanih, 13 % med anketiranjem, slabi polovici pa se je zdravstveno stanje poslabšalo med stečajem podjetja. O slabem duševnem zdravju anketirancev govorijo tudi podatki o njihovem počutju v enem letu po stečaju, saj je kar 60 % anketiranih poročalo, da so se takrat pogosto ali stalno počutili zaskrbljene, potrte in žalostne. Pogosto so navajali občutke nemirnosti in zaskrbljenosti, težave s spanjem in močno razbijanje srca. Vse to kaže na duševne motnje. Še bolj pa zaskrbljuje podatek, da je že 13 % povprašanih pomislilo na samomor in kar tretjina tega ni zaupala nikomur.

Glede na izsledke preiskave bi bilo treba tem delavcem ponuditi psihološko pomoč oziroma svetovanje, da se izvijejo iz začaranega kroga. Svetovanje bi moralo biti prilagojeno okoliščinam. Predvsem bi moralo svetovalno delo slediti krivulji žalovanja, ki jo je izoblikovala ameriška psihiatrinja Kubler-Ross in upošteva pet stopenj žalovanja, skozi katere gre posameznik, ki se sreča z izgubo. O tem bi morali poučiti tudi delavce in jim dati možnost žalovanja.

Organizirati bi bilo treba programe pomoči za vse Murine delavce, ki so bili izpostavljeni prestrukturiranju. Program bi moral biti narejen po meri uporabnika, da se ta lažje ponovno vključi v svet dela in družbo, ter hkrati zmanjševati njegovo negotovost in socialno izolacijo. Po opravljeni raziskavi se je zgodil še drugi stečaj podjetja Mura – AHA Mure, pri čemer so nekateri posamezniki že drugič izgubili delo. Tuji podatki kažejo, da se učinki prestrukturiranja dolgoročno seštevajo (povzetek raziskave je bil objavljen v reviji Glasnik Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa, december 2015, številka 1, Ljubljana).

8. METODOLOGIJA

8.1. Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna. V kvalitativnih raziskavah zberemo osebne opise, ki se nanašajo na raziskovani pojav (Mesec 2009: 85).

Osnovno izkustveno gradivo predstavljajo besedni opisi intervjuvanih oseb, ki sem jih obdelala in analizirala na besedni način, brez uporabe merskih postopkov, ki nam jih dajo števila. Gradivo je obdelano in analizirano po metodi kvalitativne analize.

8.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Podatke sem zbiral z delno standardiziranim intervjujem. Pri spraševanju sem uporabila vprašalnik z vnaprej pripravljenimi vprašanji, ki sem jim v okviru splošnih tem dodala dodatna vprašanja. Smernice vprašalnika, med katerimi so bila tudi splošna vprašanja o spolu, starosti prenehanja zaposlitve in delovni dobi intervjuvanca, so bile razdeljene na štiri sklope, ki se nanašajo na raziskovalna vprašanja. V štirih sklopih sem ugotavljala, kakšna je bila obveščenost delavcev Mure ob stečajnem postopku, kako so uveljavljali svoje pravice ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi insolventnosti delodajalca, kdo jim je pri tem zagotavljal podporo in pomoč ter kako so se ob tem počutili. Zanimalo me je tudi, kje vidijo pomanjkljivosti pri uveljavljanju svojih pravic. Ugotavljala sem, kako so prišli do nove zaposlitve in ali so bili vključeni v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, programe svetovanja in zaposlovanja. Vprašanja so bila odprtega tipa. Smernice za intervju prilagam v prilogi.

8.3 Populacija in vzorčenje

Izvedla sem deset intervjujev z osebami, ki so izgubili službo ob stečaju Mure. Med njimi je bilo osem žensk in dva moška, od katerih je sedem zdaj zaposlenih, dve sta upokojeni,

ena pa je še vedno brezposelna. Povprečna starost ob izgubi službe je bila 45,3 leta. Najmlajša oseba je bila stara 37 let, najstarejša pa 53 let. Trije intervjuji so bili opravljeni v Bratoncih, pet v Lipovcih, eden v Tropovcih in eden v Razkrižju.

8.4. Zbiranje podatkov

Podatke za raziskavo sem zbirala med 19. marcem in 14. aprilom 2016. Intervju je v povprečju trajal 45 minut. Vsi intervjuvanci so potekali pri intervjuvancih doma, saj je bil moj namen, da se pri pogovoru počutijo domače in sproščene. Večina intervjujev je potekala v kuhinji intervjuvanca, trije so bili opravljeni zunaj ob lepem vremenu, vendar medtem ni bilo večjih motenj. Pred začetkom intervjuja sem vse vprašala, ali se strinjajo, da z njimi naredim intervju za potrebe svoje diplomske naloge. Vsi so privolili. Štiri intervjuvance poznam osebno, do preostalih sem prišla s pomočjo prvih štiri, in sicer s tehniko snežene kepe. Vse intervjuje sem s privolitvijo intervjuvancev snemala na diktafon ali snemalnik na telefonu, doma sem intervjuje dobesedno transkribirala, prepisala. Izpustila sem le dele pogovora, ki se niso nanašali na vprašanja.

Slabost raziskave je bila, da so intervjuvanci službo zaradi začetka stečajnega postopka izgubili pred več kot šestimi leti, zato se določenih dogodkov niso več natančno spomnili. Prosila sem jih, naj poiščejo vso listinsko dokumentacijo, ki so jo ob tem dobili. Na ta način so se večino dogodkov spomnili.

8.5 Obdelava in analiza podatkov

Obdelavo in analizo sem opravila po metodi kvalitativne analize. Namen postopkov analize kvalitativnega raziskovanja je odkrivanje struktur, obrazcev, pravilnosti in pojasnjevanje (eksplanacija). Analiza naj bi pripeljala do konceptov, hipotez in eksplancij, to je do teoretičnih formulacij (Mesec, 1997).

1. Iz prepisov pogovorov sem izbrala izjave, ki se navezujejo na raziskovalna vprašanja. Izjave sem podčrtala.

Primer izbora relevantnih delov besedila
--

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Potem so nas sklicali na firmo, kjer smo dobili delavske knjižice in papirje o prenehanju delovnega razmerja, to nam je razdelil stečajni. Povedal nam je, da bomo dobili odpravnine in da naj se čim prej prijavimo na zavod. Povedal nam je tudi, da bomo dobili nekaj denarja iz jamstvenega sklada. To smo tudi dobili, ampak so nam to pri prvi odpravnini odtegnili. Za jamstveni sklad ni bilo treba ničesar narediti, nismo izpolnjevali nobenih obrazcev ali formularjev, denar so nakazali sami.

2. Nato sem za vsakega intervjuvanca posebej oblikovala tabelo, v katero sem zapisala podčrtane izjave. Vsaki izjavi sem pripisala odgovarjajoči pojem.

Primer vsebinskega kodiranja

Odgovori	Izjava	Kode
101	Ja, od mojstrov.	– Obveščenost s strani sodelavcev
102	Šele po radiu sem slišala, da Mura <i>štrajka</i> , protestira.	– Obveščenost s strani medijev
103	Nato pa smo se slišale s sodelavkami po telefonu, ki so mi potrdile, da je res, Mura gre v stečaj.	– Obveščenost od sodelavcev
104	Rekla mi je tudi, da bomo me, ki smo dobile pogodbo aprila, ostale, preostale delavke, ki pa niso dobile pogodbe, pa bodo odpuščene, če ne bo zadosti dela. Nato pa me je domov poklicala	– Napačne informacije

	mojstrica in mi rekla, da moremo vsi priti v Muro na sestanek. Tam je govorila, da je kriza, ampak da je dela dovolj. Nihče si pa ni mislil, da bo do stečaja prišlo tako hitro.	
105	In stečajni upravitelj nam je povedal, da bomo dobili vso odpravnino, ki nam pripada, vsakega posameznika je poklical ven in mu dal papir, na katerem je pisalo, koliko odpravnine mora dobiti. Tam smo tudi podpisali pogodbe o prenehanju zaposlitve. Povedal nam je tudi, da nam pripada jamstveni sklad in da naj se čim prej prijavimo na zavod in da nam pripada nadomestilo o brezposelnosti.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
106	Ja, pomagali so nam sindikalni, povedali so nam, kdaj točno moramo priti na zavod. Ker nas je bilo dosti, smo bili razdeljeni po datumih. Razložili so nam, katere papirje moramo prinesiti s sabo na zavod.	– Pomoč sindikata
107	Obrnila sem se na zavod, tam so mi povedali, naj grem na center za socialno delo, da bi dobila izredno denarno pomoč ...	– Uveljavljanje pravic
108	... da bi dobila izredno denarno pomoč, ki pa so mi jo zavrnilo zaradi tega, ker sem zadnjih 10 let imela na banki odprto varčevalno shemo ...	– Zavrnitev izredne denarne pomoči
109	Bila sem zelo razočarana zaradi tega.	– Razočaranje
110	Odpravnino čakam še zdaj in vprašanje je, ali jo bom kdaj dočakala.	– Dolgotrajnost postopka
111	Preostalo pa smo dobili kar hitro, jamstveni sklad pomoč občine smo dobili tudi hitro. Tudi plače za nazaj in regres smo dobili hitro.	– Uveljavljanje pravic – Pomoč občine
112	Obljubljene odpravnine, na papirju piše, da mi je priznana odpravnina v višini 8.900 evrov, pa	– Dolgotrajnost postopka

	od nikoder.	
113	Domov smo dobili obvestilo z občine, da vsakemu, ki je v Muri izgubil službo in ni bil ponovno zaposlen, pripada pomoč. Šla sem na občino, izpolnila obrazce in nakazali so mi pomoč v višini 100 evrov.	– Pomoč občine
114	Ne, na firmi nikoli.	– Nepodpora institucije na čustvenem področju
115	Mi je pa na zavodu svetovalka povedala, da če bom imela kakršne koli težave na psihičnem področju, naj pokličem na eno številko, dala mi je vizitko.	– Informacije glede izvajalcev pomoči na čustvenem področju
116	... začele neprespane noči ...	– Nespečnost
117	... ni mi bilo do hrane ...	– Izguba apetita
118	... vse mi je šlo na živce.	– Nervoza
119	Mož je delal, oba sinova sta zaposlena, doma in okrog hiše je bilo polno dela, lačni nismo bili.	– Pomoč družinskih članov
120	Najbolj me jezi to, da ti postopki z odpravnino tako dolgo trajajo.	– Dolgotrajnost postopkov
121	Povedali so nam, da tudi če bomo v novi družbi, bomo dobili ves svoj denar. Ampak do tega ni prišlo, na nove družbe so dali nas in stare dolgove, denarja pa ne, zato smo izviseli.	– Napačne informacije
122	Sem iskala novo zaposlitev in jo tudi našla.	– Samopomoč
123	Hodila sem na zavod, na CIPS-u sem bila sigurno dvakrat na teden ...	– Aktivna politika zaposlovanja
124	Potem so iskali nekoga v naši krajevni skupnosti prek javnih del, tu sem delala pol leta ...	– Javna dela
125	Spet enkrat so me poklicali iz zavoda, da potrebujejo nekoga v domu starejših v Beltincih, tam sem delala 22 mesecev in nato sem postala upokojenka.	– Aktivna politika zaposlovanja

126	Nihče, sama sem si našla.	– Samopomoč
127	Ko sem se prijavila na zavod, so nas najprej poslali v dvorec Rakičan. Tam smo se za en evro na dan vsak dan štiri mesece izobraževali o tem, kako se pišejo prošnje za delo, kako se moramo obnašati pred delodajalcem, kako moramo biti oblečeni, kako izgledati.	– Aktivna politika zaposlovanja
128	To se mi je zdelo, da se iz nas, Murinih delavk, delajo norca. Kot da smo nepismene in neumne.	– Nesmiselno izobraževanje
129	... sama sem izbrala računalniški tečaj, ki je trajal 5 dni zapored, po 5 ur na dan. Po koncu tečaja sem dobila certifikat.	– Aktivna politika zaposlovanja
130	Sodelavka iz Gančanov mi je povedala, da je v Beltincih na občini enkrat na mesec skupina, v kateri se pogovarjajo, kako naj si mi, ki smo izgubili službo v Muri, zapolnimo čas, kako naj si organiziramo dan, da ne bi mislili na Muro.	– Skupina za samopomoč

3. Izjave, ki so jih dali vsi intervjuvanci, sem združila v kategorije. Razvrstila sem jih glede na raziskovalna vprašanja in razvrstila po določenih temah.

Primer ureditev izjav po kodah in združevanje v kategorije

OBVEŠČENOST DELAVCEV MURE O SAMEM ZAČETKU POSTOPKA	
12. Govorice	
01	Da bo šla Mura v stečaj, se je po firmi že nekaj časa govorilo.
201	Govorilo se je, da je stanje slabo, zadnja dva meseca pa je vsak dan postajalo jasno, da je konec blizu.
202	Da bomo šli v stečaj se je govorilo tako zunaj kakor tudi znotraj Mure, vodstvo pa nam ni povedalo nič konkretnega.
301	Ja, govorilo se je marsikaj, vendar uradnih informacij do konca ni bilo.

501	O tem, da bo šla Mura v stečaj, se je v firmi že nekaj časa govorilo. Govorice so prišle predvsem od zunaj ...
601	Že nekaj časa pred stečajem se je govorilo o tem, da je z Muro slabo in bodo odpuščali delavce in da bo mogoče šla v stečaj.
701	Izvedela sem dva dni prej, sicer se je o tem govorilo že prej, ampak nikoli prej ni prišlo do tega.
801	O stečaju se je dolgo govorilo...
901	Da je stanje slabo se je že nekaj časa govorilo...

13. Negotovost	
01	Nihče pa ni vedel, kdaj se bo to zgodilo.

14. Obveščenost s strani sodelavcev	
02	Jaz sem bila ob začetku stečaja en teden na dopustu in potem več sploh nisem šla v službo. Da je konec, so mi povedale sodelavke po telefonu, ko sem prišla z dopusta.
101	Ja, od mojstrov.
103	Nato pa smo se slišala s sodelavkami po telefonu, ki so mi potrdile, da je res, Mura gre v stečaj.
702	Tisti dan smo delali do konca delavnika, nato pa je nas mojstrica poklicala na sestanek. Rekla nam je, da naj jo dobro poslušamo, saj bo ponovila le enkrat. Povedala nam je, da tisti, ki jih ne bo poklicala, danes delajo zadnjič. Mene ni poklicala, tako da sem tisti dan delala zadnjič.

15. Obveščenost s strani stečajnega upravitelja	
03	Potem so nas sklicali na firmo, kjer smo dobili delavske knjižice in papirje o prenehanju delovnega razmerja, to nam je razdelil stečajni. Povedal nam je, da bomo dobili odpravnine in da naj se čim prej prijavimo na zavod. Povedal nam je tudi, da bomo dobili nekaj denarja iz jamstvenega sklada. To smo tudi dobili.
105	In stečajni upravitelj nam je povedal, da bomo dobili vso odpravnino, ki nam pripada, vsakega posameznika je poklical ven in mu dal papir, na katerem je pisalo, koliko odpravnine mora dobiti. Tam smo tudi podpisali pogodbe o prenehanju

	zaposlitve. Povedal nam je tudi, da nam pripada jamstveni sklad in da naj se čim prej prijavimo na zavod in da nam pripada nadomestilo o brezposelnosti.
206	O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
404	Na sestanku, na katerem smo podpisovali pogodbe o prenehanju zaposlitve, nam je stečajni upravitelj razložil, kakšne pravice imamo.
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.
505	Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
803	Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam so bili že stečajni upravitelj in vsi direktorji, tam so nam povedali, da je Mura v stečaju ...
904	O stečaju in pravicah, odpravnini, da dobimo sredstva iz jamstvenega sklada, nas je po začetku stečaja obvestil stečajni upravitelj ...
906	S tem nas je seznanil stečajni na tistem skupnem sestanku. Vse nam je razložil, da bomo dobili odpravnine, plače za nazaj, regres, potne stroške ...

16. Napačne informacije

104	Rekla mi je tudi, da bomo me, ki smo dobile pogodbo aprila, ostale, preostale delavke, ki niso dobile pogodbe, pa bodo odpuščene, če ne bo zadosti dela. Nato pa me je domov poklicala mojstrica in mi rekla, da moremo vsi priti v Muro na sestanek. Tam je govorila, da je kriza, ampak da je dela dovolj. Nihče si pa ni mislil, da bo do stečaja prišlo tako hitro.
121	Povedali so nam, da tudi če bomo v novi družbi, bomo dobili ves svoj denar. Ampak do tega ni prišlo, na nove družbe so dali nas in stare dolgove, denarja pa ne, zato smo izviseli.
802	Govorilo se je, da bomo tisti, ki smo dobili nove pogodbe, ostali, preostali bodo odpuščeni. Na koncu smo bili vsi odpuščeni.

17.	Obveščenost s strani delodajalca
205	Vsi smo bili zbrani v jedilnici, to je bilo ogromno ljudi: mi delavci, vodstvo, stečajni, predstavniki z zavoda. Povedali so nam, da je Mura v stečaju.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
403	Ni minilo dolgo, da so nas poklicali na sestanek v Muro. Tam smo potem tudi mi delavci uradno izvedeli, da smo v stečaju.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
803	Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam so bili že stečajni upravitelj in vsi direktorji, tam so nam povedali, da je Mura v stečaju ...

18.	Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje
206	O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica

	zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
405	Prav tako so nam o tem razlagali tudi predstavniki zavoda za zaposlovanje.
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.
505	Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
804	... ena svetovalka je bila tudi tam, ta nam je povedala, kdo more kdaj priti na zavod, in to je bilo to.

19. Obveščенost s strani medijev

102	Šele po radiu sem slišala, da Mura <i>štrajka</i> , protestira.
401	O <i>štrajku</i> in o tem, da Mura res gre v stečaj, smo poslušali po poročilih.
902	... in tudi pisalo po časopisih in televiziji ...

20. Neobveščенost delavcev

502	... mi delavci, nismo vedeli ničesar, če si vodilne kaj vprašal, so ti povedali, da to ni res in da Mura niti slučajno ne bo šla v stečaj.
-----	--

21. Obveščенost s strani sindikata

503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje.
-----	--

	Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.
602	Spomnim se, da so nas poklicali v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.

22.	Izostanki plač
903	... še bolj pa se je to pokazalo, ko nismo več redno dobivali plač ali pa so bile plače v dveh delih ...

8.6 Definiranje pojmov

I. OBVEŠČENOST DELAVCEV MURE O SAMEM ZAČETKU POSTOPKA

Kakšne so bile informacije o stanju v podjetju, kakšne informacije so delavci prejeli od vodstvenih delavcev družbe, kdo jim je posredoval prvo informacijo o začetku postopka, o pravicah, ki jih v tem primeru imajo, in o tem, kje in kako jih uveljaviti.

- **Govorice** – med delavci Mure so se precej časa širile govorice, da je stanje v družbi slabo, da je možen tudi stečaj družbe, prej stečajem ni bilo nobenih konkretnih informacij.
- **Negotovost** – ker ni bilo nobenih konkretnih informacij v času pred stečajem, je med delavci vladala negotovost.
- **Obveščенost s strani sodelavcev** – delavcem, ki so bili že ob začetku stečaja na letnem dopustu, so informacijo o začetku stečaja posredovali sodelavci.

- **Obveščенost s strani stečajnega upravitelja** – uradno informacijo o začetku stečajnega postopka, o pravicah delavcev in o tem, kako jih uveljaviti, je podal stečajni upravitelj.
- **Napačne informacije** – delavcem so vodilni podali napačne informacije v zvezi z ohranitvijo delovnih mest ob prestrukturiranju, kar je delavce v tistem času prepričalo, da so podpisovali nove pogodbe.
- **Obveščенost s strani delodajalca** – delavce so vodilni pri delodajalcu obvestili o začetku stečajnega postopka, predvsem na zborih delavcev.
- **Obveščенost s strani zavoda za zaposlovanje** – predstavniki zavoda za zaposlovanje so delavce na zborih delavcev obvestili o pravicah, ki jih imajo kot brezposelne osebe, in o načinu njihovega uveljavljanja.
- **Obveščенost s strani medijev** – delavce so o težki finančni situaciji in stavki delavcev v družbi Mura že pred stečajem obvestili mediji.
- **Neobveščенost delavcev** – delavci so bili o stanju v družbi slabo obveščeni.
- **Obveščенost s strani sindikata** – sindikalni predstavniki so organizirali stavko Murinih delavcev pred začetkom stečajnega postopka, bili pa so prisotni tudi na zborih delavcev, na katerih so bile podpisane pogodbe o prenehanju zaposlitve.
- **Izostanki plač** – na slabo finančno stanje v družbi je kazalo tudi zamujanje pri izplačilu mesečnih plač oz. izplačilo v več obrokih.

II. POMOČ DELAVCEM PRI UVELJAVLJANJU PRAVIC, KDO JIM JE PONUDIL PODPORO IN KAKO SO SE POČUTILI

Kdo je delavcem ponudil pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic, kdo jim je zagotavljal podporo in kakšne občutke so doživljali ob izgubi službe.

- **Uveljavljanje pravic** – delavci niso bili prepuščeni samemu sebi, pri uveljavljanju svojih pravic so se obračali na institucije, kot so zavod za zaposlovanje, center za socialno delo, matične občine, Rdeči križ.
- **Pomoč sindikata** – delavcem so pri uveljavljanju njihovih pravic pomagali tudi sindikalni predstavniki v družbi.
- **Pomoč občine** – nekatere od občin so svojim občanom, ki so izgubili službo v Muri, namenile denarno pomoč.
- **Pomoč stečajnega upravitelja** – stečajni upravitelji so delavcem pripravili vso potrebno dokumentacijo v zvezi s prijavo njihovih terjatev v stečajnih postopkih Mure.
- **Pomoč zavoda za zaposlovanje** – predstavniki zavoda za zaposlovanje so delavcem pripravili vse potrebne obrazce za prijavo za zavod za zaposlovanje in jamstveni sklad.
- **Pomoč centra za socialno delo** – na centrih za socialno delo je veliko odpuščenih delavcev dobilo izredno denarno socialno pomoč.
- **Pomoč Rdečega križa** – odpuščeni delavci Mure so lahko na izpostavah Rdečega križa prejeli pakete hrane.
- **Hitra rešitev nekaterih zahtevkov** – nekateri zahtevki delavcev, kot so sredstva, ki so jih prejeli iz jamstvenega sklada, izredna denarna socialna pomoč in sredstva, ki so jih izplačevale občine, so delavci dobili v precej kratkem času, to je v obdobju enega do dveh mesecev.
- **Pomoč delodajalca** – delodajalec je skupaj s predstavniki zavoda za zaposlovanja in sindikata poskrbel, da so delavci na zborih, kjer so podpisovali pogodbe o prenehanju zaposlitve, dobili tudi vso ustrezno dokumentacijo, ki so jo potrebovali za prijavo na zavod, prijavo terjatev v stečajnem postopku.

- **Finančna podpora** – nekaterim delavcev so ob izgubi službe finančno pomagali predvsem družinski člani.
- **Pomoč družinskih članov** – delavcem so pri iskanju novih zaposlitev pomagali družinski člani in sorodniki.
- **Psihična podpora** – uradne institucije delavcem niso ponudile posebne psihične podpore.
- **Informacije glede izvajalcev pomoči na čustvenem področju** – odpuščenim delavcem je bila le v enem primeru ponujena strokovna pomoč na čustvenem področju.
- **Nepodpora institucij na čustvenem področju** – delavcem v večini primerov ni bila ponujena nobena strokovna pomoč na čustvenem področju.
- **Skupina za samopomoč** – le v enem primeru je bila organizirana skupina za samopomoč odpuščenim delavkam.
- **Obup** – odpuščeni delavci so bili ob izgubi službe obupani.
- **Nemoč** – odpuščeni delavci so ob izgubi službe občutili nemoč.
- **Stres** – odpuščeni delavci so bili pod velikim stresom ob izgubi službe.
- **Ogorčenost** – odpuščeni delavci so bili ogorčeni nad dejstvom, da so vodilni v družbi dopustili, da je do stečaja sploh prišlo.
- **Razočaranje** – delavci so bili razočarani, ker še do danes niso dobili izplačanih svojih terjatev, predvsem odpravnin, ki so jim bile priznane.
- **Nespečnost** – delavci so ob izgubi službe trpeli zaradi nespečnosti.

- **Izguba apetita** – delavci so ob izgubi službe navajali, da so izgubili tudi apetit po hrani.
- **Nervoza** – delavci so ob izgubi službe že ob vsakdanjih opravilih občutili nervozo, vsaka stvar jim je šla na živce.
- **Strah** – delavce, ki so izgubili službe, je bilo strah za prihodnost.
- **Zgroženost** – delavci so bili zgroženi nad dejstvom, da so izgubili službo.
- **Depresija** – delavci so ob izgubi službe zapadli v depresijo.
- **Sram** – delavci so občutili sram, predvsem ko so jim bili ponujeni paketi hrane Rdečega križa, zato se marsikateri ni odločil, da jih gre iskat.
- **Jeza** – delavci so jezni predvsem zato, ker še danes niso dobili svojih odpravnin, jezni so na vodilne v družbi, ki jih krivijo za stečaj.
- **Negotovost** – delavci si bili negotovi predvsem glede iskanja nove zaposlitve in vzdrževanja družinskih članov.
- **Šok** – nekateri delavci so ob izgubi službe doživeli šok.

III. POMANJKLJIVOSTI PRI UVELJAVLJANJU PRAVIC

Kje delavci vidijo pomanjkljivosti in slabosti pri uveljavljanju svojih pravic.

- **Dolgotrajnost postopka** – postopek stečaja se po mnenju odpuščenih delavcev vleče predolgo.

- **Neizplačilo odpravnin** – delavce boli dejstvo, da še do danes niso prejeli izplačanih odpravnin, predvsem tiste, ki so bili ob prestrukturiranju premeščeni v nove družbe.
- **Neprizadevnost delavcev zavoda za zaposlovanje** – nekateri delavci ob prijavah na zavod za zaposlovanje navajajo tudi, da jih je motil odnos zaposlenih na zavodu, saj so imeli občutek, da so jim odveč, da jim ne namenjajo zadosti časa.
- **Zavrnitev izredne denarne socialne pomoči** – eni izmed delavk so zavrnili izredno denarno socialno pomoč, saj je imela na bančnem računu manjši privarčevani znesek.
- **Prazne obljube** – delavce moti dejstvo, da so jim stečajni upravitelji obljubljali, da bodo poplačane vse njihove terjatve do stečajnega dolžnika.
- **Neenak položaj delavcev** – delavce moti dejstvo, da so tisti delavci, ki so bili ob prestrukturiranju Mure razporejeni v novoustanovljene družbe, v slabšem položaju od tistih, ki so niso bili prezaposleni in so ostali v »stari« Muri.

IV. POMOČ IN POMANJKLJIVOSTI PRI ISKANJU NOVE ZAPOSLOTITVE

Kako so delavci prišli do nove zaposlitve, kdo jim je pri tem pomagal in kako so se vključevali v ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

- **Aktivna politika zaposlovanja** – večina delavcev je bila vključena v vsaj enega od programov zaposlovanja in svetovanja. Organizirani so bili tečaji in delavnice v zvezi z iskanjem nove zaposlitve, tečaji računalništva, tujih jezikov ...
- **Samopomoč** – delavci so pri iskanju nove zaposlitve bili prepuščeni lastni iznajdljivosti, velike pomoči zavoda za zaposlovanje ne navajajo, le redki so dobili novo zaposlitev s posredovanjem zavoda.
- **Javna dela** – nekateri delavci so bili začasno vključeni v programe javnih del.

- **Nesmiselno izobraževanje** – nekateri delavci navajajo, da so se jim delavnice, na katerih so jih učili veščin v zvezi z iskanjem nove zaposlitve, zdele nesmiselne in da so imeli občutek, da jih imajo na neizobražene, neuke, neumne.
- **Neaktivnost zavoda za zaposlovanje** – nekateri delavci navajajo, da so jih svetovalke na zavodu za zaposlovanje premalo klicale in napotovale k ustreznim potencialnem delodajalcem. Takrat, ko so jih, pa službe niso dobili.
- **Dolgotrajna brezposelnost** – redki navajajo, da so kljub naporom pri iskanju nove zaposlitve še vedno brez nje ali so jo dobili v kratkem času pred intervjuvanjem.

9. REZULTATI

9.1. Obveščenost delavcev

Pri raziskavi, ki je razdeljena na štiri sklope, v prvem sklopu ugotavljam obveščenost delavcev Mure o finančnem stanju v družbi in o začetku stečajnega postopka.

Delavci pred začetkom stečajnega postopka niso imeli veliko uradnih informacij. Informacije in govorice o slabem stanju družbe so prihajale predvsem od zunaj, širili so jih namreč mediji, in se potem razširile med delavce v družbi (*»Da bo šla Mura v stečaj, se je po firmi že nekaj časa govorilo.«; »O štrajku in o tem, da Mura res gre v stečaj, smo poslušali po poročilih.«*).

Tako so bili delavci v negotovosti (*»Nihče pa ni vedel, kdaj se bo to zgodilo.«*). Prve informacije o začetku stečaja so nekateri delavci dobili od svojih neposredno nadrejenih, saj je bilo dosti delavcev takrat na letnem dopustu (*»Jaz sem bila ob začetku stečaja en teden na dopustu in potem sploh več nisem šla v službo. Da je konec, so mi povedale sodelavke po telefonu, ko sem prišla z dopusta.«*).

Prve uradne informacije pa so delavci dobili na zborih delavcev od stečajnega upravitelja posamezne družbe (*»Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.«*). Stečajni upravitelji, predstavniki zavoda za zaposlovanje in predstavniki sindikata družbe so delavce poučili in jih obvestili o njihovih pravicah, ki jim v primeru stečaja družbe pripadajo, kako in kje jih uveljavljati (*»Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.«*).

V zvezi s prestrukturiranjem družbe pa so delavcem, ki so podpisali nove pogodbe o zaposlitvi nekaj mesecev pred začetkom stečajnega postopka, obljubljali, da te nove družbe ne bodo šle v stečaj (*»Govorilo se je, da bomo tisti, ki smo dobili nove pogodbe, ostali, preostali bodo odpuščeni. Na koncu smo bili vsi odpuščeni.«*).

9.2. Pomoč delavcem pri uveljavljanju pravic

V drugem sklopu raziskave se osredotočam na pomoč delavcem pri uveljavljanju pravic, na to, kdo jim je ponudil pomoč in podporo in kako so se ob izgubi službe počutili. Delavci so navajali, da so se stečajni upravitelji, predstavniki zavoda za zaposlovanje in sindikati na stečaj Mure dobro pripravili. Vsakemu je bila na zborih delavcev izročena posebna mapa, v kateri je bila vsa dokumentacija v zvezi s prijavo na zavod za zaposlovanje, določili so jim termin in svetovalko na zavodu zaposlovanje. Stečajni upravitelji in sindikati so poskrbeli za prijavo terjatev delavcev v posameznem stečajnem postopku (*»Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja.«*).

Delavci so uveljavljali izredno denarno socialno pomoč na centrih za socialno delo in jo po večini tudi dobili (*»Šla sem tudi na center za socialno delo, da sem zaprosila za denarno pomoč, ki sem jo tudi dobila.«*), samo ena od intervjuvank te pomoči zaradi varčevalne sheme na bančnem računu ni dobila (*»... da bi dobila izredno denarno pomoč, ki pa so mi jo zavrnilo zaradi tega, ker sem zadnjih 10 let imela na banki odprto varčevalno shemo ...«*).

Delavcem je bila ponujena tudi pomoč v obliki paketov hrane na Rdečem križu (*»Enkrat sem šla tudi na Rdeči križ po paket hrane.«*), vendar nekateri te oblike pomoči niso sprejeli, saj so se tega, da potrebujejo pomoč, sramovali (*»Na centru so nam povedali, da lahko gremo po pakete hrane na Rdeči križ ali Karitas, vendar sama nisem nikoli šla tja po hrano, me je bilo preveč sram, da bi tam prosjačila za kilo moke, cukra ali mleka.«*).

Večina odpuščenih delavcev je prejela tudi manjšo denarno pomoč občin (*»Domov smo dobili obvestilo z občine, da vsakemu, ki je v Muri izgubil službo in ni bil ponovno zaposlen, pripada pomoč. Šla sem na občino, izpolnila obrazce in nakazali so mi pomoč v višini 100 evrov.«*).

Nekateri zahtevki delavcev, kot so sredstva iz javnega jamstvenega sklada, izredna denarna socialna pomoč in sredstva, ki so jih izplačale občine, so bili hitro izvedeni, v mesecu ali

dveh (*»Iz jamstvenega sklada smo dobili denar v roku meseca dni, tako da smo bili prav presenečeni, pa tudi na centru za socialno delo mi je bila hitro nakazana tista pomoč.«*; *»Dobila sem tudi neko pomoč z občine, ki je prišla hitro. Te stvari so prišle hitro, sem bila prav presenečena ...«*).

V veliko čustveno in finančno podporo so delavcem bili družinski člani (*»Jaz sem bila bolj trdna kot nekateri drugi, saj sem imela tako čustveno kot finančno pomoč moža in sina in nisem bila tako zelo finančno ogrožena kot nekatere moje sodelavke ...«*), medtem ko jim uradne institucije niso ponudile čustvene pomoči (*»Ne, nihče mi ni ponudil psihične podpore, sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti.«*).

Samo ena od intervjuvank se je udeležila srečanj v skupini za samopomoč, preostali intervjuvanci za takšne skupine niso niti slišali (*»Sodelavka iz Gančanov mi je povedala, da je v Beltincih na občini enkrat na mesec skupina, v kateri se pogovarjajo, kako naj si mi, ki smo izgubili službo v Muri, zapolnimo čas, kako naj si organiziramo dan, da ne bi mislili na Muro.«*). Glede čustvenih stanj so intervjuvani delavci ob izgubi službe navajali obup, nemoč, stres, ogorčenost, razočaranje, nespečnost, izgubo apetita, nervozo, strah, zgroženost, depresijo, sram, jezo, negotovost in šok.

9.3. Pomanjkljivosti pri uveljavljanju pravic delavcev

V tretjem sklopu raziskave sem ugotavljala, kakšne pomanjkljivosti oz. slabosti so delavci navajali v zvezi z uveljavljanjem svojih pravic. Vsi so navajali, da se stečajni postopki v zvezi s temi pravicami in neplačilo odpravnin odločno predolgo vlečejo, nekateri so del odpravnin sicer dobili, vendar nihče v celoti (*»Veš, mene peče samo ta odpravnina. 25 let sem tam delala kot črna živina, ni bilo lahko, na koncu pa dobiš le nekaj evrov odpravnine ...«*).

Samo nekaj evrov odpravnine so dobili tisti delavci, ki so bili ob prestrukturiranju družbe prezaposleni v novoustanovljene družbe, ki so bile ustanovljene z minimalnih osnovnim kapitalom in so bile brez premoženja. Tako so stečajne mase teh družb neznatne. Nekaj več odpravnine so dobili tisti delavci, ki niso bili udeleženi v postopku prestrukturiranja (*»Mislim, da to, da še danes nismo dobili odpravnine v celoti, res predolgo traja, ne vem, kaj dela stečajni. Zakaj tako dolgo trpi stečaj, komaj čakam, da se to konča, naj povejo, ali*

še kaj dobimo, in da bo že enkrat konec tega.«; »Od Mure pa razen 80 evrov nisem prejela ničesar več. Govori se tudi, da ga niti ne bo, ker ni sredstev. Tako praktično že skoraj sedem let od Mure nisem dobila ničesar.«).

Nekatere od intervjuvanih je motil odnos oziroma neprizadevnost delavcev zavoda za zaposlovanje, saj so delavci imeli občutek, da se jim ne posvečajo dovolj, da jih želijo na hitro odpraviti (*»Malo me je motil tudi odnos zaposlenih na zavodu, tiste svetovalke si niso vzele kaj dosti časa za vsakega posameznika, imela sem občutek, da me hočejo na hitro odpraviti.«*).

Predvsem pa nekatere delavce moti dejstvo, da so delavci, ki niso bili udeleženi v postopku prestrukturiranja, v primeru stečaja zdaj v boljšem položaju. Ti so namreč dobili kar precejšen del odpravnin, čeprav so prej delali skupaj, v enoviti družbi (*»Boli me to, da so tisti, ki novih pogodb niso podpisali, prejeli dosti več denarja kot mi, čeprav smo skupaj delali vrsto let. To ni pravično.«*).

9.4. Pomoč pri iskanju nove zaposlitve

V zadnjem, četrtem sklopu raziskave, sem se osredotočila na vprašanje, kdo je odpuščenim delavcem Mure ponudil pomoč pri iskanju nove zaposlitve, v katere programe aktivne politike zaposlovanja so bili vključeni in kako so bili z njimi zadovoljni.

Velika večina se jih je takoj po začetku stečaja vključila v različne delavnice, na katerih so se učili veščin v zvezi z iskanjem nove zaposlitve. Učili so se pisati življenjepise, prošnje za službo in primerne vedenja na razgovorih za službo. Zanje so bili organizirani tudi tečaji tujih jezikov, računalniški tečaji, dana jim je bila možnost opravljanja vozniškega izpita, možnost prekvalifikacije, dodatnega izobraževanja (*»Ko sem se prijavila na zavod, so nas najprej poslali v dvorec Rakičan. Tam smo se za en evro na dan vsak dan štiri mesece izobraževali o tem, kako se pišejo prošnje za delo, kako se moramo obnašati pred delodajalcem, kako moramo biti oblečeni, kako izgledati.«; »... sem bila vključena v tečaj računalništva in tečaj angleščine.«*).

Večina intervjuvanih je navajala, da so se jim ta izobraževanja in delavnice zdele naravnost nesmiselne in nepotrebne, saj so se tam počutili, kot da so neuki, manjvredni in neumni (*»To se mi je zdelo, da se iz nas, Murinih delavk, delajo norca. Kot da smo nepismene in neumne.«*).

Nekaj od intervjuvanih se je začasno zaposlilo prek javnih del (*»Potem so iskali nekoga v naši krajevni skupnosti prek javnih del, tu sem delala pol leta ...«*). Večina jih navaja, da so do nove zaposlitve prišli sami, brez pomoči zavoda za zaposlovanje (*»Če bi čakal na pomoč z zavoda, bi najbrž čakal še zdaj.«*), sami so hodili okrog povpraševati glede službe, uporabili pa so vse veze in poznanstva, ki so jim bila na voljo (*»... ker sem zelo aktivno iskal novo službo, hodil sem na razgovore, spraševal prijatelje, znance, ali se kje ponuja kakšno delo ...«*). Ena od intervjuvank je celo povedala, da je svetovalka na zavodu za zaposlovanje ni niti enkrat poslala na kakršen koli razgovor za službo.

Tri izmed intervjuvanih delavk so zdaj že upokojene, ostali so zaposleni, samo ena izmed njih je že dolgotrajno brezposelna.

10. RAZPRAVA IN SKLEPI

V prvih dveh sklopih raziskave ugotavljam, kako so bili delavci Mure obveščeni o začetku stečajnega postopka, kakšno pomoč so prejeli ob uveljavljanju pravic in kdo jim je ob tem zagotavljal čustveno, fizično in materialno podporo. V tretjem sklopu ugotavljam pomanjkljivosti oziroma slabosti, ki so jih delavci zaznali, v zadnjem sklopu pa sprašujem, kdo jim je pomagal priti do nove zaposlitve in ali so bili vključeni v ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

Ugotavljam, da je bila obveščenost pred samim začetkom stečaja nezadostna, bilo je veliko napačnih informacij in govoric, delavci pa so delali v negotovosti. Informacije, ki so prihajale od zunaj, tudi od medijev, so govorile o slabem finančnem stanju Mure, o morebitnem stečaju in odpuščanju velikega števila delavcev. Delavci pravih informacij od vodilnih niso dobili vse do konca.

Potek dogodkov po začetku stečajnih postopkov kaže, da so se vodilni delavci družbe, stečajni upravitelji, predstavniki zavoda za zaposlovanje ter sindikati dobro pripravili na začetek stečajnega postopka, zaradi katerega je izgubilo delo veliko število delavcev. Na zborih delavcev so bili delavci ustrezno seznanjeni z načinom uveljavljanja svojih pravic, ponujena pa jim je bila tudi vsa ustrezna strokovna pomoč, s katero so bili delavci bolj ali manj zadovoljni. Vsak delavec je dobil mapo z vso ustrezno dokumentacijo za prijavo na zavod za zaposlovanje, vsakemu sta bila določena svetovalka in termin, ko se je moral oglasiti na zavodu. Stečajni upravitelji so poskrbeli za prijavo delavskih terjatev v stečajne postopke, katerih vrsto in višino so izračunali v računovodstvu posamezne družbe v stečaju. Delavci so bili tudi napoteni na centre za socialno delo v zvezi z uveljavitvijo izplačila izredne denarne socialne pomoči in na dobrodelne organizacije, kot sta Rdeči križ in Karitas, ter na občine, ki so jih prav tako lahko zaprosili za denarno pomoč. Vse terjatve oziroma zahtevki, razen izplačil delavskih terjatev iz stečajne mase, so bili delavcem izplačani v razmeroma kratkem času, v mesecu dni. To delavci ocenjujejo kot pozitivno. Pri odpuščanju delavcev so bile tako upoštevane vse določbe delovnopravne zakonodaje v zvezi s kolektivnimi odpusti v primeru stečajnega postopka iz drugega odstavka 104. člena ZDR-1. V konkretnem primeru je šlo za odpuščanje velikega števila delavcev. Tudi vse terjatve delavcev so bile prijavljene v trimesečnem roku, kot ga določa drugi odstavek 59. člena ZFPPIPP. Prav tako so bile pravočasno vložene zahteve za uveljavitev pravic

delavcev iz Javnega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije, določene v 24. členu ZJSRS. Na osnovi navedenega menim, da delavci v zvezi z uveljavljanjem pravic niso bili prepuščeni sami sebi.

Glede čustvenih stanj ob izgubi zaposlitve so delavci navajali obup, nemoč, stres, ogorčenost, strah, sram, nespečnost, izgubo apetita, nervozo, šok, zgroženost, depresijo in jezo. Vse to kaže, da je izguba zaposlitve velik čustveni pretres, katerega posledice se kažejo tudi v telesnem zdravju, kar potrjujejo tudi izsledki raziskave o zdravju prestrukturiranih delavcev Mure, ki so jo decembra 2012 in januarja 2013 opravili na Kliničnem inštitutu za medicino delo, prometa in športa v Ljubljani.

Kar se tiče pomanjkljivosti, ki so jih delavci zaznali v zvezi z uveljavitvijo svojih pravic, so navajali predvsem dolgotrajnost stečajnega postopka, ki skoraj po sedmih letnih še vedno ni končan. Prav tako delavci še vedno niso dobili izplačanih vseh svojih terjatev, predvsem odpravnin, ki jim ob odpustu pripadajo. Najbolj moteče se jim zdi dejstvo, da vsi odpuščeni delavci glede izplačila svojih terjatev iz stečajne mase niso v enakem položaju. Tisti delavci, ki so bili v postopku prestrukturiranja Mure preneseni na novo ustanovljene družbe nekaj mesecev pred stečajem, namreč iz stečajne mase ne bodo dobili v celoti izplačanih svojih terjatev oziroma jih bodo dobili v zanemarljivem deležu v primerjavi s tistimi delavci, ki v postopku prestrukturiranja niso bili udeleženi. Novoustanovljene družbe so skorajda brez premoženja. Nanje so bile preneseni le delavci in dolгови družbe matere, kjer je ostalo tudi vse premoženje. Ustanovljene pa so bile z minimalnim ustanovnim kapitalom 7.500 evrov. Kljub legitimnosti teh postopkov so delavci v družbah hčerah v primeru stečaja bili prikrajšani.

V okviru ukrepov aktivne politike zaposlovanja so bili delavci sicer vključeni v številne programe zaposlovanja in svetovanja, organizirane so bile delavnice, na katerih so sodelujoče učili veščin iskanja nove zaposlitve, vendar številni sodelujoči z njimi niso bili zadovoljni. Delavnice so se jim zdele podcenjujoče, nepotrebne, počutili so se degradirane. Preostale programe so ocenili kot pozitivne. Gre za razne tečaje tujih jezikov, računalništva, programe prekvalifikacij ipd. Po mojem mnenju so bili ukrepi aktivne politike zaposlovanja, ki jih je izvajal zavod za zaposlovanje, primerni in zadostni. Nekateri od intervjuvanih je sicer motil odnos zaposlenih svetovalcev, kar je mogoče pripisati preobremenjenosti slednjih, saj se je na zavodu naenkrat znašlo ogromno število ljudi, ki jim je bilo treba pomagati.

Glede iskanja nove zaposlitve številni navajajo, da so si jo našli sami, in sicer s pomočjo svoje socialne mreže. To gre pripisati okoliščini, da je brezposelnost v Pomurju ena med najvišjimi v Sloveniji, ponudba delovnih mest pa majhna, prav tako pa tudi dejstvu, da je bila velika večina odpuščenih delavcev nizko izobražena in v starosti od 40 do 60 let ter tako težje zaposljiva.

11. PREDLOGI

- Insolvenčno zakonodajo bi bilo treba spremeniti, in sicer tako, da bi se stečajni postopki hitreje končali. Morda bi bilo dobro skrajšati nekatere roke, recimo pritožbene roke s 15 dni na 8 dni za sklepe, ki jih izdaja sodišče. Skrajšali bi lahko tudi roke v zvezi z mnenji in soglasji ločitvenih upnikov in upniškega odbora, prav tako s 15 na 8 dni, saj bi tako postopke prodaje premoženja vsekakor pospešili. Predlagam tudi strožji nadzor nad delom stečajnih upraviteljev in sodnikov, da ti svoje delo opravijo v najkrajših možnih rokih. Tudi postopke, ki so sproženi med stečajnim postopkom in v zvezi z njim, razne pravde na ugotovitev obstoja terjatev, izpodbijanja pravnih dejanj stečajnega dolžnika, bi bilo treba dokončati v najkrajšem možnem roku in obravnavati prednostno.
- Odpuščenim delavcem bi bilo treba ponuditi več čustvene podpore, predvsem v obliki skupin za samopomoč, ki bi jih lahko organizirali po posameznih občinah. Skupino bi moral voditi izkušen socialni delavec, ki bi k sodelovanju pritegnil tudi strokovnjake z drugih področij, kot so psiholog, psihoterapevt, delavci z zavoda za zaposlovanje. Na srečanjih bi se lahko ustvarila klima za odprt pogovor, za druženje in izmenjavo izkušenj, s tem pa bi brezposelni delavci premagali socialno izključenost in stigmo.
- Tudi ukrepi aktivne politike zaposlovanja bi lahko bili bolj naravnani v pridobitev višje stopnje izobrazbe ali prekvalifikacije, predvsem v tiste poklice, v katerih se še najde zaposlitev oziroma v katerih se lahko delavci lahko samozaposlijo (storitvene dejavnosti, kot so mizarstvo, tesarstvo, vodoinštalaterstvo, aranžerstvo, poklici v zdravstvu, tečaji masaž, slaščičarstvo, zelenjavarstvo ipd.)
- Zmanjšati bi bilo treba tudi regionalne razlike, s tem bi se odprlo tudi več delovnih mest in zmanjšala brezposelnost. Razlike v razvitosti med posameznimi regijami v Sloveniji so namreč velike, pomurska velja za manj razvito. Država bi morala nameniti še več denarnih sredstev za zagon novih podjetij na našem območju in ustvariti ugodne pogoje za priliv novega, svežega tudi tujega kapitala. Izkušnje v moji okolici namreč kažejo, da so podjetja v lasti tujcev uspešnejša od domačih. Tako v občini Odranci deluje podjetje v nemški lasti, Carthago, d. o. o., ki že nekaj let deluje na našem trgu,

se nenehno širi in zaposluje vedno nove delavce, veliko tudi iz moje vasi. Podobni primeri so še Arcont, d. o. o., iz Gornje Radgone ter Xal svetila, d. o. o., in Wolford d.o.o, oba iz Nemčavcev.

12. LITERATURA IN VIRI

Pravni viri

Evropska socialna listina, spremenjena (Zakon o ratifikaciji Evropske socialne listine (spremenjene), MESL, Uradni list RS, št. 21/1999).

Konvencija MOD št. 158, Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe št. 4/84.

Konvencija MOD št. 173, Uradni list RS, št. 11/2001, Mednarodne pogodbe št. 4/01.

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I in nasl.).

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1, Uradni List RS, št. 21/2013 in nasl.).

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP, Uradni list RS, št. 126/2007 in nasl.).

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS št. 42/2006 in nasl.).

Zakon o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS, Uradni list RS, št. 25/1997 in nasl.).

Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre, Uradni list RS, št. 61/2010 in nasl.).

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD, Uradni list RS, št. 80/2010 in nasl.).

1. Uporabljena literatura

Bečan, I., Belopavlovič, N., Cvetko, A., Kalčič, M., Klampfer, M., Končar, P., Korpič Horvat, E., Kresal, B., Kresal Šoltes, K., Novak, M., Plešnik, T., Senčur Peček, D., Vodovnik, Z., (2008), *Zakon o delovnih razmerjih s komentarjem*. Ljubljana: GV Založba.

Bečan, I., Belopavlovič, N., Petriček, T., Tratnik, L., (2005), *Evropsko delovno pravo, Direktive ES/EU z uvodnimi pojasnili*. Ljubljana: GV Založba.

Bubnov Škoberne, A., Strban, G. (2010), *Pravo socialne varnosti*. Ljubljana: GV Založba.

Cepec, J. (2014), Položaj terjatev delavcev v insolvenčnih postopkih: Pravno-ekonomska in primerjalno-pravna analiza. *Delavci in delodajalci*, let. 14, št. 4: 400–419.

Dubrovski, D. (2006), Insolvenčni postopki kot oblika uspešnega ali neuspešnega reševanja kriz. *Podjetje in delo*, let. 32, št. 8: 1795–1829.

Kogej Dmitrovič, B. (2012), Novejša sodna praksa v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi zaradi stečaja. *Delavci in delodajalci*, let. 12, št. 2-3: 423–437.

Kogej Dmitrovič, B. (2012), Delovna razmerja v zvezi s stečajnim postopkom. *Pravosodni bilten*, let. XXXIII., št. 2: 153–159.

Kraševac, D. (2013), *Novi veliki komentar Zakona o delovnih razmerjih in reforme trga dela*. Ljubljana: Založba Reforma.

Kresal, B., Kresal Šoltes, K., Senčur Peček, D. (2002), *Zakon o delovnih razmerjih s komentarjem*. Ljubljana: Primath.

Mesec, B. (1997), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Mesec, B. (2009), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Plavšak, N. (2008), *Zakon o finančnem poslovanju, postopki zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju z razširjenimi uvodnimi pojasnili*. Ljubljana: GV Založba.

Tičar, L. (2009), Aktualna vprašanja insolvenčnih postopkov in pravice delavcev. *Delavci in delodajalci*, let. 9, št. 2-3: 191–192.

Prelič, S. (1999), *Stečajno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta.

2. Elektronski viri

<http://svet24.si/clanek/novice/gospodarstvo/55bef3c0d734b/delavci-aha-mure-danes-med-brezposelne> (25.4.2016)

www.delo.si/gospodarstvo/podjetja/muro-kupila-aha-moda.html (2.3.2016)

[www.mdddz.gov.si/si...denarna socialna pomoč](http://www.mdddz.gov.si/si...denarna-socialna-pomoc) (25.4. 2016)

<http://sobotainfo.com/novica/lokalno/brez-mure-ni-murske-sobote-pomurja-kot-ga-poznamo-danes/15665> (27.3.2016)

[http://www.ess.gov.si/februar 2016](http://www.ess.gov.si/februar-2016) (6.3.2016)

http://www.cilizadelo.si/e_files/content/Glasnik_SPLET.pdf (8.4.2016)

13. PRILOGE

13.1. Smernice za intervju

Smernice za intervju z odpuščenimi delavci Mure zaradi insolventnosti delodajalca

Datum:

Kraj:

Čas trajanja pogovora:

Splošno

Spol:

Izobrazba:

Starost ob prenehanju delovnega razmerja:

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja:

Obveščenost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Kdo vam je pri tem pomagal?

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

13.2. Intervjuji

Intervju 1

Datum: 15. 3. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 40 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: srednja poklicna trgovska šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 53 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 34 let

Obveščенost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Da bo šla Mura v stečaj, se je po firmi že nekaj časa govorilo. Nihče pa ni vedel, kdaj se bo to zgodilo. Jaz sem bila ob začetku stečaja en teden na dopustu in potem več sploh nisem šla v službo. Da je konec, so mi povedale sodelavke po telefonu, ko sem prišla z dopusta.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Potem so nas sklicali na firmo, kjer smo dobili delavske knjižice in papirje o prenehanju delovnega razmerja, to nam je razdelil stečajni. Povedal nam je, da bomo dobili odpravnine in da naj se čim prej prijavimo na zavod. Povedal nam je tudi, da bomo dobili nekaj denarja iz jamstvenega sklada. To smo tudi dobili, ampak so nam to pri prvi odpravnini odtegnili. Za jamstveni sklad ni bilo treba ničesar narediti, nismo izpolnjevali nobenih obrazcev ali formularjev, denar so nakazali sami.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na zavodu so nam razdelili zaposlitvene načrte in to je bilo to.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Samo na zavod za zaposlovanje, za pomoč na centru nisem zaprosila, to so dobivali samo socialno ogroženi, sama sem imela to srečo, da sem imela nekaj svojih prihrankov, mož in odrasel sin sta bila zaposlena. Izguba službe me ni tako hudo prizadela kot nekatere moje sodelavke, ki so bile še mlajše od mene, z majhnimi otroki.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Ja, na odpravnino čakamo še zdaj, dobili smo nekaj malega, spet se nekaj šušlja, da bomo nekaj še dobili, ampak od začetka stečaja je že minilo skoraj sedem let.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Ne, nisem prosila. Niti centra za socialno delo niti občine. Na občini si se lahko prijavil kot oseba, ki je v Muri izgubila službo, ampak spet je bilo bolj mišljeno za socialno ogrožene. Sama se nisem smatrala za socialno ogroženo.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti. Jaz sem bila bolj trdna kot nekateri drugi, saj sem imela tako čustveno kot finančno pomoč moža in sina in nisem bila tako zelo finančno ogrožena kot nekatere moje sodelavke. Vem, kako je, če moraš plačati položnice, pa nimaš denarja, če te otrok prosi denar, pa mu nimaš kaj dati. To so hude zadeve.

Pomanjkljivosti**V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?**

Mislim, da to, da še danes nismo dobili odpravnine v celoti, res predolgo traja, ne vem, kaj dela stečajni. Zakaj tako dolgo trpi stečaj, komaj čakam, da se to konča, naj povejo, ali še kaj dobimo, in da bo že enkrat konec tega. Ko slišim kaj v zvezi s stečajem in odpravninami, me to vedno znova spravi s tira. Malo me je motil tudi odnos zaposlenih na zavodu, tiste svetovalke si niso vzele kaj dosti časa za vsakega posameznika, imela sem občutek, da me hočejo na hitro odpraviti. Meni vsaj ni bilo treba tožiti, ostala sem v stari Muri. Tisti, ki pa so šli na nove firme, pa so morali tožiti za odpravnine, na koncu pa so na sodišču vse izgubili. Stara Mura ima neko premoženje, te nove družbe, ki so jih naredili malo pred stečajem, pa nimajo nič premoženja in delavci ne bodo dobili ničesar, če pa že, pa strašno malo. Za vse to je krivo vodstvo. Tega ne bi smelo dopustiti. Vsi smo mi trdo delali, zdaj pa eni dobimo, eni pa ne, to ni prav. Vsi si zaslužimo.

Iskanje nove zaposlitve**Kakšen je zdaj vaš status?**

Sem upokojena od avgusta 2015.

Ali ste našli ali kje iščete novo zaposlitev?

Sem že upokojena.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Po stečaju smo kakšnega pol leta hodili v dvorec Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepise in prošnje za službo, tja nas je napotil zavod. Sama sem bila šest mesecev vključena v usposabljanje za administrativno delavko, čeprav sem bila 34 let v Muri zaposlena kot tajnica. Med usposabljanjem sem delala v moževi firmi in dobivala plačilo, 4 evre na uro, mož pa je za to delo

dobival sredstva od zavoda, saj mi je bil mentor. Potem službe nisem več iskala, saj so mi zaradi zdravstvenih težav priznali invalidnost, mož mi je plačeval kmečko zavarovanje vse do upokojitve.

Intervju 2

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Brattonci

Čas trajanja pogovora: 60 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: srednja tekstilna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 51 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 33 let in 8 mesecev

Obveščенost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Ja, od mojstrov. Mene je moja mojstrica poslala 4. septembra na dopust, ker sem imela polno neizkoriščenega dopusta. Šele po radiu sem slišala, da Mura *štrajka*, protestira. Nato pa smo se slišale s sodelavkami po telefonu, ki so mi potrdile, da je res, Mura gre v stečaj. Jaz od 4. septembra več nisem delala, ona (mojstrica) mi je rekla, da če me bo potrebovala, me bo poklicala. Rekla mi je tudi, da bomo me, ki smo dobile pogodbo aprila, ostale, preostale delavke, ki niso dobile pogodbe, pa bodo odpuščene, če ne bo zadosti dela. Nato pa me je domov poklicala mojstrica in mi rekla, da moremo vsi priti v Muro na sestanek. Tam je govorila, da je kriza, ampak da je dela dovolj. Nihče si pa ni mislil, da bo do stečaja prišlo tako hitro.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Ko smo bili vsi zbrani na sestanku v Muri, tam so bili direktorji, sindikalisti in stečajni. In stečajni upravitelj nam je povedal, da bomo dobili vso odpravnino, ki nam pripada, vsakega posameznika je poklical ven in mu dal papir, na katerem je pisalo, koliko odpravnine mora dobiti. Tam smo tudi podpisali pogodbe o prenehanju zaposlitve. Povedal nam je tudi, da nam pripada jamstveni sklad in da naj se čim prej prijavimo na zavod in da nam pripada nadomestilo o brezposelnosti.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Ja, pomagali so nam sindikalni, povedali so nam, kdaj točno moramo priti na zavod. Ker nas je bilo dosti, smo bili razdeljeni po datumih. Razložili so nam, katere papirje moramo prinesiti s sabo na zavod.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Obrnila sem se na zavod, tam so mi povedali, naj grem na center za socialno delo, da bi dobila izredno denarno pomoč, ki pa so mi jo zavrnilo zaradi tega, ker sem zadnjih 10 let imela na banki odprto varčevalno shemo, z možem sva dlje časa načrtovala prekrivanje strehe in zaradi tega denarja mi je bila ta pomoč zavrnjena. Bila sem zelo razočarana zaradi tega.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Odpravnino čakam še zdaj in vprašanje je, ali jo bom kdaj dočakala. Preostalo pa smo dobili kar hitro, jamstveni sklad, pomoč centra mi je bila zavrnjena, pomoč občine smo dobili tudi hitro. Tudi plače za nazaj in regres smo dobili hitro. Obljubljene odpravnine, na papirju piše, da mi je priznana odpravnina v višini 8.900 evrov, pa od nikoder.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Domov smo dobili obvestilo z občine, da vsakemu, ki je v Muri izgubil službo in ni bil ponovno zaposlen, pripada pomoč. Šla sem na občino, izpolnila obrazce in nakazali so mi pomoč v višini 100 evrov.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, na firmi nikoli. Mi je pa na zavodu svetovalka povedala, da če bom imela kakršne koli težave na psihičnem področju, naj pokličem na eno številko, dala mi je vizitko. Na začetku meni ni bilo nič, vse dokler sem dobivala nadomestilo, je bilo dobro, to je trajalo 18 mesecev, vseeno si dobil vsaj nekaj. Šele po prenehanju so se začele neprespane noči, ni mi bilo do hrane, vse mi je šlo na živce. Sem pa imela veliko sodelavk, ki so imele ogromno težav. Spomnim se ene, oba z možem sta izgubila službo, mož je delal na črno, izpita za avto sama ni imela, tudi če je bila možnost za službo, je bil problem prevoz. Mož je delal, oba sinova sta zaposlena, doma in okrog hiše je bilo polno dela, lačni nismo bili.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Najbolj me jezi to, da ti postopki z odpravnino tako dolgo trajajo. Pa ta prehod s stare družbe na drugo družbo, nas so dali iz stare Mure v drugo družbo, morali smo podpisati nove pogodbe. Povedali so nam, da tudi če bomo v novi družbi, bomo dobili ves svoj denar. Ampak do tega ni prišlo, na nove družbe so dali nas in stare dolgove, denarja pa ne, zato smo izviseli.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Upokojena sem 15 mesecev.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Sem iskala novo zaposlitev in jo tudi našla. Hodila sem na zavod, na CIPS-u sem bila sigurno dvakrat na teden, samo so pošiljali sem in tja. Potem so me enkrat poklicali z zavoda, da potrebujejo nekoga v domu starejših v Rakičanu, na razgovoru nas je bilo morje ljudi, tam nisem dobila službe. Potem so iskali nekoga v naši krajevni skupnosti prek javnih del, tu sem delala pol leta, krajevna skupnost je dobila denar iz evropskih sredstev. Spet enkrat so me poklicali iz zavoda, da potrebujejo nekoga v domu starejših v Beltincih, tam sem delala 22 mesecev in nato sem postala upokojenka. V Beltincih mi je bilo najbolj všeč, takoj bi šla nazaj, delala sem v pralnici. Tisti, ki nikjer drugje niso delali v Muri, sploh ne vedo, kaj je delo. 34 let sem bila ves čas na normi, eni sploh ne vedo, kako dobro in lepo službo imajo.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Nihče, sama sem si našla.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Da, sem bila vključena. Ko sem se prijavila na zavod, so nas najprej poslali v dvorec Rakičan. Tam smo se za en evro na dan vsak dan štiri mesece izobraževali o tem, kako se pišejo prošnje za delo, kako se moramo obnašati pred delodajalcem, kako moramo biti oblečeni, kako izgledati. To se mi je zdelo, da se iz nas, Murinih delavk, delajo norca. Kot da smo nepismene in neumne. Nato si je pa vsak moral še nekaj izbrati, en program, bilo je kar nekaj možnosti, sama sem izbrala računalniški tečaj, ki je trajal 5 dni zapored, po 5 ur na dan. Po koncu tečaja sem dobila certifikat.

Sodelavka iz Gančanov mi je povedala, da je v Beltincih na občini enkrat na mesec skupina, v kateri se pogovarjajo, kako naj si mi, ki smo izgubili službo v Muri, zapolnimo čas, kako naj si organiziramo dan, da ne bi mislili na Muro. To sem šla samo nekajkrat, ker mi ni bilo všeč.

Bilo je omogočeno ženskam, ki niso imele izpita, da so opravljale voziški izpit, plačal jim je zavod. Ene so dokončale šolo, če je niso imele dokončane, lahko so šle na izobraževanje za aranžerja cvetja, lahko si šel na tečaj jezikov, angleščina, nemščina.

Intervju 3

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 45 minut

Splošno

Spol: moški

Izobrazba: srednja poklicna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 41 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 27 let

Obveščenost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Govorilo se je, da je stanje slabo, zadnja dva meseca pa je vsak dan postajalo jasno, da je konec blizu. Udeležil sem se tridnevnega *štrajka*, ampak to je bilo pred stečajem. Da bomo šli v stečaj, se je govorilo tako zunaj kakor tudi znotraj Mure, vodstvo pa nam ni povedalo nič konkretnega. Jaz sem delal v Muralistu, ko pa je bil začetek stečaja, sem bil sam na dopustu. Tudi žena je delala v Muri, imava dva otoka, ki se šolata, hči v Ljubljani, sin na osnovni šoli, in vedela sva, da če zdaj oba izgubiva službo, ne bo dobro. Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo. Ko je bil stečaj uraden, so nas poklicali, da moramo priti na sestanek v Muro. Vsi smo bili zbrani v jedilnici, to je bilo ogromno ljudi: mi delavci, vodstvo, stečajni, predstavniki z zavoda. Povedali so nam, da je Mura v stečaju.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda. Vsak delavec je dobil mapo, tam so bili že vsi obrazci, prijava na zavod, jamstveni sklad. Za prijavo v stečaj pa smo podpisali neko pooblastilo, ki smo ga dali stečajnemu. Rekli so tudi, da bomo dobili vse, kar nam pripada, predvsem odpravnine.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Prijavil sem se na zavod za zaposlovanje, da sem dobival tisto nadomestilo, nekaj sem dobil iz jamstvenega sklada, na center za socialno delo nisem šel, dobil sem pa 100 evrov od občine.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Dolgo, odpravnino še zdaj čakam. Govori se, da je niti ne bo. To je res ena banda, vsi skupaj, stečajni, debeli direktorji so svoje pobrali, mi delavci pa se lahko obrišemo pod nosom. Res pa je, da smo denar iz jamstvenega sklada dobili hitro, tudi na občini je šlo hitro. Iz samega stečaja pa sem dobil neko miloščino, ki ne zadošča niti za plačilo mesečne elektrike. Groza.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Ja, dobil sem 100 evrov od občine. Povedali so mi tudi, da lahko grem na center za socialno delo, tja je šla žena in je pomoč tudi dobila. Tudi to je bilo hitro, mogoče kakšen mesec.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, in je tudi nisem potreboval. Sploh nisem imel časa, da bi dosti premišljeval o tem, da sem izgubil službo, ker sem zelo aktivno iskal novo službo, hodil sem na razgovore, spraševal prijatelje, znance, ali se kje ponuja kakšno delo.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic ?

Na začetku je bilo vse dobro organizirano, predvsem tisto na zavodu za zaposlovanje, kjer je šlo vse gladko, zato sem tudi mislil, da bom hitro dobil tudi odpravnino, vendar to čakam še zdaj, pa je od stečaja minilo že skoraj sedem let. Boli te, da ne dobiš tistega, kar ti pripada in kar si si s trudom prigaral.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Zdaj sem zaposlen za nedoločen čas.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Ne, trenutno sem zadovoljen tu, na tem delovnem mestu.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Službo sem si našel sam, in sicer pri sorodniku. Iz zavoda za zaposlovanje ni bilo veliko pomoči, enkrat so me klicali, da sem šel na razgovor, vendar tiste službe nisem dobil.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Hodil sem dva tedna v Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepis in prošnje za službe, kako naj se obnašamo na razgovorih in podobne bedarije. Vse to sem tako ali drugače bolj ali manj vedel.

Intervju 4

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 30 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: inženir tekstilstva

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 41 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 18 let

Obveščenost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Ja, govorilo se je marsikaj, vendar uradnih informacij do konca ni bilo. Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Stečajni je povedal, da moramo izpolniti prošnjo za jamstveni sklad, imeli smo že pripravljeno dokumentacijo, s katero smo morali iti na zavod.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Šla sem na zavod, center za socialno delo in na občino. Na zavodu so pa tudi povedali, da lahko gremo na Rdeči križ po pakete hrane.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

V prvem stečaju sem bila brez zaposlitve malo manj kot dva meseca. Nato so me spet klicali nazaj v Muro. V tem času sem dobila sredstva iz jamstvenega sklada, enkratno izredno denarno pomoč na centru za socialno delo in 100 evrov občinske pomoči.

V drugem stečaju leta 2013 pa sem spet za denarno pomoč zaprosila na centru za socialno delo. Pomoč sem dobila precej hitro.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Kot pravim, občina.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, meni osebno ne, nikjer, kjer sem urejala stvari v zvezi z odpustom.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Ja, pomanjkljivosti ... Jaz ne morem kaj dosti reči, tisto, kar mi je takrat pripadlo, sem dobila. Imela sem srečo, da sem bila po prvem stečaju poklicana nazaj na delo. In po drugem stečaju spet. Še zdaj delam v Muri. Brez službe sem bila samo tisti čas, ko sem koristila nadomestilo za brezposelnost, se pravi eno leto, pa še ta čas sem nekaj delala na črno, toliko da sem si nekaj zaslužila. Imam namreč dva otroka, oba se še šolata. Mož je službo izgubil že v prvem stečaju, vendar je imel srečo in se precej hitro na novo zaposlil.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Sem zaposlena, spet v Muri, zdaj v Aram Muri.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Ne iščem, ker trenutno delam.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Poklicali so me nazaj.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Po prvem stečaju sem bila v program vključena zelo malo, ker so me hitro poklicali nazaj. Po drugem stečaju pa sem bila vključena v tečaj računalništva in tečaj angleščine.

Intervju 5

Datum: 10. 4. 2016

Kraj: Tropovci

Čas trajanja pogovora: 30 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: srednja tekstilna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 39 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 26 let

Obveščенost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Prej sem delala v Muri pri izdelavi ženskih plaščev, aprila 2009 pa sem podpisala novo pogodbo in se zaposlila pri družbi Mura – Ženska oblačila. Takrat so nam vodilni razlagali, da bomo tisti, ki podpišemo novo pogodbo, imeli službe, drugi pa verjetno ne. Tako da smo bili kar pomirjeni, ko smo podpisali nove pogodbe. Ko pa je do stečaja prišlo, sem bila sama na dopustu. O *štrajku* in o tem, da Mura res gre v stečaj, smo poslušali po poročilih. Bila sem zgrožena. Ni minilo dolgo, da so nas poklicali na sestanek v Muro. Tam smo potem tudi mi delavci uradno izvedeli, da smo v stečaju.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na sestanku, na katerem smo podpisovali pogodbe o prenehanju zaposlitve, nam je stečajni upravitelj razložil, kakšne pravice imamo. Prav tako so nam o tem razlagali tudi predstavniki zavoda za zaposlovanje. Obljubljali so nam, predvsem stečajni, da se bodo potrudili, da bomo dobili izplačano vse, kar nam pripada.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na tem sestanku smo dobili v roke že mape, v katerih so bili vsi obrazci, ki smo jih morali izpolniti v zvezi s prijavo na zavod in – mislim, da – tudi na jamstveni sklad. Prav tako smo podpisali tudi pooblastila stečajnemu, da namesto nas prijavi terjatve v stečajni postopek. Za vsakega delavca je bilo že natančno izračunano, koliko mu Mura dolguje. Morem reči, da je to res potekalo gladko. Za vsakega delavca so bili tudi določeni datum, ura in svetovalka na zavodu za zaposlovanje.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Predvsem na zavod za zaposlovanje, kjer nam je svetovalka pomagala tudi izpolniti vse predpisane obrazce, prav tako sem izpolnila tudi vlogo na centru za socialno delo, od katerega sem prejela tudi denarno pomoč. Tudi naša občina je izplačala 150 evrov pomoči. Enkrat sem šla tudi na Rdeči križ po paket hrane.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

V zvezi s prejemanjem nadomestila in tudi denarja iz jamstvenega sklada, centra za socialno delo in občine je vse potekalo zelo hitro. Mislim, da smo vse dobili nakazano v kakšen mesecu ali dveh. Od Mure pa razen 80 evrov nisem prejela ničesar več. Govori se tudi, da ga niti ne bo, ker ni sredstev. Tako praktično že skoraj sedem let od Mure nisem dobila ničesar.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Kot sem že povedala, sem prejela denar od centra za socialno delo, mislim, da je bilo cca. 400 evrov, in od občine sem dobila 150 evrov. Pa tudi paket Rdečega križa.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, kakšne psihične pomoči mi nobeden ni ponudil. Ob stečaju sem bila čisto na tleh, kajti oba z možem sva izgubila službo. On je delal v Muralistu. Ponoči nisem mogla spati, bila sem čisto depresivna. To je trajalo kar nekaj časa, bila sem čisto depresivna.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Predvsem v tem, da še danes nismo dobili denarja, ki nam ga dolguje Mura. Mi smo morali vsa leta trdo delati in ta denar smo si zaslužili. Boli me to, da so tisti, ki novih pogodb niso podpisali, prejeli dosti več denarja kot mi, čeprav smo skupaj delali vrsto let. To ni pravično.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Trenutno sem zaposlena. Službo sem dobila šele v letu 2015, in še to za določen čas. Pogodbo mi ves čas podaljšujejo. Vse do leta 2015 pa sem bila doma, občasno sem šla v Avstrijo opravljat sezonska dela, obiranje sadja in zelenjave, pa tudi nekaj njivic imamo doma, tako da nam hrane ni primanjkovalo. Doma imamo tudi kure, prašiče za svoje potrebe in tudi nekaj zajcev. Ne vem, kako bi preživel brez tega. Imam namreč dva nespreskrbljena otroka, ki sta se šolala. Eden je sicer šolanje dokončal, vendar zaposlitve ne dobi.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Sicer sem zaposlena za določen čas, ne vem pa, kako dolgo bo to trajalo, zato spremljam vse oglase za nove službe. Nanje se tudi prijavljam a do zdaj neuspešno.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Predvsem sama. zavod mi ni praktično nič pomagal, saj me svetovalka niti enkrat ni poslala na razgovor v zvezi z službo. Zaradi tega sem zelo razočarana, saj so mi kolegice, s katerimi sem delala v Muri, povedale, da jih je zavod večkrat poslal oz. napotil kam na razgovore za službo.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Takoj po stečaju nas je večina Murinih delavcev hodila na delavnice v dvorec Rakičan. Tukaj smo se učili pisati življenjepis, prošnje za delo, obnašanja na razgovorih za službo. Opravila pa sem tudi začetni in nadaljevalni tečaj nemščine. Za tečaj nemščine sem se odločila predvsem zato, ker sem rojena blizu avstrijske meje in sem nekaj osnov jezika že imela. Upala pa sem tudi na zaposlitev v Avstriji.

Intervju 6

Datum: 17. 4. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 30 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: osnovna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 41 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 28 let

Obveščenost**Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?**

O tem, da bo šla Mura v stečaj, se je v firmi že nekaj časa govorilo. Govorice so prišle predvsem od zunaj, mi delavci nismo vedeli ničesar, če si vodilne kaj vprašal, so ti povedali, da to ni res in da Mura niti slučajno ne bo šla v stečaj.

V času *štrajkov* pa se je že govorilo, da bodo nekateri delavci odpuščeni in da bo ostalo samo zdravo jedro. Ob začetku stečaja sem koristila letni dopust, nekaj dni po stečaju so nas poklicali v službo, jaz sem delala v Muralistu. Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo. Rečeno je bilo tudi, da dobimo

odpravnine in vse, kar nam pripada, hitro. Ko je bilo sestanka konec, pa smo šli nazaj delat, delali smo še nekaj dni, da smo dokončali, kar smo morali. Delati tiste dni, ko si vedel, da ko to končaš, ne boš več imel službe, je bilo nekaj groznega. Vzdušje je bilo napeto, vsi so bili nervozni, živčni, nekateri so celo jokali. Tega ne bi rada več doživela.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja. Za prijavo v stečaj so poskrbeli stečajni in sindikat.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Ja, že takoj na začetku so za nas poskrbeli, že tam v Muri. V mapi, ki smo jo dobili, si imel tako rekoč vse tisto nujno, kar si na začetku potreboval. Prijava na zavod, že določena svetovalka, ura in datum, številka sobe. Terjatve so nam že prijavili stečajni. Tudi za jamstveni sklad so poskrbeli, tako da smo samo izpolnili in podpisali obrazce. To se mi je zdelo vredno, strah me je samo bilo, kako bomo živeli z eno moževno plačo in kdo bo mene pri teh letih vzel v službo, saj imam samo končano osnovno šolo. Tega me je bilo najbolj strah.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Šla sem na zavod za zaposlovanje, prijavila sem se kot brezposelna oz. iskalka zaposlitve. Šla sem tudi na center za socialno delo, da sem zaprosila za denarno pomoč, ki sem jo tudi dobila. Na centru so nam povedali, da lahko gremo po pakete hrane na Rdeči križ ali Karitas, vendar sama nisem nikoli šla tja po hrano, me je bilo preveč sram, da bi tam prosjčila za kilo moke, cukra ali mleka.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Iz jamstvenega sklada smo dobili denar v roku meseca dni, tako da smo bili prav presenečeni, pa tudi na centru za socialno delo mi je bila hitro nakazana tista pomoč. Z odpravnino pa je že druga pesem, nekaj malega sem dobila, a to ni vredno. Pravijo, da ni stečajne mase. Vem pa, da so nekateri dobili dosti več. To so tisti, ki so ostali v stari Muri, to se meni ne zdi prav. Vsi smo tam delali, vsi si zaslužimo tisti denar. Glej, da se razumemo, hočem samo tisto, kar mi pripada in sem si z muko zaslužila. Kdor ni delal v Muri, sploh ne ve, kaj je delo, kakšne so norme, kako so nas priganjali. Jezna sem. Nočem več slišati za Muro, samo naj plačajo to, kar so dolžni.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Po pošti smo dobili domov poziv, da moramo priti na občino, prinesiti s sabo potrdilo, da smo službo izgubili v Muri, in bomo dobili sredstva. Spomnim se, šla sem na občino, tam si moral izpolniti neki formular, priložiti potrdilo, se podpisati in čez nekaj časa sem dobila nakazanih 100 evrov. Ne spomnim se, v kolikem času sem to dobila, vem pa, da ni bilo prav dolgo. Dobila sem tudi denarno pomoč centra za socialno delo, na katero tudi ni bilo treba dolgo čakati. Mislim, da je bilo cca. 450 evrov. Bilo je toliko, da si nekako pokrili tekoče položnice za en mesec.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Eh, kje pa. Kdo bi mi pa naj ponudil pomoč? Pa bi jo včasih potrebovala, marsikatera od nas. Bilo me je strah za prihodnost; kako bom došolala hčerki, kje bom našla novo zaposlitev pri svojih letih? Veš, koliko noči nisem spala zaradi tega? Kako me je to skrbelo? Ves čas sem bila slabe volje, nervozna, vem, da sem bila tisto zimo grozna. Zunaj nisi mogel ničesar početi, bil si sam s svojimi mislimi. Nekako sem to prebrodila, mož, ki je še takrat delal, mi je stal ob strani, dosti sva se pogovarjala o tem, nekako je šlo. Na spomlad je bilo boljše, bilo je lepše vreme, začelo se je delo na vrtu, takrat je bilo dosti lažje, bolj sem se zamotila. Hvala bogu, zdaj spet delam, sta dve plači pri hiši, tako da zdaj dobro živimo.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Veš, mene peče samo ta odpravnina. 25 let sem tam delala kot črna živina, ni bilo lahko, na koncu pa dobiš le nekaj evrov odpravnine. Tudi tožbo proti stari Muri sem izgubila, stečajni nam je namreč svetoval, naj svoje terjatve prijavimo tudi v staro Muro, to smo tudi storili in na koncu tožbe izgubili. Nič ne rečem, tisto na začetku ob stečaju je bilo *poštmano*, organizirano, kaže, da so se pripravili na stečaj.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Sem zaposlena v podjetju Agromerkur.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Ne, tu sem zadovoljna, dosti boljša služba kot v Muri.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Za to službo sem izvedela na zavodu, med objavljeni prostimi deli. Bil je razpis, šla sem na razgovor in na srečo dobila službo. Zdaj sem zaposlena za nedoločen čas, povem pa, da brez poznanstev ne bi šlo. Poznam eno, ki tam dela, ona mi je pravočasno povedala, da bodo jemali delavce.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Ja, ko smo šli v stečaj, so nas napotili na svetovanje v dvorec Rakičan, tja sem hodila dva tedna. Tam smo se učili pisati življenjepis, kako naj se obnašamo na razgovoru. Nič pametnega se nismo naučili. Vse to, kar so nam povedali, smo že vedeli, to se mi je zdelo nesmiselno. Vem, da so ene ženske hodile več mesecev na ta program, mene je svetovalka poslala tja samo za dva tedna. Hodila sem tudi na ljudsko univerzo na računalniški tečaj, tam so nas učili, kako natipkamo prošnje, kako gledamo oglase za delo na internetu. Tisto je bilo fajn, prej nisem znala delati toliko z računalnikom.

Intervju 7

Datum: 17. 4. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 34 minut

Splošno

Spol: moški

Izobrazba: srednja poklicna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 44 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 25 let

Obveščnost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Že nekaj časa pred stečajem se je govorilo o tem, da je z Muro slabo in bodo odpuščali delavce in da bo mogoče šla v stečaj. Sam sem leta 2008 podpisal novo pogodbo o zaposlitvi z družbo Mura in partnerji. Za nas smo govorili, da smo zdravo jedro, bodrili so nas, da zdravo jedro ostane in da bomo mi delali naprej. Tako je tudi bilo, jeseni 2009, ko so drugi šli v stečaj, smo mi delali dalje. Moja žena, ki pa je delala v Muralistu, pa je leta 2009 izgubila službo. Sam sem v Muri izgubil službo v drugem stečaju leta 2014. Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje. Bilo je rečeno, da ne bo tako, kot je bilo v prvem stečaju, ko delavci še zdaj niso dobili svojih odpravnin. Ampak kot vidimo, je zgodba podobna, o moji odpravnini ne duha ne sluha.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Kot sem že povedal, je žena izgubila službo leta 2009, vedel sem, kako približno je to takrat potekalo. Ko smo pa mi šli v stečaj, je bilo podobno, vendar se mi zdi, da je vse potekalo hitreje kot takrat. Bilo nas je tudi manj kot leta 2009, manjša masa ljudi, tako da je vse potekalo zelo hitro. Zbrali so nas v jedilnici, dali so nam mape, v njih je bilo vse izračunano, koliko odpravnine nam pripada, koliko nam dolgujejo na račun plač, regresov, letnega dopusta. Določena sta bila datum in svetovalka za prijavo na zavodu. Terjatve v stečaj so prijavili stečajni in sindikat. Nič ti ni bilo treba kaj preveč narediti. Bil sem šokiran, dobil si mapo, in konec s tvojo službo.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Vse, kar sem potreboval za prijavo na zavod, jamstveni sklad in prijavo v stečaj, so naredili že v Muri. Moral si samo iti na zavod ob določeni uri s papirji, ki so jih pripravili že na firmi, in pa na center za socialno delo, če si hotel zaprositi za denarno pomoč. In pa seveda čim prej najti novo službo.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Šel sem na zavod, to sem točno vedel, kdaj se moram tam oglasiti. Na center za socialno delo sploh nisem šel, ker je žena, ko je leta 2009 izgubila službo, zaprosila za pomoč in jo takrat tudi dobila. Pa tudi žena je 2014. že imela službo, tako da smo nekako vozili iz meseca v mesec. Doma imamo nekaj njiv, kokoši in zajcev, tako da hrane ne stradamo. Tako tudi nisem šel na Rdeči križ in Karitas, čeprav so nam na zavodu to omenili. Le kaj bi si ljudje mislili, če bi se tam pojavil, bilo bi mi nerodno tam prositi za hrano, obleko, sicer pa so bili nekateri drugi te pomoči bolj potrebni kot naša družina.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Nekaj je prišlo hitro, predvsem iz jamstvenega sklada. Nakazilo je prišlo, mislim, da v mesecu dni. Glede odpravnine pa povem, da sem lani dobil na ta račun samo 50 evrov, lahko ti pokažem izpisek iz banke. Zdaj pa ti meni povej, ali je to pošteno. Banda ena. Ne vem, ali bomo še kaj dobili. Mogoče takrat, ko se stečaj konča. Po tiho sem se že sprijaznil, da tega denarja ne bom videl. Poglej ženo, ona je službo izgubila 2009., pa odpravnine, razen neke miloščine, še zdaj ni dobila. Le kdaj potem mi pridemo na vrsto?

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Vem, da je žena 2009. dobila nekaj denarja z občine, nam v drugi rundi tega niso poslali. Razen na zavoda nisem šel nikamor, mislim, samo nanje sem se obrnil.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, niti je nisem potreboval. Vem, ženo je dostikrat skrbelo najprej zase, potem še zame. Vendar je leta 2014 žena že delala. Sam sem dosti bolj *flegma* od žene. Res, da mi ni bilo vseeno, ampak kaj dosti se nisem sekiral. Ampak še zdaj mi malo hudo postane in se vsega spomnim, ko se z avtom peljem mimo Mure. Spomnim se, kako smo se včasih imeli *fajn*, čeprav smo morali trdo delati.

Tam sem imel prijatelje, ki pa jih zdaj redko vidim, sicer se pogosto slišimo po telefonu, vendar čas naredi svoje.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Od stečaja je zdaj že dve leti, pa odpravnin še vedno nismo dobili. To bi moralo biti urejeno drugače, delavci bi morali dobiti vse, in to pred vsemi drugimi, saj delavci nismo krivi, da so zapravili Muro.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Zdaj sem zaposlen.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Tu mi je *fajn*, ne bi menjal te službe.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Do tem službe sem prišel sam, našel sem oglas za delo na internetu, sem poklical, šel na razgovor in začel delati. Če bi čakal na pomoč z zavoda, bi najbrž čakal še zdaj.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Ja, takoj po stečaju me je svetovalka napotila na program zaposlovanja in svetovanja v Rakičan. Tam smo imeli delavnice, kako pisati življenjepise, kako se obnašati na razgovoru. Ma, to se mi je zdelo tako brez zveze, tam so nas učili kot otroke v osnovni šoli.

Intervju 8

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Bratonci

Čas trajanja pogovora: 45 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: osnovna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 53 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 36 let

Obveščnost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Izvedela sem dva dni prej, sicer se je o tem govorilo že prej, ampak nikoli prej ni prišlo do tega. Tisti dan smo delali do konca delavnika, nato pa nas mojstrica poklicala na sestanek. Rekla nam je, da naj jo dobro poslušamo, saj bo ponovila le enkrat. Povedala nam je, da tisti, ki jih ne bo poklicala, danes delajo zadnjič. Mene ni poklicala, tako da sem tisti dan delala zadnjič.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Nekaj časa po tem, ne spomnim, kdaj točno, smo morali priti v *fabriko*, kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju, da bomo dobili odpravnine in vse, kar nam pripada, in da ne bomo v ničemer *kvarni*. Povedali so nam tudi, naj se prijavimo na zavod, tam je bila neka gospa z zavoda, ki nam je povedala, kdaj mora kdo priti, bili smo razdeljeni po abecedi. Izpolniti smo morali neke formularje, vloge za jamstveni sklad.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Ja, dobila sem jamstveni sklad, na centru so mi pa pomoč zavrnil, ker sem imela na tekočem računu privarčevanih 1000 evrov, dobila sem pa 100 evrov od občine. Moral si iti na občino, tam izpolniti obrazec in priložiti dokaz, da smo bili odpuščeni v Muri in nato so nam denar nakazali na račun.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Na zavod, center za socialno delo, kjer nisem opravila nič, in na občino.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Iz jamstvenega sklada smo dobili hitro denar, z občine tudi, kar se pa tiče odpravnine, pa še zdaj nismo dobili vsega, dobila sem dvakrat en znesek, ampak to še ni vse. Vprašanje, kdaj bomo to dobili, če sploh.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Dobila sem denar z občine in pa nadomestilo za brezposelnost, ki pa ga nisem v celoti izkoristila takoj, saj sem po nekaj mesecih v februarju 2010 že začela delati.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Ne, nikoli, niti v Muri, niti na zavodu, niti na centru. Z zaposlenimi na zavodu imam slabe izkušnje, oni so tam, da ti nekako pomagajo, te usmerjajo in napotijo iskat službo. Predvsem pa sem pogrešala kakšno toplo besedo od njih, ki pa je nikoli nisem dobila. Direktorica zavoda je po radiu celo povedala, da če bi bila ona delavka v Muri, bi si kupila kozo, jo molzla in bi s kozo živela. Zdaj pa ti meni povej, kdo je tu normalen?

Pomanjkljivosti**V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?**

Najbolj me je bolelo to, da nismo bili vsi enako obravnavani, eni so dobili vsaj nekaj odpravnine, eni skoraj nič. Sama sem dobila približno polovico, pa še to sem imela srečo, da sem ostala v stari Muri, zato ker kolikor sem slišala, tisti, ki so šli v nove družbe, niso dobili skoraj nič, ker menda tam ni denarja za odpravnine. To tudi ni pravično, saj smo vsi skupaj delali dolga dela, tako rekoč za istim strojem. Pa tudi ne vem, kaj dela stečajni, da vse skupaj tako dolgo traja, naj že enkrat vse skupaj proda, da bo vsega konec. To se že predolgo vleče. Celih 36 let so me izkoriščali, na koncu pa brca v rit. Delavci smo pa res najmanj krivi za stečaj, vse so zakrivali direktorji, mi smo morali samo težko delati za tisto malo plačo. O Muri nimam nič dobrega za povedati.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Zdaj sem končno upokojena, januarja je bilo 3 leta.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Po stečaju sem našla službo prek javnih del na osnovni šoli, tam sem delala vse do upokojitve, vmes sem delo prekinila, šla spet na zavod, nato spet začela delati in delala do upokojitve.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Ja, sama, moja sestra dela na šoli kot kuharica, šla je malo povprašat ravnateljico. No, potem je bil razpis za javna dela in tako sem dobila službo. Če bi koga čakala, da mi pomaga pri iskanju službe, bi še zdaj čakala.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Ja, na zavod sem hodila k svetovalki, ki naj bi mi pomagala pri iskanju službe. Prek zavoda smo hodili tudi na izobraževanja v Mursko Soboto. Tam so nas učili, kako moramo pisati življenjepis, kako se obnašati na razgovorih. Meni se je to zdelo čisto odveč, tam so se obnašali do nas, kot da smo otroci. Na srečo nisem prav dolgo hodila na izobraževanje, saj sem z marcem 2010 že začela delati na šoli.

Intervju 9

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Lipovci

Čas trajanja pogovora: 30 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: srednja tekstilna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 37 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 20 let

Obveščnost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

O stečaju se je dolgo govorilo, aprila 2009 smo dobili nove pogodbe, tako da sem z aprilom delala pri Ženskih oblačilih, d. o. o. Govorilo se je, da bomo tisti, ki smo dobili nove pogodbe, ostali, preostali bodo odpuščeni. Na koncu smo bili vsi odpuščeni. Delali smo normalno do stečaja, no, na tisti dan pa so sklicali sestanek z obratovodjo, ki nam je povedala, da smo danes delali zadnjič. Mojstrica nam pa do zadnjega ni ničesar povedala. Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam so bili že stečajni upravitelj in vsi direktorji. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju, da bomo dobili pogodbe o prenehanju, naj se prijavimo na zavod. Ena svetovalka je bila tudi tam, ta nam je povedala, kdo more kdaj priti na zavod, in to je bilo to.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Na sestanku nam je stečajni vse razložil, obljubil, da bomo dobili vse plače in dopust za nazaj, ki nam niso bile izplačane, da bomo dobili jamstveni sklad in da dobimo odpravnine. Povedali so nam, naj si čim prej poskušamo najti službo.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Ali ste bili deležni kakšne pomoči pri uveljavljanju pravic v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

Ja, na neki način ja. Tam, na sestanku, nam je stečajni razdelil pogodbe o prenehanju zaposlitve, morali smo izpolniti obrazce za jamstveni sklad. Z zavodom so se že dogovorili, kdaj bomo delavci prišli tja in da imamo možnost na centru za socialno delo zaprositi za denarno pomoč.

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Hodila sem na zavod, na center za socialno delo in pa na občino.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

Pričakovala sem, da bomo dolgo čakali na jamstveni sklad, ampak je za čuda prišel ta denar hitro. Nekaterim sodelavkam je bila zavrnjena tudi pomoč centra, vendar sem jo jaz dobila, le dva ni po vložitvi prošnje sem dobila domov odločbo, da imam že nakazano. Dobila sem tudi neko pomoč z

občine, ki je prišla hitro. Te stvari so prišle hitro, sem bila prav presenečena, medtem ko odpravnino še zdaj čakamo.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Ko sem vlagala prošnjo na center za socialno delo, mi je socialna delavka tam povedala, da imam možnost dobiti denarna sredstva tudi v domači občini. Šla sem na občino, tam smo morali izpolniti neke papirje in čez čas smo dobili 100 evrov na račun.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Takšna vrsta pomoči meni osebno nikdar ni bila ponujena. Le kdo bi mi jo pa naj ponudil? Tiste svetovalke na zavodu in centru, za njih si ti bil le številka, na hitro so ti razložile in te odpravile. Seveda mi je bilo hudo, bil je šok, ostala sem brez službe, sin je bil še majhen, vendar sama hvala bogu nisem imela večjih psihičnih težav. Mož je zaposlen in smo se nekako prebijali, družina mi je stala ob strani. Vem pa za sodelavke, ki so imele takšne psihične težave, da so morale poiskati zdravstveno pomoč, jemale tablete, dva sta šle celo v Ormož.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic ?

Sprašujem se, zakaj še zdaj nismo dobili odpravnine. Dobila sem odločbo, da mi pripada 5000 evrov odpravnine, dobila sem 1000 evrov iz jamstvenega sklada takoj in čez nekaj časa še 50 evrov. To je za vas odpravnina? To se mi zdi grozno. Do zdaj sem dobila 50 evrov odpravnine, po 20 letih dela. Eni so nekaj dobili, eni pa kot jaz, skoraj nič. Otroške doklade so mi po izgubi službe znižali, tega tudi ne razumem. Nadomestilo za brezposelnost sem dobivala devet mesecev. Vrtec smo plačevali isto kot takrat, ko sem še delala, cena se nič znižala.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Sem brezposelna, iščem zaposlitev.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Vmes sem bila eno leto zaposlena prek javnih del v domači vasi, to sem si našla sama. Šla sem vprašat predsednika krajevne skupnosti. Zdaj iščem zaposlitev prek zavoda, nekaj časa sem hodila na CIPS, večino iščem delo prek oglasov na internetu.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Bolj ali manj sama.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Ja, prek zavoda me je moja svetovalka poslala na svetovanje in izobraževanje v dvorec Rakičan. Tja sem hodila slab mesec, tam so nas učili pisati življenjepise, kako naj si iščemo službo, kako moremo biti oblečeni na razgovoru. Svetovalka me je poslala tudi na računalniški tečaj, tja sem hodila dva tedna.

Intervju 10

Datum: 21. 3. 2016

Kraj: Razkrižje

Čas trajanja pogovora: 35 minut

Splošno

Spol: ženski

Izobrazba: srednja poklicna šola

Starost ob prenehanju delovnega razmerja: 53 let

Delovna doba do prenehanja delovnega razmerja: 35 let in 6 mesecev

Obveščenost

Kako in kdaj ste izvedeli za začetek stečajnega postopka?

Jaz sem bila iz Mure, obrata v Ljutomeru, preseljena v Mursko Soboto, v družbo Mura in partnerji, tako da nisem bila udeležena v prvem stečaju Mure leta 2009. V podjetju Mura in partnerji, ki se je kasneje preimenovalo v Aha Muro, sem bila zaposlena vse do leta 2014, ko je Aha Mura šla v stečaj. Da je stanje slabo, se je že nekaj časa govorilo in tudi pisalo po časopisih in televiziji, še bolj pa se je to pokazalo, ko nismo več redno dobivali plač ali pa so bile plače v dveh delih, videlo se je tudi, da ni dela. O stečaju in pravicah, odpravnini, da dobimo sredstva iz jamstvenega sklada, nas je po začetku stečaja obvestil stečajni upravitelj. Na tem sestanku so bili prisotni tudi predstavniki zavoda in centra za socialno delo, vso dokumentacijo za prijavo na zavod je vsak delavec dobil v posebni mapi, vse je bilo že izračunano, določeni datumi, kdaj moramo na zavod, določena nam je bila že svetovalka.

Kdo in kdaj vas je seznanil s tem, kakšne pravice vam pripadajo v primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi?

S tem nas je seznanil stečajni na tistem skupnem sestanku. Vse nam je razložil, da bomo dobili odpravnine, plače za nazaj, regres, potne stroške, vse. Jaz sem po začetku stečaja delala še 14 dni, do konca odpovednega roka. Rekli so nam tudi, da se lahko obrnemo na Rdeči križ in Karitas.

Pomoč pri uveljavljanju pravic

Na katere institucije ste se obrnili pri uveljavljanju pravic?

Šla sem na zavod, tam sem se prijavila kot iskalka zaposlitve, šla sem tudi na center za socialno delo. Nekatere ženske so govorile, da so dobile nekaj malega od svojih občin, naša občina ni dala ničesar.

Kako dolgo ste morali čakati na rešitev svojih zahtev v zvezi z uveljavljanjem pravic?

V roku meseca dni je bilo urejeno vse, razen odpravnine.

So vam lokalne skupnosti ali uradne institucije namenile kakšno finančno pomoč?

Ja, dobila sem le enkratno denarno socialno pomoč na centru za socialno delo, na druge institucije se nisem obračala.

Ali vam je kdo ponudil pomoč na čustvenem področju, in če da, kdo je to bil?

Sama čustvene pomoči nisem potrebovala, niti mi ni bila ponujena. Vem pa, da so bile nekatere delavke močno psihično prizadete, predvsem tiste, ki so bile samske z majhnimi otroki in verjetno brez pomoči staršev ne bi preživele. Vem za eno, ki je pristala v norišnici, ne vem pa, kako je zdaj z njo.

Pomanjkljivosti

V čem vidite pomanjkljivosti oz. slabosti pri načinu in rokih uveljavljanja svojih pravic?

Jaz posebnih pomanjkljivosti v tem postopku ne vidim. Sem pa res zasovražila šivanje in Muro. Ne bi se več vrnila nazaj za noben denar. Še doma z muko kaj pošijem, če je kje kaj treba. Dobila sem pol odpravnine, vleče se že predolgo, tudi če mi povejo, da ne dobim več ničesar, samo naj je že konec čakanja. Klicali so me v Boxmark (tovarna kož v Avstriji), vendar sem delo zavrnila, saj bi se morala voziti 60 km daleč v eno smer.

Iskanje nove zaposlitve

Kakšen je zdaj vaš status?

Trenutno sem zaposlena pri možu, ki je samostojni podjetnik, kovinar. Pomagam mu pri papirjih in tam delam kot neke vrste tajnica.

Ali iščete novo zaposlitev, in če da, kje?

Kot sem že povedala, sem zaposlena pri možu. Na zavodu so mi bile ponujene tudi druge možnosti zaposlitve, kot sta pobiranje jabolk, hrena, delo v tovarni kož, vendar se zanje nisem odločila. Mož me je zaposlil, ko sem prenehala dobivati denarno nadomestilo.

Kdo vam je pri tem pomagal?

Do dela sem prišla sama.

Ste bili vključeni v kakšne programe svetovanja in zaposlovanja?

Bila sem vključena, hodila sem na delavnice v dvorec Rakičan, tam so nas učili, kako pisati prošnje za službo, ponujali so nam tudi različne druge možnosti, računalniški tečaj, tečaj tujih jezikov, različna izobraževanja, a se jaz zanje nisem odločila.

13.3. Vsebinsko kodiranje

Intervju 1

Odgovori	Izjava	Kode
01	Da bo šla Mura v stečaj, se je po firmi že nekaj časa govorilo. Nihče pa ni vedel, kdaj se bo to zgodilo.	– Govorice – Negotovost
02	Jaz sem bila ob začetku stečaja en teden na dopustu in potem več sploh nisem šla v službo. Da je konec, so mi povedale sodelavke po telefonu, ko sem prišla z dopusta.	– Obveščenost s strani sodelavcev
03	Potem so nas sklicali na firmo, kjer smo dobili delavske knjižice in papirje o prenehanju delovnega razmerja, to nam je razdelil stečajni. Povedal nam je, da bomo dobili odpravnine in da naj se čim prej prijavimo na zavod. Povedal nam je tudi, da bomo dobili nekaj denarja iz jamstvenega sklada. To smo tudi dobili.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
04	Za jamstveni sklad ni bilo treba ničesar narediti, nismo izpolnjevali nobenih obrazcev ali formularjev, denar so nakazali sami.	– Uveljavljanje pravic
05	Šla sem samo na zavod za zaposlovanje.	– Uveljavljanje pravic
06	... sama sem imela to srečo, da sem imela nekaj svojih prihrankov, mož in odrasel sin sta bila zaposlena.	– Finančna podpora
07	Ja, na odpravnino čakamo še zdaj, dobili smo nekaj malega, spet se nekaj šušlja, da bomo nekaj še dobili ampak od začetka stečaja je že minilo skoraj sedem let.	– Dolgotrajnost postopka – Neizplačilo odpravnin
08	Ne, nihče mi ni ponudil psihične podpore, sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti.	– Nepodpora institucij na čustvenem področju
09	Jaz sem bila bolj trdna kot nekateri drugi, saj sem imela tako čustveno kot finančno pomoč moža in	– Pomoč družinskih članov – Psihična podpora

	sina in nisem bila tako zelo finančno ogrožena kot nekatere moje sodelavke.	
10	... sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti.	– Obup
11	Vem, kako je, če moraš plačati položnice, pa nimaš denarja, če te otrok prosi denar, pa mu nimaš kaj dati. To so hude zadeve.	– Nemoč
12	Mislím, da to, da še danes nismo dobili odpravnine v celoti, res predolgo traja, ne vem, kaj dela stečajni. Zakaj tako dolgo trpi stečaj, komaj čakam, da se to konča, naj povejo, ali še kaj dobimo, in da bo že enkrat konec tega.	– Dolgotrajnost postopka
13	Ko slišim kaj v zvezi s stečajem in odpravninami, me to vedno znova spravi s tira.	– Stres
14	Malo me je motil tudi odnos zaposlenih na zavodu, tiste svetovalke si niso vzele kaj dosti časa za vsakega posameznika, imela sem občutek, da me hočejo na hitro odpraviti.	– Neprizadevnost delavcev zavoda za zaposlovanje
15	Za vse to je krivo vodstvo. Tega ne bi smelo dopustiti. Vsi smo trdo delali, zdaj pa eni dobimo, eni pa ne, to ni prav. Vsi si zaslužimo svoj denar.	– Ogorčenost
16	Po stečaju smo kakšnega pol leta hodili v dvorec Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepise in prošnje za službo, tja nas je napotil zavod.	– Aktivna politika zaposlovanja
17	Sama sem bila šest mesecev vključena v usposabljanje za administrativno delavko, čeprav sem bila 34 let v Muri zaposlena kot tajnica.	– Aktivna politika zaposlovanja

Intervju 2

Odgovori	Izjava	Kode
101	Ja, od mojstrov.	– Obveščenost s strani sodelavcev
102	Šele po radiu sem slišala, da Mura <i>štrajka</i> , protestira.	– Obveščenost s strani medijev
103	Nato pa smo se slišale s sodelavkami po telefonu, ki so mi potrdile, da je res, Mura gre v stečaj.	– Obveščenost od sodelavcev
104	Rekla mi je tudi, da bomo me, ki smo dobile pogodbo aprila, ostale, preostale delavke, ki niso dobile pogodbe, pa bodo odpuščene, če ne bo zadosti dela. Nato pa me je domov poklicala mojstrica in mi rekla, da moremo vsi priti v Muro na sestanek. Tam je govorila, da je kriza, ampak da je dela dovolj. Nihče si pa ni mislil, da bo do stečaja prišlo tako hitro.	– Napačne informacije
105	In stečajni upravitelj nam je povedal, da bomo dobili vso odpravnino, ki nam pripada, vsakega posameznika je poklical ven in mu dal papir, na katerem je pisalo, koliko odpravnine mora dobiti. Tam smo tudi podpisali pogodbe o prenehanju zaposlitve. Povedal nam je tudi, da nam pripada jamstveni sklad in da naj se čim prej prijavimo na zavod in da nam pripada nadomestilo o brezposelnosti.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
106	Ja, pomagali so nam sindikalni, povedali so nam, kdaj točno moramo priti na zavod. Ker nas je bilo dosti, smo bili razdeljeni po datumih. Razložili so nam, katere papirje moramo prinesiti s sabo na zavod.	– Pomoč sindikata
107	Obrnila sem se na zavod, tam so mi povedali, naj grem na center za socialno delo, da bi dobila izredno denarno pomoč ...	– Uveljavljanje pravic

108	... da bi dobila izredno denarno pomoč, ki pa so mi jo zavrnilo zaradi tega, ker sem zadnjih 10 let imela na banki odprto varčevalno shemo ...	– Zavrnitev izredne denarne pomoči
109	Bila sem zelo razočarana zaradi tega.	– Razočaranje
110	Odpravnino čakam še zdaj in vprašanje je, ali jo bom kdaj dočakala.	– Dolgotrajnost postopka
111	Preostalo pa smo dobili kar hitro, jamstveni sklad pomoč občine smo dobili tudi hitro. Tudi plače za nazaj in regres smo dobili hitro.	– Uveljavljanje pravic – Pomoč občine
112	Obljubljene odpravnine, na papirju piše, da mi je priznana odpravnina v višini 8.900 evrov, pa od nikoder.	– Dolgotrajnost postopka
113	Domov smo dobili obvestilo z občine, da vsakemu, ki je v Muri izgubil službo in ni bil ponovno zaposlen, pripada pomoč. Šla sem na občino, izpolnila obrazce in nakazali so mi pomoč v višini 100 evrov.	– Pomoč občine
114	Ne, na firmi nikoli.	– Nepodpora institucije na čustvenem področju
115	Mi je pa na zavodu svetovalka povedala, da če bom imela kakršne koli težave na psihičnem področju, naj pokličem na eno številko, dala mi je vizitko.	– Informacije glede izvajalcev pomoči na čustvenem področju
116	... začele neprespane noči ...	– Nespečnost
117	... ni mi bilo do hrane ...	– Izguba apetita
118	... vse mi je šlo na živce.	– Nervoza
119	Mož je delal, oba sinova sta zaposlena, doma in okrog hiše je bilo polno dela, lačni nismo bili.	– Pomoč družinskih članov
120	Najbolj me jezi to, da ti postopki z odpravnino tako dolgo trajajo.	– Dolgotrajnost postopkov
121	Povedali so nam, da tudi če bomo v novi družbi, bomo dobili ves svoj denar. Ampak do tega ni prišlo, na nove družbe so dali nas in stare dolgove, denarja pa ne, zato smo izviseli.	– Napačne informacije
122	Sem iskala novo zaposlitev in jo tudi našla.	– Samopomoč
123	Hodila sem na zavod, na CIPS-u sem bila sigurno	– Aktivna politika

	dvakrat na teden ...	zaposlovanja
124	Potem so iskali nekoga v naši krajevni skupnosti prek javnih del, tu sem delala pol leta ...	– Javna dela
125	Spet enkrat so me poklicali z zavoda, da potrebujejo nekoga v domu starejših v Beltincih, tam sem delala 22 mesecev in nato sem postala upokojenka.	– Aktivna politika zaposlovanja
126	Nihče, sama sem si našla.	– Samopomoč
127	Ko sem se prijavila na zavod, so nas najprej poslali v dvorec Rakičan. Tam smo se za en evro na dan vsak dan štiri mesece izobraževali o tem, kako se pišejo prošnje za delo, kako se moramo obnašati pred delodajalcem, kako moramo biti oblečeni, kako izgledati.	– Aktivna politika zaposlovanja
128	To se mi je zdelo, da se iz nas, Murinih delavk, delajo norca. Kot da smo nepismene in neumne.	– Nesmiselno izobraževanje
129	... sama sem izbrala računalniški tečaj, ki je trajal 5 dni zapored, po 5 ur na dan. Po koncu tečaja sem dobila certifikat.	– Aktivna politika zaposlovanja
130	Sodelavka iz Gančarov mi je povedala, da je v Beltincih na občini enkrat na mesec skupina, v kateri se pogovarjajo, kako naj si mi, ki smo izgubili službo v Muri, zapolnimo čas, kako naj si organiziramo dan, da ne bi mislili na Muro.	– Skupina za samopomoč

Intervju 3

Odgovori	Izjava	Kode
201	Govorilo se je, da je stanje slabo, zadnja dva meseca pa je vsak dan postajalo jasno, da je konec blizu.	– Govorice
202	Da bomo šli v stečaj, se je govorilo tako zunaj kakor tudi znotraj Mure, vodstvo pa nam ni povedalo nič konkretnega.	– Govorice
203	Tudi žena je delala v Muri, imava dva otoka, ki se šolata, hči v Ljubljani, sin na osnovni šoli, in vedela sva, da če zdaj oba izgubiva službo, ne bo dobro.	– Strah

	Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.	
204	Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.	– Samopomoč
205	Vsi smo bili zbrani v jedilnici, to je bilo ogromno ljudi: mi delavci, vodstvo, stečajni, predstavniki z zavoda. Povedali so nam, da je Mura v stečaju.	– Obveščenost s strani delodajalca
206	O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja – Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje
207	Vsak delavec je dobil mapo, tam so bili že vsi obrazci, prijava na zavod, jamstveni sklad. Za prijavo v stečaj pa smo podpisali neko pooblastilo, ki smo ga dali stečajnemu.	– Pomoč stečajnega upravitelja – Pomoč zavoda za zaposlovanje
208	Prijavil sem se na zavod za zaposlovanje, da sem dobival tisto nadomestilo, nekaj sem dobil iz jamstvenega sklada ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje – Uveljavljanje pravic
209	... dobil sem pa 100 evrov od občine.	– Pomoč občine
210	Dolgo, odpravnino še zdaj čakam. Govori se, da je niti ne bo.	– Dolgotrajnost postopka
211	Iz samega stečaja pa sem dobil neko miloščino, ki ne zadošča niti plačilo mesečne elektrike. Groza.	– Ogorčenost
212	... ker sem zelo aktivno iskal novo službo, hodil sem na razgovore, spraševal prijatelje, znance, ali se kje ponuja kakšno delo.	– Samopomoč
213	Na začetku je bilo vse dobro organizirano, predvsem tisto na zavodu za zaposlovanje, kjer je šlo vse gladko, zato sem tudi mislil, da bom hitro dobil tudi odpravnino, vendar to čakam še zdaj, pa je od stečaja minilo že skoraj sedem let.	– Dolgotrajnost postopka
214	Boli te, da ne dobiš tistega, kar ti pripada in kar si si s trdom prigaral.	– Razočaranje
215	Službo sem si našel sam, in sicer pri sorodniku.	– Samopomoč

216	Iz zavoda za zaposlovanje ni bilo veliko pomoči, enkrat so me klicali, da sem šel na razgovor, vendar tiste službe nisem dobil.	– Neaktivnost zavoda za zaposlovanje
217	Hodil sem dva tedna v Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepise in prošnje za službe, kako se naj obnašamo na razgovorih ...	– Aktivna politika zaposlovanja

Intervju 4

Odgovori	Izjava	Kode
301	Ja, govorilo se je marsikaj, vendar uradnih informacij do konca ni bilo.	– Govorice
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.	– Obveščенost s strani delodajalca – Obveščенost s strani stečajnega upravitelja – Obveščенost s strani zavoda za zaposlovanje
303	Stečajni je povedal, da moramo izpolniti prošnjo za jamstveni sklad, imeli smo že pripravljeno dokumentacijo, s katero smo morali iti na zavod.	– Pomoč stečajnega upravitelja
304	Šla sem na zavod, center za socialno delo in na občino.	– Uveljavljanje pravic
305	Na zavodu so pa tudi povedali, da lahko gremo na Rdeči križ po pakete hrane.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
306	... sem dobila sredstva iz jamstvenega sklada, enkratno izredno denarno pomoč na centru za socialno delo in 100 evrov občinske pomoči.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje – Pomoč centra za socialno delo – Pomoč občine
307	Ne, meni osebno ne.	– Nepodpora institucij na

		čustvenem področju
308	... sem bila vključena v tečaj računalništva in tečaj angleščine.	– Aktivna politika zaposlovanja

Intervju 5

Odgovori	Izjava	Kode
401	O <i>štrajku</i> in o tem, da Mura res gre v stečaj, smo poslušali po poročilih.	– Obveščenost s strani medijev
402	Bila sem zgrožena.	– Zgroženost
403	Ni minilo dolgo, da so nas poklicali na sestanek v Muro. Tam smo potem tudi mi delavci uradno izvedeli, da smo v stečaju.	– Obveščenost s strani delodajalca
404	Na sestanku, na katerem smo podpisovali pogodbe o prenehanju zaposlitve, nam je stečajni upravitelj razložil, kakšne pravice imamo.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
405	Prav tako so nam o tem razlagali tudi predstavniki zavoda za zaposlovanje.	– Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje
406	Obljubljali so nam, predvsem stečajni, da se bodo potrudili, da bomo dobili izplačano vse, kar nam pripada.	– Prazne obljube glede izplačil delavcem
407	Na tem sestanku smo dobili v roke že mape, v katerih so bili vsi obrazci, ki smo jih morali izpolniti v zvezi z prijavo na zavod in mislim, da tudi na jamstveni sklad. Prav tako smo podpisali tudi pooblastila stečajnemu, da namesto nas prijavi terjatve v stečajni postopek. Za vsakega delavca je bilo že natančno izračunano, koliko mu Mura dolguje.	– Pomoč stečajnega upravitelja – Pomoč zavoda za zaposlovanje
408	Predvsem na zavod za zaposlovanje, kjer nam je svetovalka pomagala tudi izpolniti vse predpisane obrazce ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
409	... prav tako sem izpolnila tudi vlogo na centru za socialno delo, od katerega sem prejela tudi denarno pomoč.	– Pomoč centra za socialno delo

410	Tudi naša občina je izplačala 150 evrov pomoči.	– Pomoč občine
411	Enkrat sem šla tudi na Rdeči križ po paket hrane.	– Pomoč Rdečega križa
412	Od Mure pa razen 80 evrov nisem prejela ničesar več. Govori se tudi, da ga niti ne bo, ker ni sredstev. Tako praktično že skoraj sedem let od Mure nisem dobila ničesar.	– Dolgotrajnost postopka
413	Kot sem že povedala, sem prejela denar od centra za socialno delo, mislim, da je bilo cca. 400 evrov ...	– Pomoč centra za socialno delo
414	... in od občine sem dobila 150 evrov.	– Pomoč občine
415	Pa tudi paket Rdečega križa.	– Pomoč Rdečega križa
416	Ne, kakšne psihične pomoči mi nobeden ni ponudil.	– Nepodpora institucij na čustvenem področju
417	Ob stečaju sem bila čisto na tleh, kajti oba z možem sva izgubila službo.	– Obup
418	Ponoči nisem mogla spati ...	– Nespečnost
419	... bila sem čisto depresivna. To je trajalo kar nekaj časa, bila sem čisto depresivna.	– Depresija
420	Predvsem v tem, da še danes nismo dobili denarja, ki nam ga dolguje Mura.	– Dolgotrajnost postopka
421	Boli me to, da so tisti, ki novih pogodb niso podpisali, prejeli dosti več denarja kot mi, čeprav smo skupaj delali vrsto let. To ni pravično.	– Neenak položaj delavcev
422	Službo sem dobila šele v letu 2015, in še to za določen čas. Pogodbo mi ves čas podaljšujejo. Vse do leta 2015 pa sem bila doma ...	– Dolgotrajna brezposelnost
423	... občasno sem šla v Avstrijo opravljat sezonska dela ...	– Samopomoč
424	Sicer sem zaposlena za določen čas, ne vem pa, kako dolgo bo to trajalo, zato spremljam vse oglase za nove službe. Nanje se tudi prijavljam, a do zdaj neuspešno.	– Samopomoč
425	Predvsem sama	– Samopomoč
426	Zavod mi ni praktično nič pomagal, saj me svetovalka niti enkrat ni poslala na razgovor v zvezi s službo.	– Neaktivnost zavoda za zaposlovanje
427	Takoj po stečaju nas je večina Murinih delavcev	– Aktivna politika

	hodila na delavnice v dvorec Rakičan. Tukaj smo se učili pisati življenjepis, prošnje za delo, obnašanja na razgovorih za službo. Opravila pa sem tudi začetni in nadaljevalni tečaj nemščine.	zaposlovanja
--	--	--------------

Intervju 6

Odgovori	Izjava	Kode
501	O tem, da bo šla Mura v stečaj, se je v firmi že nekaj časa govorilo. Govorice so prišle predvsem od zunaj ...	– Govorice
502	... mi delavci nismo vedeli ničesar, če si vodilne kaj vprašal, so ti povedali, da to ni res in da Mura niti slučajno ne bo šla v stečaj.	– Neobveščanje delavcev
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja – Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje – Obveščenost s strani sindikata
504	Delati tiste dni, ko si vedel, da ko to končaš, ne boš več imel službe, je bilo nekaj groznega. Vzdušje je bilo napeto, vsi so bili nervozni, živčni, nekateri so celo jokali. Tega ne bi rada več doživela.	– Nervoza
505	Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja – Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje

	prenehanju delovnega razmerja.	
506	Za prijavo v stečaj so poskrbeli stečajni in sindikat.	– Pomoč stečajnega upravitelja – Pomoč sindikata
507	Ja, že takoj na začetku so za nas poskrbeli, že tam v Muri. V mapi, ki smo jo dobili, si imel tako rekoč vse tisto nujno, kar si na začetku potreboval. Prijava na zavod, že določena svetovalka, ura in datum, številka sobe. Tudi za jamstveni sklad so poskrbeli, tako, da smo samo izpolnili in podpisali obrazce.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
508	Terjatve so nam že prijavili stečajni.	– Pomoč stečajnega upravitelja
509	... strah me je samo bilo, kako bomo živeli z eno moževo plačo in kdo bo mene pri teh letih vzel v službo, saj imam samo končano osnovno šolo. Tega me je bilo najbolj strah.	– Strah
510	Šla sem na zavod za zaposlovanje, prijavila sem se kot brezposelna oz. iskalka zaposlitve.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
511	Šla sem tudi na center za socialno delo, da sem zaprosila za denarno pomoč, ki sem jo tudi dobila.	– Pomoč centra za socialno delo
512	Na centru so nam povedali, da lahko gremo po pakete hrane na Rdeči križ ali Karitas, vendar sama nisem nikoli šla tja po hrano, me je bilo preveč sram, da bi tam prosjачila za kilo moke, cukra ali mleka.	– Sram
513	Iz jamstvenega sklada smo dobili denar v roku meseca dni, tako da smo bili prav presenečeni, pa tudi na centru za socialno delo mi je bila hitro nakazana tista pomoč.	– Hitra rešitev nekaterih zahtevkov
514	Z odpravnino pa je že druga pesem, nekaj malega sem dobila, a to ni vredno. Pravijo, da ni stečajne mase.	– Dolgotrajnost postopkov
515	Vem pa, da so nekateri dobili dosti več. To so tisti, ki so ostali v stari Muri, to se meni ne zdi prav. Vsi smo tam delali, vsi si zaslužimo tisti denar.	– Neenak položaj delavcev

516	Jezna sem. Nočem več slišati za Muro, samo naj plačajo to, kar so dolžni.	– Jeza
517	Po pošti smo dobili domov poziv, da moramo priti na občino, prinesiti s sabo potrdilo, da smo službo izgubili v Muri, in bomo dobili sredstva. Spomnim se, šla sem na občino, tam si moral izpolniti neki formular, priložiti potrdilo, se podpisati in čez nekaj časa sem dobila nakazanih 100 evrov.	– Pomoč občine
518	Dobila sem tudi denarno pomoč centra za socialno delo, na katero tudi ni bilo treba dolgo čakati.	– Pomoč centra za socialno delo
519	Eh, kje pa. Kdo bi mi pa naj ponudil pomoč? Pa bi jo včasih potrebovala, marsikatera od nas.	– Nepodpora institucij na čustvenem področju
520	Bilo me je strah za prihodnost; kako bom došolala hčerki, kje bom našla novo zaposlitev pri svojih letih?	– Strah – Negotovost
521	Ves čas sem bila slabe volje, nervozna, vem, da sem bila tisto zimo grozna.	– Stres
522	Zunaj nisi mogel ničesar početi, bil si sam s svojimi mislimi. Nekako sem to prebrodila, mož, ki je še takrat delal, mi je stal ob strani, dosti sva se pogovarjala o tem, nekako je šlo.	– Pomoč družinskih članov
523	Veš, mene peče samo ta odpravnina. 25 let sem tam delala kot črna živina, ni bilo lahko, na koncu pa dobiš le nekaj evrov odpravnine ...	– Dolgotrajnost postopka – Neizplačilo odpravnin
524	Za to službo sem izvedela na zavodu, med objavljeni prostimi deli.	– Aktivna politika zaposlovanja
525	Ja, ko smo šli v stečaj, so nas napotili na svetovanje v dvorec Rakičan, tja sem hodila dva tedna. Tam smo se učili pisati življenjepis, kako naj se obnašamo na razgovoru.	– Aktivna politika zaposlovanja
526	Nič pametnega se nismo naučili. Vse to, kar so nam povedali, smo že vedeli, to se mi je zdelo nesmiselno.	– Nesmiselno izobraževanje
527	Hodila sem tudi na ljudsko univerzo na računalniški tečaj, tam so nas učili, kako natipkamo prošnje, kako gledamo oglase za delo na internetu.	– Aktivna politika zaposlovanja

Intervju 7

Odgovori	Izjava	Kode
601	Že nekaj časa pred stečajem se je govorilo o tem, da je z Muro slabo in bodo odpuščali delavce in da bo mogoče šla v stečaj.	– Govorice
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.	– Obveščenost s strani delodajalca – Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje – Obveščenost s strani sindikatov – Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
603	... o moji odpravnini ne duha ne sluha.	– Neizplačilo odpravnine
604	Terjatve v stečaj so prijavili stečajni in sindikat.	– Pomoč stečajnega upravitelja – Pomoč sindikata
605	Bil sem šokiran, dobil si mapo, in konec s tvojo službo.	– Šok
606	Vse, kar sem potreboval za prijavo na zavod, jamstveni sklad in prijavo v stečaj, so naredili že v Muri.	– Pomoč delodajalca
607	Šel sem na zavod ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
608	Tako tudi nisem šel na Rdeči križ in Karitas, čeprav so nam na zavodu to omenili. Le kaj bi si ljudje mislili, če bi se tam pojavil, bilo bi mi nerodno tam	– Sram

	prositi za hrano, obleko, sicer pa so bili nekateri drugi te pomoči bolj potrebni kot naša družina.	
609	Nekaj je prišlo hitro, predvsem iz jamstvenega sklada. Nakazilo je prišlo, mislim, da v mesecu dni.	– Hitra rešitev nekaterih zahtevkov
610	Glede odpravnine pa povem, da sem lani dobil na ta račun samo 50 evrov ... Ne vem, če bomo še kaj dobili. Po tiho sem se že sprijaznil, da tega denarja ne bom videl.	– Dolgotrajnost postopka
611	Od stečaja je zdaj že dve leti, pa odpravnin še vedno nismo dobili.	– Dolgotrajnost postopka
612	Do tem službe sem prišel sam, našel sem oglas za delo na internetu, sem poklical, šel na razgovor in začel delati.	– Samopomoč
613	Če bi čakal na pomoč z zavoda, bi najbrž čakal še zdaj.	– Neaktivnost zavoda za zaposlovanje
614	Ja, takoj po stečaju me je svetovalka napotila na program zaposlovanja in svetovanja v Rakičan. Tam smo imeli delavnice, kako pisati življenjepis, kako se obnašati na razgovoru.	– Aktivna politika zaposlovanja
615	Ma, to se mi je zdelo tako brez zveze, tam so nas učili kot otroke v osnovni šoli.	– Nesmiselno izobraževanje

Intervju 8

Odgovori	Izjava	Kode
701	Izvedela sem dva dni prej, sicer se je o tem govorilo že prej, ampak nikoli prej ni prišlo do tega.	– Govorice
702	Tisti dan smo delali do konca delavnika, nato pa nas je mojstrica poklicala na sestanek. Rekla nam je, da naj jo dobro poslušamo, saj bo ponovila le enkrat. Povedala nam je, da tisti, ki jih ne bo poklicala, danes delajo zadnjič. Mene ni poklicala, tako da sem	– Obveščenost s strani sodelavcev

	tisti dan delala zadnjič.	
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja – Obveščenost s strani sindikata – Obveščenost s strani delodajalca
704	... tam je bila neka gospa z zavoda, ki nam je povedala, kdaj mora kdo priti, bili smo razdeljeni po abecedi. Izpolniti smo morali neke formularje, vloge za jamstveni sklad.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
705	Ja, dobila sem jamstveni sklad ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
706	... dobila sem pa 100 evrov od občine.	– Pomoč občine
707	Iz jamstvenega sklada smo dobili hitro denar, z občine tudi ...	– Hitra rešitev nekaterih zahtevkov
708	... kar se pa tiče odpravnine, pa še zdaj nismo dobili vsega, dobila sem dvakrat en znesek, ampak to še ni vse. Vprašanje, kdaj bomo to dobili, če sploh.	– Neizplačilo odpravnine – Dolgotrajnost postopkov
709	Dobila sem denar z občine ...	– Pomoč občine
710	... in pa nadomestilo za brezposelnost ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
711	Ne, nikoli, niti v Muri, niti na zavodu, niti na centru.	– Nepodpora institucij na čustvenem področju
712	Z zaposlenimi na zavodu imam slabe izkušnje, oni so tam, da ti nekako pomagajo, te usmerjajo in napotijo iskat službo. Predvsem pa sem pogrešala kakšno toplo besedo od njih, ki pa je nikoli nisem	– Neprizadevnost delavcev zavoda za zaposlovanje

	dobila.	
713	Najbolj me je bolelo to, da nismo bili vsi enako obravnavani, eni so dobili vsaj nekaj odpravnine, eni skoraj nič.	– Neenak položaj delavcev
714	To tudi ni pravično, saj smo vsi skupaj delali dolga dela, tako rekoč za istim strojem.	– Neenak položaj delavcev
715	Pa tudi ne vem, kaj dela stečajni, da vse skupaj tako dolgo traja, naj že enkrat vse skupaj proda, da bo vsega konec. To se že predolgo vleče.	– Dolgotrajnost postopkov
716	Po stečaju sem našla službo prek javnih del na osnovni šoli ...	– Javna dela
717	Ja, sama, moja sestra dela na šoli kot kuharica, šla je malo povprašat ravnateljico. No, potem je bil razpis za javna dela in tako sem dobila službo.	– Pomoč družinskih članov – Samopomoč
718	Če bi koga čakala, da mi pomaga pri iskanju službe, bi še zdaj čakala.	– Neaktivnost zavoda za zaposlovanje
719	Preko zavoda smo hodili tudi na izobraževanja v Mursko Soboto. Tam so nas učili, kako moramo pisati življenjepise, kako se obnašati na razgovorih.	– Aktivna politika zaposlovanja
720	Meni se je to zdelo čisto odveč, tam so se obnašali do nas, kot da smo otroci.	– Nesmiselnost izobraževanja

Intervju 9

Odgovori	Izjava	Kode
801	O stečaju se je dolgo govorilo ...	– Govorice
802	Govorilo se je, da bomo tisti, ki smo dobili nove pogodbe, ostali, preostali bodo odpuščeni. Na koncu smo bili vsi odpuščeni.	– Napačne informacije
803	Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam je	– Obveščenost s strani

	bil že stečajni upravitelj in vsi direktorji, tam so nam povedali, da je Mura v stečaju ...	stečajnega upravitelja – Obveščenost s strani delodajalca
804	... ena svetovalka je bila tudi tam, ta nam je povedala, kdo more kdaj priti na zavod, in to je bilo to.	– Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje
805	Na sestanku nam je stečajni vse razložil, obljubil, da bomo dobili vse plače in dopust za nazaj, ki nam niso bile izplačane, da bomo dobili jamstveni sklad in da dobimo odpravnine.	– Pomoč stečajnega upravitelja
806	Tam, na sestanku, nam je stečajni razdelil pogodbe o prenehanju zaposlitve, morali smo izpolniti obrazce za jamstveni sklad. Z zavodom so se že dogovorili, kdaj bomo delavci prišli tja in da imamo možnost na centru za socialno delo zaprositi za denarno pomoč.	– Pomoč stečajnega upravitelja
807	Hodila sem na zavod ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
809	... na center za socialno delo ...	– Pomoč centra za socialno delo
810	... pa na občino ...	– Pomoč občine
811	Pričakovala sem, da bomo dolgo čakali na jamstveni sklad, ampak je za čuda prišel ta denar hitro.	– Hitra rešitev nekaterih zahtevkov
812	Dobila sem tudi neko pomoč z občine, ki je prišla hitro. Te stvari so prišle hitro, sem bila prav presenečena ...	– Hitra rešitev nekaterih zahtevkov – Pomoč občine
813	... medtem ko odpravnino še zdaj čakamo.	– Dolgotrajnost postopkov – Neizplačilo odpravnine
814	Ko sem vlagala prošnjo na center za socialno delo,	– Pomoč centra za socialno

	mi je socialna delavka tam povedala, da imam možnost dobiti denarna sredstva tudi v domači občini.	delo
815	Šla sem na občino, tam smo morali izpolniti neke papirje in čez čas smo dobili 100 evrov na račun.	– Pomoč občine
816	Takšna vrsta pomoči meni osebno nikdar ni bila ponujena. Le kdo bi mi jo pa naj ponudil?	– Nepodpora institucij na čustvenem področju
817	Tiste svetovalke na zavodu in centru, za njih si ti bil le številka, pa hitro so ti razložile in te odpravile.	– Neprizadevnost delavcev na zavodu za zaposlovanje
818	Seveda mi je bilo hudo, bil je šok, ostala sem brez službe, sin je bil še majhen, vendar sama hvala bogu nisem imela večjih psihičnih težav.	– Šok
819	Mož je zaposlen in smo se nekako prebijali, družina mi je stala ob strani.	– Podpora družinskih članov
820	Sprašujem se, zakaj še zdaj nismo dobili odpravnine. Dobila sem odločbo, da mi pripada 5000 evrov odpravnine, dobila sem 1000 evrov iz jamstvenega sklada takoj in čez nekaj časa še 50 evrov. To je za vas odpravnina?	– Dolgotrajnost postopkov – Neizplačilo odpravnine
821	Vmes sem bila eno leto zaposlena prek javnih del v domači vasi, to sem si našla sama. Šla sem vprašat predsednika krajevne skupnosti.	– Samopomoč – Javna dela
822	Sem brezposelna, iščem zaposlitev.	– Dolgotrajna brezposelnost
823	Pri iskanju zaposlitve sem si pomagala bolj ali manj sama.	– Samopomoč
824	Ja, prek zavoda me je moja svetovalka poslala na svetovanje in izobraževanje v dvorec Rakičan. Tja sem hodila slab mesec, tam so nas učili pisati življenjepise, kako naj si iščemo službo, kako moremo biti oblečeni na razgovoru. Svetovalka me je poslala tudi na računalniški tečaj, tja sem hodila dva tedna.	– Aktivna politika zaposlovanja

Intervju 10

Odgovori	Izjava	Kode
901	Da je stanje slabo, se je že nekaj časa govorilo...	– Govorice
902	... in tudi pisalo po časopisih in televiziji ...	– Obveščenost s strani medijev
903	... še bolj pa se je to pokazalo, ko nismo več redno dobivali plač ali pa so bile plače v dveh delih ...	– Izostanki plač
904	O stečaju in pravicah, odpravnini, da dobimo sredstva iz jamstvenega sklada, nas je po začetku stečaja obvestil stečajni upravitelj ...	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
905	... na tem sestanku so bili prisotni tudi predstavniki zavoda in centra za socialno delo, vso dokumentacijo za prijavo na zavod je vsak delavec dobil v posebni mapi, vse je bilo že izračunano, določeni datumi, kdaj moramo na zavod, določena nam je bila že svetovalka.	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
906	S tem nas je seznanil stečajni na tistem skupnem sestanku. Vse nam je razložil, da bomo dobili odpravnine, plače za nazaj, regres, potne stroške ...	– Obveščenost s strani stečajnega upravitelja
907	Šla sem na zavod, tam sem se prijavila kot iskalka zaposlitve ...	– Pomoč zavoda za zaposlovanje
908	... šla sem tudi na center za socialno delo ...	– Pomoč centra za socialno delo
909	V roku meseca dni je bilo urejeno vse, razen odpravnine.	– Neizplačilo odpravnine
910	Ja, dobila sem le enkratno denarno socialno pomoč na centru za socialno delo ...	– Pomoč s strani centra za socialno delo
911	Dobila sem pol odpravnine, vleče se že predolgo ...	– Dolgotrajnost postopka
912	Trenutno sem zaposlena pri možu, ki je samostojni podjetnik, kovinar, pomagam mu pri papirjih in tam delam kot neke vrste tajnica.	– Samopomoč
913	Do dela sem prišla sama.	– Samopomoč
914	Bila sem vključena, hodila sem na delavnice v	– Aktivna politika

	dvorec Rakičan, tam so nas učili, kako pisati prošnje za službo, ponujali so nam tudi različne druge možnosti, računalniški tečaj, tečaj tujih jezikov, različna izobraževanja.	izobraževanja
--	---	---------------

13.4. Ureditev izjav po kodah in združevanje v kategorije

OBVEŠČENOST DELAVCEV MURE O SAMEM ZAČETKU POSTOPKA	
12. Govorice	
01	Da bo šla Mura v stečaj, se je po firmi že nekaj časa govorilo.
201	Govorilo se je, da je stanje slabo, zadnja dva meseca pa je vsak dan postajalo jasno, da je konec blizu.
202	Da bomo šli v stečaj, se je govorilo tako zunaj kakor tudi znotraj Mure, vodstvo pa nam ni povedalo nič konkretnega.
301	Ja, govorilo se je marsikaj, vendar uradnih informacij do konca ni bilo.
501	O tem, da bo šla Mura v stečaj, se je v firmi že nekaj časa govorilo. Govorice so prišle predvsem od zunaj ...
601	Že nekaj časa pred stečajem se je govorilo o tem, da je z Muro slabo in bodo odpuščali delavce in da bo mogoče šla v stečaj.
701	Izvedela sem dva dni prej, sicer se je o tem govorilo že prej, ampak nikoli prej ni prišlo do tega.
801	O stečaju se je dolgo govorilo ...
901	Da je stanje slabo, se je že nekaj časa govorilo ...

13. Negotovost	
01	Nihče pa ni vedel, kdaj se bo to zgodilo.

14. Obveščенost s strani sodelavcev	
02	Jaz sem bila ob začetku stečaja en teden na dopustu in potem sploh več nisem šla v službo. Da je konec, so mi povedale sodelavke po telefonu, ko sem prišla z dopusta.
101	Ja, od mojstrov.
103	Nato pa smo se slišale s sodelavkami po telefonu, ki so mi potrdile, da je res, Mura gre v stečaj.
702	Tisti dan smo delali do konca delavnika, nato pa nas je mojstrica poklicala na sestanek.

	Rekla nam je, da naj jo dobro poslušamo, saj bo ponovila le enkrat. Povedala nam je, da tisti, ki jih ne bo poklicala, danes delajo zadnjič. Mene ni poklicala, tako da sem tisti dan delala zadnjič.
--	--

15. Obveščенost s strani stečajnega upravitelja	
03	Potem so nas sklicali na firmo, kjer smo dobili delavske knjižice in papirje o prenehanju delovnega razmerja, to nam je razdelil stečajni. Povedal nam je, da bomo dobili odpravnine in da naj se čim prej prijavimo na zavod. Povedal nam je tudi, da bomo dobili nekaj denarja iz jamstvenega sklada. To smo tudi dobili.
105	In stečajni upravitelj nam je povedal, da bomo dobili vso odpravnino, ki nam pripada, vsakega posameznika je poklical ven in mu dal papir, na katerem je pisalo, koliko odpravnine mora dobiti. Tam smo tudi podpisali pogodbe o prenehanju zaposlitve. Povedal nam je tudi, da nam pripada jamstveni sklad in da naj se čim prej prijavimo na zavod in da nam pripada nadomestilo o brezposelnosti.
206	O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
404	Na sestanku, na katerem smo podpisovali pogodbe o prenehanju zaposlitve, nam je stečajni upravitelj razložil, kakšne pravice imamo.
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.
505	Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i>, kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.

803	Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam so bili že stečajni upravitelj in vsi direktorji, tam so nam povedali, da je Mura v stečaju ...
904	O stečaju in pravicah, odpravnini, da dobimo sredstva iz jamstvenega sklada, nas je po začetku stečaja obvestil stečajni upravitelj ...
906	S tem nas je seznanil stečajni na tistem skupnem sestanku. Vse nam je razložil, da bomo dobili odpravnine, plače za nazaj, regres, potne stroške ...

16. Napačne informacije	
104	Rekla mi je tudi, da bomo me, ki smo dobile pogodbo aprila, ostale, preostale delavke, ki niso dobile pogodbe, pa bodo odpuščene, če ne bo zadosti dela. Nato pa me je domov poklicala mojstrica in mi rekla, da moremo vsi priti v Muro na sestanek. Tam je govorila, da je kriza, ampak da je dela dovolj. Nihče si pa ni mislil, da bo do stečaja prišlo tako hitro.
121	Povedali so nam, da tudi če bomo v novi družbi, bomo dobili ves svoj denar. Ampak do tega ni prišlo, na nove družbe so dali nas in stare dolgove, denarja pa ne, zato smo izviseli.
802	Govorilo se je, da bomo tisti, ki smo dobili nove pogodbe, ostali, preostali bodo odpuščeni. Na koncu smo bili vsi odpuščeni.

17. Obveščenost s strani delodajalca	
205	Vsi smo bili zbrani v jedilnici, to je bilo ogromno ljudi: mi delavci, vodstvo, stečajni, predstavniki z zavoda. Povedali so nam, da je Mura v stečaju.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
403	Ni minilo dolgo, da so nas poklicali na sestanek v Muro. Tam smo potem tudi mi delavci uradno izvedeli, da smo v stečaju.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
803	Čez čas smo bili spet vsi poklicani v Muro, tam je bil že stečajni upravitelj in vsi direktorji, tam so nam povedali, da je Mura v stečaju ...

18. Obveščenost s strani zavoda za zaposlovanje	
206	O vsem nas je obvestil stečajni in pa delavci zavoda.
302	Na koncu pa je bil en zbor v jedilnici, vsi sindikati, direktorji, stečajni, direktorica zavoda, in tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.
405	Prav tako so nam o tem razlagali tudi predstavniki zavoda za zaposlovanje.
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.
505	Na sestanku, na katerem so nam povedali za stečaj, so nam stečajni upravitelj in ljudje z zavoda povedali, kakšne pravice imamo. So lepo razložili, da smo upravičeni do jamstvenega sklada, do odpravnine, da dobimo nadomestilo iz zavoda, vsem so razložili, kako dolgo bo kdo dobival nadomestilo, kar je odvisno od tega, koliko let si delal v Muri. Razdelili so nam papirje, s katerimi smo se prijavili na zavod, določeni sta bili že svetovalka in ura, ob kateri naj se javimo. Dobili smo tudi odločbo o prenehanju delovnega razmerja.
602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
804	... ena svetovalka je bila tudi tam, ta nam je povedala, kdo more kdaj priti na zavod, in to je bilo to.

19. Obveščenost s strani medijev	
102	Šele po radiu sem slišala, da Mura <i>štrajka</i> , protestira.
401	O <i>štrajku</i> in o tem, da Mura res gre v stečaj, smo poslušali po poročilih.
902	... in tudi pisalo po časopisih in televiziji ...

20. Neobveščenost delavcev	
502	... mi delavci, nismo vedeli ničesar, če si vodilne kaj vprašal, so ti povedali, da to ni res in da Mura niti slučajno ne bo šla v stečaj.

21. Obveščenost s strani sindikata	
503	Zbrali so nas v jedilnici, povedali so nam, da smo v stečaju, morali smo podpisati neke papirje. Tam so bili stečajni, odvetniki, sindikat, zavod za zaposlovanje. Povedali so nam, naj se prijavimo na zavod za nadomestilo.

602	Spomnim se, poklicali so nas v veliko jedilnico. Tam so bili Lukančičeva, sindikati, zavod. Vsak je dobil že pripravljeno mapo, v njej so bili obrazci za prijavo na zavod, tudi termin, kdaj naj se javimo tam, določena nam je bila že svetovalka. Povedali so nam, kakšne pravice imamo, da bomo dobili sredstva iz jamstvenega sklada, odpravnino in vse, kar nam Mura še dolguje.
703	Nekaj časa po tem, ne spomnim se, kdaj točno, smo morali priti v <i>fabriko</i> , kjer smo vsi skupaj spet imeli sestanek. Tam so bili stečajni upravitelj, vsi direktorji, sindikati, vsi mojstri. Tam so nam povedali, da je Mura v stečaju.

22. Izostanki plač	
903	... še bolj pa se je to pokazalo, ko nismo več redno dobivali plač ali pa so bile plače v dveh delih ...

POMOČ DELAVCEM PRI UVELJAVLJANJU PRAVIC, KDO JIM JE PONUDIL PODPORO IN KAKO SO SE OB TEM POČUTILI	
1. Uveljavljanje pravic	
04	Za jamstveni sklad ni bilo treba ničesar narediti, nismo izpolnjevali nobenih obrazcev ali formularjev, denar so nakazali sami.
05	Šla sem samo na zavod za zaposlovanje.
107	Obrnila sem se na zavod, tam so mi povedali, naj grem na center za socialno delo, da bi dobila izredno denarno pomoč ...
111	Preostalo pa smo dobili kar hitro, jamstveni sklad pomoč občine smo dobili tudi hitro. Tudi plače za nazaj in regres smo dobili hitro.
208	Prijavil sem se na zavod za zaposlovanje, da sem dobival tisto nadomestilo, nekaj sem dobil iz jamstvenega sklada...
304	Šla sem na zavod, center za socialno delo in na občino.

2. Pomoč sindikata	
106	Ja, pomagali so nam sindikalni, povedali so nam, kdaj točno moramo priti na zavod. Ker nas je bilo dosti, smo bili razdeljeni po datumih. Razložili so nam, katere papirje moramo prinesiti s sabo na zavod.
506	Za prijavo v stečaj so poskrbeli stečajni in sindikat.
604	Terjatve v stečaj so prijavili stečajni in sindikat.

3. Pomoč občine	
111	Preostalo pa smo dobili kar hitro, jamstveni sklad pomoč občine smo dobili tudi hitro. Tudi plače za nazaj in regres smo dobili hitro.
113	Domov smo dobili obvestilo z občine, da vsakemu, ki je v Muri izgubil službo in ni bil ponovno zaposlen, pripada pomoč. Šla sem na občino, izpolnila obrazce in nakazali so mi pomoč v višini 100 evrov.
209	... dobil sem pa 100 evrov od občine.
306	... sem dobila sredstva iz jamstvenega sklada, enkratno izredno denarno pomoč na centru za socialno delo in 100 evrov občinske pomoči.
410	Tudi naša občina je izplačala 150 evrov pomoči.
414	... in od občine sem dobila 150 evrov.
517	Po pošti smo dobili domov poziv, da moramo priti na občino, prinesiti s sabo potrdilo, da smo službo izgubili v Muri, in bomo dobili sredstva. Spomnim se, šla sem na občino, tam si moral izpolniti neki formular, priložiti potrdilo, se podpisati in čez nekaj časa sem dobila nakazanih 100 evrov.
706	... dobila sem pa 100 evrov od občine.
709	Dobila sem denar z občine ...
810	... pa na občino ...
815	Šla sem na občino, tam smo morali izpolniti neke papirje in čez čas smo dobili 100 evrov na račun.

4. Pomoč stečajnega upravitelja	
207	Vsak delavec je dobil mapo, tam so bili že vsi obrazci, prijava na zavod, jamstveni sklad. Za prijavo v stečaj pa smo podpisali neko pooblastilo, ki smo ga dali stečajnemu.
303	Stečajni je povedal, da moramo izpolniti prošnjo za jamstveni sklad, imeli smo že pripravljeno dokumentacijo, s katero smo morali iti na zavod.
407	Na tem sestanku smo dobili v roke že mape, v katerih so bili vsi obrazci, ki smo jih morali izpolniti v zvezi s prijavo na zavod in – mislim, da – tudi na jamstveni sklad. Prav tako smo podpisali tudi pooblastila stečajnemu, da namesto nas prijavi terjatve v stečajni postopek. Za vsakega delavca je bilo že natančno izračunano, koliko mu Mura dolguje.
506	Za prijavo v stečaj so poskrbeli stečajni in sindikat.
508	Terjatve so nam že prijavili stečajni.
604	Terjatve v stečaj so prijavili stečajni in sindikat.
805	Na sestanku nam je stečajni vse razložil, obljubil, da bomo dobili vse plače in dopust za nazaj, ki nam niso bile izplačane, da bomo dobili jamstveni sklad in da dobimo odpravnine.

806	Tam, na sestanku, nam je stečajni razdelil pogodbe o prenehanju zaposlitve, morali smo izpolniti obrazce za jamstveni sklad. Z zavodom so se že dogovorili, kdaj bomo delavci prišli tja in da imamo možnost na centru za socialno delo zaprositi za denarno pomoč.
-----	---

5.	Pomoč zavoda za zaposlovanje
207	Vsak delavec je dobil mapo, tam so bili že vsi obrazci, prijava na zavod, jamstveni sklad. Za prijavo v stečaj pa smo podpisali neko pooblastilo, ki smo ga dali stečajnemu.
208	Prijavil sem se na zavod za zaposlovanje, da sem dobival tisto nadomestilo, nekaj sem dobil iz jamstvenega sklada ...
305	Na zavodu so pa tudi povedali, da lahko gremo na Rdeči križ po pakete hrane.
306	... sem dobila sredstva iz jamstvenega sklada, enkratno izredno denarno pomoč na centru za socialno delo in 100 evrov občinske pomoči.
407	Na tem sestanku smo dobili v roke že mape, v katerih so bili vsi obrazci, ki smo jih morali izpolniti v zvezi s prijavo na zavod in – mislim, da – tudi na jamstveni sklad. Prav tako smo podpisali tudi pooblastila stečajnemu, da namesto nas prijavi terjatve v stečajni postopek. Za vsakega delavca je bilo že natančno izračunano, koliko mu Mura dolguje.
408	Predvsem na zavod za zaposlovanje, kjer nam je svetovalka pomagala tudi izpolniti vse predpisane obrazce ...
507	Ja, že takoj na začetku so za nas poskrbeli, že tam v Muri. V mapi, ki smo jo dobili, si imel tako rekoč vse tisto nujno, kar si na začetku potreboval. Prijava na zavod, že določena svetovalka, ura in datum, številka sobe. Tudi za jamstveni sklad so poskrbeli, tako da smo samo izpolnili in podpisali obrazce.
510	Šla sem na zavod za zaposlovanje, prijavila sem se kot brezposelna oz. iskalka zaposlitve.
607	Šel sem na zavod ...
704	...tam je bila neka gospa z zavoda, ki nam je povedala, kdaj mora kdo priti, bili smo razdeljeni po abecedi. Izpolniti smo morali neke formularje, vloge za jamstveni sklad.
705	Ja, dobila sem jamstveni sklad ...
710	... in pa nadomestilo za brezposelnost ...
807	Hodila sem na zavod ...
905	... na tem sestanku bili prisotni tudi predstavniki zavoda in centra za socialno delo, vso dokumentacijo za prijavo na zavod je vsak delavec dobil v posebni mapi, vse je bilo že izračunano, določeni datumi, kdaj moramo na zavod, določena nam je bila že svetovalka.
907	Šla sem na zavod, tam sem se prijavila kot iskalka zaposlitve ...

6. Pomoč centra za socialno delo	
306	... sem dobila sredstva iz jamstvenega sklada, enkratno izredno denarno pomoč na centru za socialno delo in 100 evrov občinske pomoči.
409	... prav tako sem izpolnila tudi vlogo na centru za socialno delo, od katerega sem prejela tudi denarno pomoč.
413	Kot sem že povedala, sem prejela denar od centra za socialno delo, mislim, da je bilo cca. 400 evrov ...
511	Šla sem tudi na center za socialno delo, da sem zaprosila za denarno pomoč, ki sem jo tudi dobila.
518	Dobila sem tudi denarno pomoč centra za socialno delo, na katero tudi ni bilo treba dolgo čakati.
809	... na center za socialno delo ...
814	Ko sem vlagala prošnjo na center za socialno delo, mi je socialna delavka tam povedala, da imam možnost dobiti denarna sredstva tudi v domači občini.
908	... šla sem tudi na center za socialno delo ...
910	Ja, dobila sem le enkratno denarno socialno pomoč na centru za socialno delo ...

7. Pomoč Rdečega križa	
411	Enkrat sem šla tudi na Rdeči križ po paket hrane.
415	Pa tudi paket Rdečega križa.

8. Hitra rešitev nekaterih zahtevkov	
513	Iz jamstvenega sklada smo dobili denar v roku meseca dni, tako da smo bili prav presenečeni, pa tudi na centru za socialno delo mi je bila hitro nakazana tista pomoč.
609	Nekaj je prišlo hitro, predvsem iz jamstvenega sklada. Nakazilo je prišlo, mislim, da v mesecu dni.
707	Iz jamstvenega sklada smo dobili hitro denar, z občine tudi ...
811	Pričakovala sem, da bomo dolgo čakali na jamstveni sklad, ampak je za čuda prišel ta denar hitro.
812	Dobila sem tudi neko pomoč z občine, ki je prišla hitro. Te stvari so prišle hitro, sem bila prav presenečena ...

9. Pomoč delodajalca	
606	Vse, kar sem potreboval za prijavo na zavod, jamstveni sklad in prijavo v stečaj, so naredili že v Muri.

10. Finančna podpora	
06	Sama sem imela to srečo, da sem imela nekaj svojih prihrankov, mož in odrasel sin sta bila zaposlena.

11. Pomoč družinskih članov	
09	Jaz sem bila bolj trdna kot nekateri drugi, saj sem imela tako čustveno kot finančno pomoč moža in sina in nisem bila tako zelo finančno ogrožena kot nekatere moje sodelavke.
119	Mož je delal, oba sinova sta zaposlena, doma in okrog hiše je bilo polno dela, lačni nismo bili.
522	Zunaj nisi mogel ničesar početi, bil si sam s svojimi mislimi. Nekako sem to prebrodila, mož, ki je še takrat delal, mi je stal ob strani, dosti sva se pogovarjala o tem, nekako je šlo.
717	Ja, sama, moja sestra dela na šoli kot kuharica, šla je malo povprašat ravnateljico. No, potem je bil razpis za javna dela in tako sem dobila službo.
819	Mož je zaposlen in smo se nekako prebijali, družina mi je stala ob strani.

12. Psihična podpora	
09	Jaz sem bila bolj trdna kot nekateri drugi, saj sem imela tako čustveno kot finančno pomoč moža in sina in nisem bila tako zelo finančno ogrožena kot nekatere moje sodelavke.

13. Informacije glede izvajalcev pomoči na čustvenem področju	
115	Mi je pa na zavodu svetovalka povedala, da če bom imela kakršne koli težave na psihičnem področju, naj pokličem na eno številko, dala mi je vizitko.

14. Nepodpora institucij na čustvenem področju	
08	Ne, nihče mi ni ponudil psihične podpore, sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti.
114	Ne, na firmi nikoli.
307	Ne, meni osebno ne.
416	Ne, kakšne psihične pomoči mi nobeden ni ponudil.
519	Eh, kje pa. Kdo bi mi pa naj ponudil pomoč? Pa bi jo včasih potrebovala, marsikatera od nas.
711	Ne, nikoli, niti v Muri, niti na zavodu, niti na centru.

816	Takšna vrsta pomoči meni osebno nikdar ni bila ponujena. Le kdo bi mi jo pa naj ponudil?
-----	--

15.	Skupina za samopomoč
130	Sodelavka iz Gančanov mi je povedala, da je v Beltincih na občini enkrat na mesec skupina, v kateri se pogovarjajo, kako naj si mi, ki smo izgubili službo v Muri, zapolnimo čas, kako naj si organiziramo dan, da ne bi mislili na Muro.

16.	Obup
10	Sem pa bila precej obupana, nikoli si nisem mislila, da bom po 34 letih službe v Muri ostala na cesti.
417	Ob stečaju sem bila čisto na tleh, kajti oba z možem sva izgubila službo.

17.	Nemoč
11	Vem, kako je, če moraš plačati položnice, pa nimaš denarja, če te otrok prosi denar, pa mu nimaš kaj dati. To so hude zadeve.

18.	Stres
13	Ko slišim kaj v zvezi z stečajem in odpravninami, me to vedno znova spravi s tira.
521	Ves čas sem bila slabe volje, nervozna, vem, da sem bila tisto zimo grozna.

19.	Ogorčenost
15	Za vse to je krivo vodstvo. Tega ne bi smelo dopustiti. Vsi smo mi trdo delali, zdaj pa eni dobimo, eni pa ne, to ni prav. Vsi si zaslužimo svoj denar.
211	Iz samega stečaja pa sem dobil neko miloščino, ki ne zadošča niti plačilo mesečne elektrike. Groza.

20.	Razočaranje
109	Bila sem zelo razočarana zaradi tega.
214	Boli te, da ne dobiš tistega, kar ti pripada in kar si si s trdom prigaral.

21.	Nespečnost
116	... začele neprespane noči ...
418	Ponoči nisem mogla spati ...

22.	Izguba apetita
117	... ni mi bilo do hrane ...

23.	Nervoza
118	... vse mi je šlo na živce ...
504	Delati tiste dni, ko si vedel, da ko to končaš, ne boš več imel službe, je bilo nekaj groznega. Vzdušje je bilo napeto, vsi so bili nervozni, živčni, nekateri so celo jokali. Tega ne bi rada več doživela.

24.	Strah
203	Tudi žena je delala v Muri, imava dva otoka, ki se šolata, hči v Ljubljani, sin na osnovni šoli, in vedela sva, da če zdaj oba izgubiva službo, ne bo dobro. Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.
509	... strah me je samo bilo, kako bomo živeli z eno moževo plačo in kdo bo mene pri teh letih vzel v službo, saj imam samo končano osnovno šolo. Tega me je bilo najbolj strah.
520	Bilo me je strah za prihodnost; kako bom došolala hčerki, kje bom našla novo zaposlitev pri svojih letih?
203	Tudi žena je delala v Muri, imava dva otoka, ki se šolata, hči v Ljubljani, sin na osnovni šoli, in vedela sva, da če zdaj oba izgubiva službo, ne bo dobro. Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.
509	... strah me je samo bilo, kako bomo živeli z eno moževo plačo in kdo bo mene pri teh letih vzel v službo, saj imam samo končano osnovno šolo. Tega me je bilo najbolj strah.
520	Bilo me je strah za prihodnost; kako bom došolala hčerki, kje bom našla novo zaposlitev pri svojih letih?
203	Tudi žena je delala v Muri, imava dva otoka, ki se šolata, hči v Ljubljani, sin na osnovni šoli, in vedela sva, da če zdaj oba izgubiva službo, ne bo dobro. Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.

25. Zgroženost	
117	... ni mi bilo do hrane ...

26. Depresija	
419	... bila sem čisto depresivna. To je trajalo kar nekaj časa, bila sem čisto depresivna.

27. Sram	
512	Na centru so nam povedali, da lahko gremo po pakete hrane na Rdeči križ ali Karitas, vendar sama nisem nikoli šla tja po hrano, me je bilo preveč sram, da bi tam prosjačila za kilo moke, cukra ali mleka.
608	Tako tudi nisem šel na Rdeči križ in Karitas, čeprav so nam na zavodu to omenili. Le kaj bi si ljudje mislili, če bi se tam pojavil, bilo bi mi nerodno tam prositi za hrano, obleko, sicer pa so bili nekateri drugi te pomoči bolj potrebni kot naša družina.

28. Jeza	
516	Jezna sem. Nočem več slišati za Muro, samo naj plačajo to, kar so dolžni.

29. Negotovost	
520	Bilo me je strah za prihodnost; kako bom došolala hčerki, kje bom našla novo zaposlitev pri svojih letih?

30. Šok	
605	Bil sem šokiran, dobil si mapo, in konec s tvojo službo.
818	Seveda mi je bilo hudo, bil je šok, ostala sem brez službe, sin je bil še majhen, vendar sama hvala bogu nisem imela večjih psihičnih težav.

POMANJKLJIVOSTI PRI UVELJAVLJANJU PRAVIC DELAVCEV	
1. Dolgotrajnost postopka	
07	Ja, na odpravnino čakamo še zdaj, dobili smo nekaj malega, spet se nekaj šušlja, da bomo nekaj še dobili, ampak od začetka stečaja je že minilo skoraj sedem let.
12	Mislim, da to, da še danes nismo dobili odpravnine v celoti, res predolgo traja, ne vem, kaj dela stečajni. Zakaj tako dolgo trpi stečaj, komaj čakam, da se to konča, naj povejo,

	ali še kaj dobimo, in da bo že enkrat konec tega.
112	Obljubljene odpravnine, na papirju piše, da mi je priznana odpravnina v višini 8.900 evrov, pa od nikoder.
120	Najbolj me jezi to, da ti postopki z odpravnino tako dolgo trajajo.
110	Odpravnino čakam še zdaj in vprašanje je, ali jo bom kdaj dočakala.
210	Dolgo, odpravnino še zdaj čakam. Govori se, da je niti ne bo.
213	Na začetku je bilo vse dobro organizirano, predvsem tisto na zavodu za zaposlovanje, kjer je šlo vse gladko, zato sem tudi mislil, da bom hitro dobil tudi odpravnino, vendar to čakam še zdaj, pa je od stečaja minilo že skoraj sedem let.
412	Od Mure pa razen 80 evrov nisem prejela ničesar več. Govori se tudi, da ga niti ne bo, ker ni sredstev. Tako praktično že skoraj sedem let od Mure nisem dobila ničesar.
420	Predvsem v tem, da še danes nismo dobili denarja, ki nam ga dolguje Mura.
514	Z odpravnino pa je že druga pesem, nekaj malega sem dobila, a to ni vredno. Pravijo, da ni stečajne mase.
523	Veš, mene peče samo ta odpravnina. 25 let sem tam delala kot črna živina, ni bilo lahko, na koncu pa dobiš le nekaj evrov odpravnine ...
610	Glede odpravnine pa povem, da sem lani dobil na ta račun samo 50 evrov ... Ne vem, ali bomo še kaj dobili.
611	Od stečaja je zdaj že dve leti, pa odpravnin še vedno nismo dobili.
708	... kar se pa tiče odpravnine, pa še zdaj nismo dobili vsega, dobila sem dvakrat en znesek, ampak to še ni vse. Vprašanje, kdaj bomo to dobili, če sploh.
715	Pa tudi ne vem, kaj dela stečajni, da vse skupaj tako dolgo traja, naj že enkrat vse skupaj proda, da bo vsega konec. To se že predolgo vleče.
813	... medtem ko odpravnino še zdaj čakamo.
820	Sprašujem se, zakaj še zdaj nismo dobili odpravnine. Dobila sem odločbo, da mi pripada 5000 evrov odpravnine, dobila sem 1000 evrov iz jamstvenega sklada takoj in čez nekaj časa še 50 evrov. To je za vas odpravnina?
911	Dobila sem pol odpravnine, vleče se že predolgo ...
611	Od stečaja je zdaj že dve leti, pa odpravnin še vedno nismo dobili.
708	... kar se pa tiče odpravnine, pa še zdaj nismo dobili vsega, dobila sem dvakrat en znesek, ampak to še ni vse. Vprašanje, kdaj bomo to dobili, če sploh.
715	Pa tudi ne vem, kaj dela stečajni, da vse skupaj tako dolgo traja, naj že enkrat vse skupaj proda, da bo vsega konec. To se že predolgo vleče.
813	... medtem ko odpravnino še zdaj čakamo.
820	Sprašujem se, zakaj še zdaj nismo dobili odpravnine. Dobila sem odločbo, da mi pripada 5000 evrov odpravnine, dobila sem 1000 evrov iz jamstvenega sklada takoj in čez nekaj

	časa še 50 evrov. To je za vas odpravnina?
911	Dobila sem pol odpravnine, vleče se že predolgo ...

2. Neizplačilo odpravnine	
523	Veš, mene peče samo ta odpravnina. 25 let sem tam delala kot črna živina, ni bilo lahko, na koncu pa dobiš le nekaj evrov odpravnine ...
07	Ja, na odpravnino čakamo še zdaj, dobili smo nekaj malega, spet se nekaj šušlja, da bomo nekaj še dobili, ampak od začetka stečaja je že minilo skoraj sedem let.
603	... o moji odpravnini ne duha ne sluha.
708	... kar se pa tiče odpravnine, pa še zdaj nismo dobili vsega, dobila sem dvakrat en znesek, ampak to še ni vse. Vprašanje, kdaj bomo to dobili, če sploh.
820	Sprašujem se, zakaj še zdaj nismo dobili odpravnine. Dobila sem odločbo, da mi pripada 5000 evrov odpravnine, dobila sem 1000 evrov iz jamstvenega sklada takoj in čez nekaj časa še 50 evrov. To je za vas odpravnina?
813	... medtem ko odpravnino še zdaj čakamo.
909	V roku meseca dni je bilo urejeno vse, razen odpravnine.

3. Neprizadevnost delavcev zavoda za zaposlovanje	
14	Malo me je motil tudi odnos zaposlenih na zavodu, tiste svetovalke si niso vzele kaj dosti časa za vsakega posameznika, imela sem občutek, da me hočejo na hitro odpraviti.
712	Z zaposlenimi na zavodu imam slabe izkušnje, oni so tam, da ti nekako pomagajo, te usmerjajo in napotijo iskat službo. Predvsem pa sem pogrešala kakšno toplo besedo od njih, ki pa je nikoli nisem dobila.
817	Tiste svetovalke na zavodu in centru, za njih si ti bil le številka, pa hitro so ti razložile in te odpravile.

4. Zavrnitev denarne socialne pomoči	
108	... da bi dobila izredno denarno pomoč, ki pa so mi jo zavrnilo zaradi tega, ker sem zadnjih 10 let imela na banki odprto varčevalno shemo ...

5. Prazne obljube	
406	Obljubljali so nam, predvsem stečajni, da se bodo potrudili, da bomo dobili izplačano vse, kar nam pripada.

6. Neenak položaj delavcev	
421	Boli me to, da so tisti, ki novih pogodb niso podpisali, prejeli dosti več denarja kot mi, čeprav smo skupaj delali vrsto let. To ni pravično.
515	Vem pa, da so nekateri dobili dosti več. To so tisti, ki so ostali v stari Muri, to se meni ne zdi prav. Vsi smo tam delali, vsi si zaslužimo tisti denar.
713	Najbolj me je bolelo to, da nismo bili vsi enako obravnavani, eni so dobili vsaj nekaj odpravnine, eni skoraj nič.
714	To tudi ni pravično, saj smo vsi skupaj delali dolga dela, tako rekoč za istim strojem.

POMOČ IN POMANJKLJIVOSTI PRI ISKANJU NOVE ZAPOSLOTITVE	
1. Aktivna politika zaposlovanja	
16	Po stečaju smo kakšnega pol leta hodili v dvorec Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepise in prošnje za službo, tja nas je napotil zavod.
17	Sama sem bila šest mesecev vključena v usposabljanje za administrativno delavko, čeprav sem bila 34 let v Muri zaposlena kot tajnica.
123	Hodila sem na zavod, na CIPS-u sem bila sigurno dvakrat na teden ...
125	Spet enkrat so me poklicali iz zavoda, da potrebujejo nekoga v domu starejših v Beltincih, tam sem delala 22 mesecev in nato sem postala upokojenka.
127	Ko sem se prijavila na zavod, so nas najprej poslali v dvorec Rakičan. Tam smo se za en evro na dan vsak dan štiri mesece izobraževali o tem, kako se pišejo prošnje za delo, kako se moramo obnašati pred delodajalcem, kako moramo biti oblečeni, kako izgledati.
129	... sama sem izbrala računalniški tečaj, ki je trajal 5 dni zapored, po 5 ur na dan. Po koncu tečaja sem dobila certifikat.
217	Hodil sem dva tedna v Rakičan, kjer so nas učili pisati življenjepise in prošnje za službe, kako se naj obnašamo na razgovorih ...
308	... sem bila vključena v tečaj računalništva in tečaj angleščine.
427	Takoj po stečaju nas je večina Murinih delavcev hodila na delavnice v dvorec Rakičan. Tukaj smo se učili pisati življenjepise, prošnje za delo, obnašanja na razgovorih za službo. Opravila pa sem tudi začetni in nadaljevalni tečaj nemščine.
524	Za to službo sem izvedela na zavodu, med objavljeni prostimi deli.
525	Ja, ko smo šli v stečaj, so nas napotili na svetovanje v dvorec Rakičan, tja sem hodila dva tedna. Tam smo se učili pisati življenjepis, kako naj se obnašamo na razgovoru.
527	Hodila sem tudi na ljudsko univerzo na računalniški tečaj, tam so nas učili, kako natipkamo

	prošnje, kako gledamo oglase za delo na internetu.
614	Ja, takoj po stečaju me je svetovalka napotila na program zaposlovanja in svetovanja v Rakičan. Tam smo imeli delavnice, kako pisati življenjepise, kako se obnašati na razgovoru.
719	Prek zavoda smo hodili tudi na izobraževanja v Mursko Soboto. Tam so nas učili, kako moramo pisati življenjepise, kako se obnašati na razgovorih.
824	Ja, prek zavoda me je moja svetovalka poslala na svetovanje in izobraževanje v dvorec Rakičan. Tja sem hodila slab mesec, tam so nas učili pisati življenjepise, kako naj si iščemo službo, kako moremo biti oblečeni na razgovoru. Svetovalka me je poslala tudi na računalniški tečaj, tja sem hodila dva tedna.
914	Bila sem vključena, hodila sem na delavnice v dvorec Rakičan, tam so nas učili, kako pisati prošnje za službo, ponujali so nam tudi različne druge možnosti, računalniški tečaj, tečaj tujih jezikov, različna izobraževanja.

2.	Samopomoč
126	Nihče, sama sem si našla.
122	Sem iskala novo zaposlitev in jo tudi našla.
204	Že v času dopusta sem aktivno iskal novo službo.
212	... ker sem zelo aktivno iskal novo službo, hodil sem na razgovore, spraševal prijatelje, znanke, ali se kje ponuja kakšno delo.
215	Službo sem si našel sam, in sicer pri sorodniku.
423	... občasno sem šla v Avstrijo opravljat sezonska dela ...
424	Sicer sem zaposlena za določen čas, ne vem pa, kako dolgo bo to trajalo, zato spremljam vse oglase za nove službe. Nanje se tudi prijavljam, a do zdaj neuspešno.
425	Predvsem sama.
612	Do tem službe sem prišel sam, našel sem oglas za delo na internetu, sem poklical, šel na razgovor in začel delati.
717	Ja, sama, moja sestra dela na šoli kot kuharica, šla je malo povprašat ravnateljico. No, potem je bil razpis za javna dela in tako sem dobila službo.
821	Vmes sem bila eno leto zaposlena prek javnih del v domači vasi, to sem si našla sama. Šla sem vprašat predsednika krajevnega skupnosti.
823	Pri iskanju zaposlitve sem si pomagala bolj ali manj sama.
912	Trenutno sem zaposlena pri možu, ki je samostojni podjetnik, kovinar, pomagam mu pri papirjih in tam delam kot neke vrste tajnica.
913	Do dela sem prišla sama.

3.	Javna dela
124	Potem so iskali nekoga v naši krajevni skupnosti prek javnih del, tu sem delala pol leta ...
716	Po stečaju sem našla službo prek javnih del na osnovni šoli ...
821	Vmes sem bila eno leto zaposlena prek javnih del v domači vasi, to sem si našla sama. Šla sem vprašat predsednika krajevnne skupnosti.

4.	Nesmiselno izobraževanje
128	To se mi je zdelo, da se iz nas, Murinih delavk, delajo norca. Kot da smo nepismene in neumne.
526	Nič pametnega se nismo naučili. Vse to, kar so nam povedali, smo že vedeli, to se mi je zdelo nesmiselno.
615	Ma, to se mi je zdelo tako brez zveze, tam so nas učili kot otroke v osnovni šoli.

5.	Neaktivnost zavoda za zaposlovanje
216	Iz zavoda za zaposlovanje ni bilo veliko pomoči, enkrat so me klicali, da sem šel na razgovor, vendar tiste službe nisem dobil.
426	Takoj po stečaju nas je večina Murinih delavcev hodila na delavnice v dvorec Rakičan. Tukaj smo se učili pisati življenjepise, prošnje za delo, obnašanja na razgovorih za službo. Opravila pa sem tudi začetni in nadaljevalni tečaj nemščine.
613	Če bi čakal na pomoč z zavoda, bi najbrž čakal še zdaj.
718	Če bi koga čakala, da mi pomaga pri iskanju službe, bi še zdaj čakala.

6.	Dolgotrajna brezposelnost
422	Službo sem dobila šele v letu 2015, in še to za določen čas. Pogodbo mi ves čas podaljšujejo. Vse do leta 2015 pa sem bila doma ...
822	Sem brezposelna, iščem zaposlitev.

14. POVZETEK

Z nastopom gospodarske krize v letu 2008 se je število stečajnih postopkov v Sloveniji drastično povečalo. Zlasti odmeven je bil stečajni postopek Mure in njenih hčerinskih družb, pri čemer je delo izgubilo več kot 2000 ljudi, kar za pomursko regijo predstavlja velik socialni problem.

V raziskavi sem se osredotočila na vprašanje o obveščenosti delavcev o stanju v družbi pred začetkom stečajnega postopka in po njem, o načinu uveljavljanja svojih pravic v stečajnem postopku, o pomoči, ki so je bili pri tem deležni, in o njihovem počutju po izgubi službe in ob iskanju nove zaposlitve.

Raziskava je kvalitativna, osnovno empirično gradivo predstavljajo opisi delavcev, ki so izgubili službo. V raziskavi je sodelovalo deset odpuščenih delavcev Mure, od tega osem žensk in dva moška. Od njih sem na zastavljena vprašanja dobila približno enake odgovore, zato menim, da bi mi približno enake odgovore dali tudi drugi odpuščeni delavci, ki niso bili intervjuvani.

Iz raziskave je razvidno, da je bila obveščenost delavcev o stanju v družbi pred začetkom stečaja relativno slaba, saj od vodilnih konkretnih informacij niso dobili ali pa so bile te deloma zavajajoče.

Odpuščanje delavcev je potekalo v skladu z delovnopravnimi predpisi in brez zapletov.

Delavcem so pri uveljavljanju pravic v stečajnem postopku pomoč in podporo zagotovili stečajni upravitelji, predstavniki zavoda za zaposlovanje in sindikata, imeli pa so tudi pomoč samih družb v zvezi s pripravo dokumentacije, s katero so lahko uveljavljali svoje pravice v stečajnem postopku in v zvezi z njim. Premalo čustvene pomoči pa so zagotavljale institucije in osebe, ki se s tem ukvarjajo.

Delavci pomanjkljivosti vidijo v dolgotrajnosti stečajnega postopka in neizplačilu svojih terjatev iz stečajne mase v celoti, in to predvsem tisti, ki so bili v postopku prestrukturiranja družbe z ustanovitvijo novih družb z minimalnim osnovnim kapitalom preneseni na te družbe le nekaj mesecev pred začetkom stečajnega postopka. Te družbe pa premoženja oziroma stečajne masa za poplačilo njihovih terjatev praktično nimajo, kar pomeni, da bo delavcem poplačan zelo majhen odstotek njihovih terjatev.

Delavci, ki v procesu prestrukturiranja niso sodelovali, pa so dobili vsaj delno poplačane terjatve v precej višjem odstotku, zato so v primerjavi s prvimi v ugodnejšem položaju. Kar se tiče iskanja nove zaposlitve, so bili ukrepi aktivne politike zaposlovanja v obliki delavnih in tečajev delno zadostni.